

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2011/42
Karar Sayısı : 2013/60
Karar Günü : 9.5.2013
R.G. Tarih-Sayı : 25.7.2014-29071

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet (Cumhuriyet Halk Partisi) Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Kemal ANADOL ve M. Akif HAMZAÇEBİ (E.2011/42)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : İstanbul 15. İcra Hukuk Mahkemesi (E.2012/42)

DAVA VE İTİRAZIN KONUSU : 13.2.2011 günlü, 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

1- 40. maddesiyle değiştirilen, 31.5.2006 günlü, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 86. maddesinin dördüncü fıkrasının "*Kurumca belirlenen işyerlerinde bu şart aranmaz.*" biçiminde ikinci cümlesinin,

2- 53. maddesiyle, 17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20. maddesine eklenen fıkranın,

3- 64. maddesiyle değiştirilen, 5.6.1986 günlü, 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanunu'nun 25. maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan "*net tutarının yirmi ve üzerinde personel çalıştırılan işyerlerinde.*" ve "*yirmiden az personel çalıştırılan işyerlerinde yüzde 15'inden.*" ibarelerinin,

4- 67. maddesiyle, 1.7.1976 günlü, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'a eklenen geçici 2. maddenin birinci fıkrasında yer alan "*3 aylık süre içerisinde.*" ibaresinin,

5- 98. maddesiyle, 11.1.1954 günlü, 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanunu'na eklenen geçici 4. maddenin,

6- 101. maddesiyle değiştirilen, 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 68. maddesinin (B) bendinin ikinci paragrafının "*Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için.*" bölümünün,

7- 115. maddesiyle, 657 sayılı Kanun'un başlığıyla birlikte değiştirilen ek 8. maddesinin ikinci fıkrasının,

8- 133. maddesiyle, 8.6.1994 günlü, 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanun'un 12. maddesine eklenen fıkranın,

9- 166. maddesinin,

10- 169. maddesiyle, 9.12.1994 günlü, 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen ek 3. maddenin;

a- İkinci fıkrasının;

aa- Birinci cümlesinde yer alan "*Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri; Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve görevlendireceği ilgili diğer kurum ve kuruluşlar.*" ibaresinin,

ab- Dördüncü cümlesinde yer alan "*Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Dış Ticaret Müsteşarlığınca görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar.*" ibaresinin,

ac- Sekizinci ve dokuzuncu cümlelerinde yer alan "*Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar.*" ibaresinin,

b- Üçüncü fıkrasında yer alan "*Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından bu madde çerçevesinde görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşların.*" ibaresinin,

11- 177. maddesiyle, 4.1.2002 günlü, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (r) bendinin,

12- 179. maddesiyle değiştirilen, 4734 sayılı Kanun'un 68. maddesinin (c) fıkrasının birinci cümlesindeki "*projelerde*" ibaresinin,

13- 206. maddesiyle, 18.4.2001 günlü, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun 4. maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendine eklenen (3) numaralı alt bendin "*Ancak, başvurulardan birinde depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının mülkiyetinin lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortaklarına ait olması ve/veya depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının üzerinde lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortakları adına depolama faaliyetinde bulunma imkanı verecek kullanma ve/veya irtifak hakkı ve benzer izinlerin tesis edilmiş olması halinde bu başvuru kabul edilir; diğer başvurular reddedilir.*" biçimindeki dördüncü cümlesinin,

14- 208. maddesiyle, 20.2.2008 günlü, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 7. maddesine eklenen fıkraların,

15- 209. maddesiyle, 5737 sayılı Kanun'a eklenen geçici 10. maddenin,

16- Geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının,

17- Geçici 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasının,

Anayasa'nın 2., 6., 7., 10., 13., 35., 36., 46., 48., 49., 55., 60., 69., 87., 123., 126., 127., 128., 135. ve 138. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

II- YASA METİNLERİ

A- Dava ve İtiraz Konusu Yasa Kuralları

Kanun'un iptali istenilen kuralları da içeren maddeleri şöyledir:

"MADDE 40- 5510 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesi **"Kurumca belirlenen işyerlerinde bu şart aranmaz."** şeklinde değiştirilmiş ve altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 53- 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Birinci fıkranın (b) bendinin uygulanmasında, yardımların sağlanması ve bağlanması yönünden alt sınırın belirlenmesinde muadil miktar karşılaştırması esas alınır. Ancak, gelir ve aylıkların artırılmasında 506 sayılı Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıkların artırımına ilişkin hükümler devir tarihine kadar uygulanmaz. 5510 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinin onikinci fıkrasında yer alan sınırlama dâhilinde sandıkların kuruluş senetlerinde yer alan hükümler ve sandıkların uygulamaları saklıdır. Bu hüküm, yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlarda ve görülmekte olan davalar hakkında da uygulanır."

MADDE 64- 3308 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasına "Bakanlık" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumlarının bağlı olduğu üniversitelerin" ibaresi eklenmiştir.

"Ancak, işletmelerde meslek eğitimi gören örgün eğitim öğrencilerine, asgari ücretin net tutarının yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 30'undan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 15'inden, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde 30'undan aşağı ücret ödenemez."

MADDE 67- 2022 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 2- Bu maddenin yayımı tarihinden itibaren **3 aylık süre içerisinde** talepte bulunan ve sosyal güvenlik mevzuatına tabi olarak çalışmayan, sosyal güvenlik kurumlarından ya da yabancı bir ülke sosyal güvenlik kurumundan her ne ad altında olursa olsun herhangi bir gelir veya aylık almayan ve silikozis hastalığı nedeniyle meslekte kazanma gücünü en az % 15 kaybettiğine Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Kurulunca meslek hastalıkları tespit hükümleri çerçevesinde karar verilen kişilere, bu maddede belirtilen şartları sağlamaları halinde aşağıda belirtilen esaslara göre Sosyal Güvenlik Kurumunca aylık bağlanır.

Meslekte kazanma gücünü;

a) % 15 ila % 34 arasında kaybedenlere 7000,

b) % 35 ila % 54 arasında kaybedenlere 8000,

c) % 55 ve üzerinde kaybedenlere 9000,

gösterge rakamının her yıl bütçe kanunu ile tespit edilecek aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunan tutarda aylık bağlanır.

Yukarıda belirtilen şartlara göre aylık almakta iken ölen silikozis hastasının; 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının; (a), (b) ve (e) bentleri hariç olmak üzere, 5510 sayılı Kanun veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık almayan;

a) Dul eşine % 50'si, bu madde kapsamında aylık alan çocuğu bulunmayan dul eşine % 75'i,

b) Çocuklarından;

1) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış ve evli olmayan veya,

2) Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirip malul olduğu anlaşılanların veya,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızlarının,

her birine % 25'i,

oranında aylığın tamamı dağıtılacak şekilde aylık bağlanır. Eş ve çocuklara bağlanacak aylıkların toplamı silikozis hastasına bağlanan aylığın tutarını geçemez. Bu sınırın aşılmasını için gerekirse eş ve çocukların aylıklarından orantılı olarak indirimler yapılır.

Eş ve çocukların aylıkları yukarıda belirtilen koşulların ortadan kalkması halinde kesilir.

Bu maddeye göre tarafına aylık bağlanan silikozis hastası ile eş ve çocuklarının tedavi giderleri, 18/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanun hükümlerine göre, Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen aile içindeki kişi başına düşen gelir payına bakılmaksızın yeşil kart verilerek karşılanır.

Bu maddeye göre aylık alanların 5510 sayılı Kanuna göre çalışmaya veya sosyal güvenlik kurumlarından ya da yabancı bir ülke sosyal güvenlik kurumundan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almaya başlamaları halinde aylıkları kesilir."

MADDE 98- 6219 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 4- 6219 sayılı Kanunun değişik 18 inci maddesi, 1/1/2004 tarihinden itibaren geçerli olup, Banka ve ortaklıkları hakkında yargı mercilerine açılmış davalar ve icra takipleri hakkında da uygulanır."

MADDE 101- 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (A) bendinin (d) alt bendi yürürlükten kaldırılmış, (B) bendinin ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddenin sonuna aşağıdaki bent eklenmiştir.

"Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

a) 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,

b) 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,

c) 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu süreler iki yıl ilave edilir. Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan süreler ile Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; **Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır.**"

"C) Derece yükselmesi ile ilgili onay mercii atamaya yetkili amirdir. Müsterek kararlar atamış olanların derece yükselmeleri, ilgili bakanın veya yetkili kıldığı makamın onayı ile yapılır. Üst derece kadroya atanmış olup da kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık dereceleri daha aşağıda bulunanların (45 inci maddenin ikinci fıkrasına göre yapılan atamalar hariç), kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık derecelerinin yükseltilmeleri için, bu hâlin devamı süresince yukarıda belirtilen onay aranmaz."

MADDE 115- 657 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurumlar arası geçici süreli görevlendirme:

EK MADDE 8- Memurlar, geçici görevlendirme yapmak isteyen kurumun talebi ve çalıştıkları kurumun izni ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında aşağıda belirtilen şartlarla geçici süreli olarak görevlendirilebilir:

a) Yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri hariç olmak üzere, memurun görevlendirileceği kurumda göreve ilişkin 4 üncü ve daha yukarı bir dereceden boş bir kadronun bulunması şarttır.

b) Geçici süreli görevlendirilen memurlar, geçici süreli olarak görevlendirildikleri kurumların mevzuatına uymakla yükümlüdür.

c) Geçici süreli olarak görevlendirilen memurlar, yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri hariç olmak üzere, aylıkları ile diğer malî ve sosyal haklarını kurumlarından alır. Bu memurların kadroları ile ilişkileri, kendi sınıf ve derecelerindeki terfi ve emeklilik hakları devam eder.

d) Geçici süreli görevlendirme süresi bir yılda altı ayı geçemez. Yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri için geçici görevlendirme süresi en çok iki yıldır; gerekli görülmesi hâlinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.

e) Geçici süreli görevlendirmenin, memurların göreviyle ilgili olması şarttır.

f) Geçici süreli görevlendirmede memurun muvafakati aranır.

Birinci fıkrada belirtilen hâller dışında memurlar, kamu yararı ve hizmet gerekleri sebebiyle ihtiyaç duyulması hâlinde kurumlarınca, Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü alınarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarında altı aya kadar geçici süreli olarak görevlendirilebilir."

MADDE 133- 3996 sayılı Kanunun 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Yap-işlet-devret modeli ile yapılacak projelerde ilgili idaresince 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi olunmadan yapım ve işletme sürelerinde müşavirlik hizmet alımı yapılabilir. Söz konusu hizmet alımına ilişkin esas ve usuller ilgili bakanlıklar tarafından belirlenir."

MADDE 166- (1) İl özel idarelerinin sürekli işçi kadrolarında çalışan ihtiyaç fazlası işçiler, Karayolları Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatındaki sürekli işçi kadrolarına, belediyelerin (bağlı kuruluşları hariç) sürekli işçi kadrolarında çalışan ihtiyaç fazlası işçiler, Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatındaki sürekli işçi kadroları ile sürekli işçi norm kadro dâhilinde olmak üzere ihtiyacı bulunan mahalli idarelere atanır.

(2) İhtiyaç fazlası işçilerin tespitini yapmak üzere vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, il emniyet müdürü, defterdar, il milli eğitim müdürü, Türkiye İş Kurumu il müdürü, Karayolları Genel Müdürlüğü bölge müdürü, il mahalli idareler müdürü ve işçi devreden işyerinde toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkili işçi sendikası temsilcisinden oluşan bir komisyon kurulur.

(3) Tespitin yapılmasına esas işçilerin listesi; birinci fıkrada belirtilen mahalli idareler tarafından bu Kanunun yayımından itibaren kırkbeş gün içinde gerekçesi ile birlikte komisyona sunulur. İhtiyaç fazlası olarak bildirilen işçilerden norm kadro fazlası olanlar komisyon tarafından birinci fıkrada belirtilen kurumlara atanmak üzere tespit edilir. Mahalli idarelerin norm kadrosu dâhilinde olup da ihtiyaç fazlası olarak bildirilen işçiler ise, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesindeki oranlar, kurumun bütçe dengesi, norm kadrosu ve yürütmekle görevli olduğu hizmetin gereği ile nüfus kriterleri değerlendirilmek suretiyle birinci fıkrada belirtilen kurumlara atanmak üzere tespit edilir. İldeki diğer kamu kurum ve kuruluşlarının talepte bulunması halinde, özelleştirme programında bulunan kuruluşlar hariç olmak üzere işçinin muvafakati alınmak kaydıyla bu idarelerde sürekli işçi statüsünde istihdam edilmek üzere atama işlemi yapılabilir. Komisyon çalışmasını kırkbeş gün içinde tamamlar. Bu listelerin tespitinden sonra valilerce atama yapılır.

(4) *Bu madde kapsamında valilikler tarafından atama işleminin kamu kurum ve kuruluşlarına bildirim yapıldığı tarih itibarıyla sürekli işçi kadroları, diğer kanunlardaki hükümlere bakılmaksızın ve başka bir işleme gerek kalmaksızın ihdas ve tahsis edilmiş sayılır. İlgili kurumlar sürekli işçi kadrolarına yapılan atama işlemini onbeş gün içinde tekemmül ettirerek sonuçlandırır. Atama işlemi yapılan personel ilgili valilikler tarafından en geç on gün içinde Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.*

(5) *Ataması tekemmül ettirilen işçiler, çalıştıkları kurumlarınca atama emirlerinin tebliğini izleyen günden itibaren beş iş günü içinde yeni görevlerine başlamak zorundadırlar. Bu süre içinde yeni kurumunda işe başlamayan işçilerin atamaları iptal edilerek 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 17 nci maddesine göre iş sözleşmeleri sona erdirilir.*

(6) *Devredilen işçilerin ücret ile diğer malî ve sosyal hakları; toplu iş sözleşmesi bulunan işçiler bakımından yenileri düzenleninceye kadar devir işleminden önce tabi oldukları toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre, toplu iş sözleşmesi olmayan işçiler bakımından 2010 yılı Kasım ayında geçerli olan bireysel iş sözleşmesi hükümlerine göre belirlenir. Devre konu işçiler bakımından devir tarihinden önce doğmuş ve devir tarihinde ödenmesi gereken borçlardan devralan kurum sorumlu tutulamaz. Kıdem tazminatına ilişkin hükümler saklıdır.*

(7) *Bu madde kapsamında işçi nakleden mahalli idarelerin nakil sonrasında oluşan işçi sayısında beş yıl süreyle artış yapılamaz.*

(8) *Bu madde kapsamında işçi nakleden mahalli idarelerce üç yıl süreyle, gerçekleşen en son yıl bütçe gideri içinde yer alan hizmet alımı tutarının, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranında artırılarak hesaplanacak tutarı aşmayacak şekilde hizmet alımı için harcama yapılabilir. Bu kapsamda yapılacak harcamaların hizmet gereklerine dayalı olarak belirlenen sınırdan fazla yapılmasının gerekmesi halinde İçişleri Bakanlığından izin alınması zorunludur.*

(9) *Bu maddenin uygulanmasına ilişkin olarak gerekli görülmesi halinde, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve ilgili diğer kurumların görüşünü alarak uygulamayı yönlendirmeye ve ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye İçişleri Bakanlığı yetkilidir.*

MADDE 169- 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun geçici 5 inci maddesinde yer alan "Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu ve" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 3- İhracata yönelik devlet yardımları kapsamında Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu ile ilgili yetki ve görevler ile her türlü işlemler Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından yürütülür. İhracata yönelik devlet yardımlarına ilişkin mevzuatla Hazine Müsteşarlığına yapılan atıflar Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu bakımından Dış Ticaret Müsteşarlığına yapılmış sayılır.

Dış Ticaret Müsteşarlığı, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan ihracata yönelik devlet yardımları kapsamında yapılan ödemelere ilişkin iş ve işlemleri, bağlı kuruluşları olan İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi/Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri; Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve görevlendireceği ilgili diğer kurum ve kuruluşlar vasıtasıyla da

gerçekleştirebilir. İhracata yönelik devlet yardımları kapsamında Destekleme Fiyat İstikrar Fonuna aktarılmak üzere ilgili yıl merkezi yönetim bütçe kanununda Dış Ticaret Müsteşarlığı bütçesi için öngörülen ödenek, ilgili mevzuatı çerçevesinde yapılacak destek ödemelerinde kullanılmak üzere, ilgili kuruluşlar tarafından bildirilen tutarların karşılanması için Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonuna tahakkuka bağlanmak suretiyle ödenir. Aktarılan bu tutar, ihracata yönelik devlet yardımlarına dair mevzuat hükümleri çerçevesinde kullanılır. Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan ihracata yönelik devlet yardımları kapsamında yapılan destek ödemelerinin İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi/**Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Dış Ticaret Müsteşarlığınca görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar**vasıtasıyla yapılması halinde, ilgili mevzuatında belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde destekten yararlanmak isteyen başvuru sahipleri bu kuruluşlara başvurur. Başvuruya istinaden bu kuruluşlarca ilgili mevzuatında belirtilen esas ve usuller kapsamında inceleme yapılır ve destek ödemeleri tutarları tespit edilir. Destek ödemelerine ilişkin tahakkuk listeleri bu kuruluşlarca Dış Ticaret Müsteşarlığına sunularak Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan başvuru sahiplerinin hesabına aktarılması gereken tutarlar bildirilir. Dış Ticaret Müsteşarlığı bu tahakkuk listelerine istinaden Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan gerekli ödemelerin yapılmasını ilgili mevzuatında belirtilen esas ve usuller çerçevesinde sağlar. Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan bu şekilde yapılan destek ödemelerine ilişkin olarak **Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar** Dış Ticaret Müsteşarlığına karşı mali açıdan sorumludur. Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan ihracata yönelik devlet yardımları kapsamında verilen krediler ile yapılan fazla ve/veya yersiz ödemeler amme alacağı sayılır ve **Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar** nezdinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihracata yönelik devlet yardımları kapsamında yapılan ödemelere ilişkin olarak ortaya çıkmış veya çıkacak hukuki ihtilaflar sonucunda mahkemelerce hak sahiplerine ödenmesine karar verilen devlet yardımları kapsamındaki ödemeler de Dış Ticaret Müsteşarlığınca Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan yapılır.

Bu madde kapsamında Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan yapılan ihracata yönelik devlet yardımlarının harcanması, belgelendirilmesi, muhasebeleştirilmesi, belgelerin muhafazası ve ibrazı, raporlanması, kontrolü ile İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi/**Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından bu madde çerçevesinde görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşların** Dış Ticaret Müsteşarlığınca denetimine ilişkin esas ve usuller Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça belirlenir.

4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uyarınca, Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri ile ilgili olarak Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kapsamındaki yetki ve görevler ile her türlü işlemler Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan ve Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülür. Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonunun ilgili mevzuat kapsamında devir tarihi itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası nezdindeki gider hesabı bakiyesi genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Hazine İç Ödemeler Muhasebe Biriminin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki hesabına aktarılır. Bu tarihten sonra Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri tarafından yapılacak kredi geri ödemeleri genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere aynı hesaba aktarılır. Bu fıkra ile ilgili esas ve usuller Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir."

MADDE 177- 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına 22/2/2007 tarihli ve 5583 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile eklenen "(k)" bendi "(p)" bendi olarak teselsül ettirilmiş, fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

"r) Fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararnameleri kapsamında; işleticisi kim olursa olsun, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün kendisine veya bağlı ortaklık veya iştiraklerine ait olan kömür sahalarından yapacağı mal ve hizmet alımları,"

MADDE 179- 4734 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (c) fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "toplu konut projelerinde" ibaresi **"projelerde"** olarak değiştirilmiştir.

MADDE 206- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

"3) Yapılmış ve yapılacak depolama lisansı başvurularında; başvuruya konu yerin il, ilçe, köy, mahalle, ada, parsel bilgilerini de içeren bilgiler Kurum internet sayfasında duyurulur. Duyuruda belirlenecek sürede, duyuru konusu yerde faaliyet göstermek üzere başka doğal gaz depolama lisansı başvurusunun olması durumunda, başvuruda bulunan tüzel kişilerin depolama lisansı almak için aranılan şartları taşımaları kaydı ile; lisans başvurularının değerlendirilmesi Kurul tarafından belirlenecek kriterler esas alınarak yapılır. Bu değerlendirme sonucunda birden fazla başvurunun kalması durumunda bu tüzel kişiler arasında lisans bedelinin artırılması esasına göre yarışma yapılır. **Ancak, başvurulardan birinde depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının mülkiyetinin lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortaklarına ait olması ve/veya depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının üzerinde lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortakları adına depolama faaliyetinde bulunma imkanı verecek kullanma ve/veya irtifak hakkı ve benzer izinlerin tesis edilmiş olması halinde bu başvuru kabul edilir; diğer başvurular reddedilir.** Başvurunun duyurusu, değerlendirme kriterleri ve yarışmaya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 208- 20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 7 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"İntifa haklarına ilişkin talepler galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren beş yıl geçmekle düşer.

Mazbut vakıflarda intifa hakları, galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren, vakfın son beş yıl içindeki malvarlığı, gelirleri ve giderleri ile sınırlı olmak ve galle fazlasının mevcudiyeti şartıyla Genel Müdürlükçe belirlenir."

MADDE 209- 5737 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 10- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 7 nci maddesine eklenen hükümler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış ve halen devam eden intifa haklarının ödenmesi, malvarlığı ve gelirlerinin tespitine ilişkin davalarda da uygulanır."

GEÇİCİ MADDE 2- (1) *Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş yıl süreyle geçerli olmak üzere; 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun geçici 6 ncı maddesi hükmü, 4/11/1983 tarihinden sonraki kamulaştırmasız el koyma işlemlerine de uygulanır. Ancak, bu tarihten sonraki kamulaştırmasız el koyma işlemleri sebebiyle açılan tazminat davalarında verilen ve kesinleşen mahkeme kararlarına istinaden 2942 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin yedinci fıkrası uyarınca ödemelerde kullanılmak üzere, ihtiyaç olması halinde, idarelerin yılı bütçelerinde sermaye giderleri için öngörülen ödeneklerden ayrıca yüzde beş pay ayrılır.*

GEÇİCİ MADDE 17- (1) *Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce haklarında kapatma kararı verilen siyasi partilerden; kapatma kararının verildiği tarihten önceki döneme ilişkin olarak kesin hesabın verilmemiş olması nedeniyle Anayasa Mahkemesi tarafından denetim yapılmadığı için hesapları hakkında karar verilmemiş olanların Hazineye intikal etmesi gereken malvarlığına ilişkin olarak sorumlular aleyhine açılmış ve bu Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla kesin hükme bağlanmamış davalardan; davalıların davaya konu alacak aslının % 50'sini ve bu tutara alacağın Hazineye intikali gereken tarihten bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar geçen süreye TEFE/ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarı, bu Kanunun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen süre ve şekilde ödemeleri şartıyla, vazgeçilir ve kalan alacak aslı ile fer'i tutarlar tahsil edilmez. Bu şekilde hesaplanan fer'i tutar bu maddeye göre ödenmesi gereken asıl alacak tutarının yarısını geçemez. Bu hükümden yararlanmak isteyen davalıların Kanunun yayımını izleyen ikinci ayın sonuna kadar başvuruda bulunmaları şarttır. Bu madde hükmünden yararlanılması halinde yargılama masrafı ve vekâlet ücretleri karşılıklı olarak talep edilmez. Madde hükmünden yararlanmak üzere başvuruda bulunduğu halde taksitlerden birinin ödenmemesi halinde madde hükmüne göre ödenmesi gereken alacağın tamamı muaccel olur ve muaccel hale geldiği tarihten itibaren 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranında bir faiz ile birlikte başkaca bir işleme gerek kalmaksızın tahsil edilir."*

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesi ve başvuru kararında, Anayasa'nın 2., 6., 7., 10., 13., 35., 36., 46., 48., 49., 55., 60., 69., 87., 123., 126., 127., 128., 135. ve 138. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

A- E.2011/42 Sayılı Başvuru Yönünden

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Serruh KALELİ, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 4.5.2011 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B- E.2012/42 Sayılı Başvuru Yönünden

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşım KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL ve Zühtü ARSLAN'ın katılımlarıyla 17.5.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- BİRLEŞTİRME KARARI

13.2.2011 günlü, 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un geçici 2. maddesinin iptaline karar verilmesi istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2011/42 sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, E.2012/42 sayılı dosyanın esasının kapatılmasına, esas incelemenin E.2011/42 sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 17.5.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Selim ERDEM tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, iptal ve itiraz konusu yasa kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Kanun'un 40. Maddesiyle Değiştirilen, 5510 Sayılı Kanun'un 86. Maddesinin Dördüncü Fıkrasının "*Kurumca belirlenen işyerlerinde bu şart aranmaz.*" Biçimindeki İkinci Cümlesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların, otuz günden az çalıştıklarını ispatlayan belgelerin işverence ilgili aya ait aylık prim ve hizmet belgesine eklenmesi yükümlülüğünden muaf tutulacak işyerlerini belirleme yetkisinin, amaç, ilke ve sınırları belirtilmeksizin ve bir ölçüye bağlanmaksızın Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) verilmesinin hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayacağı, bu şekilde Kuruma yetki verilmesinin yasama yetkisinin devri anlamına geldiği, yapılan değişiklikle bir yandan kısmi zamanlı çalışma, işçiler aleyhine genişletilirken diğer yandan kısmi zamanlı çalışmayı haklı kılan nedenlere ilişkin belge ibraz etme yükümlülüğünün idarenin takdirine bırakılmasının emeğin istismarına yol açacağı ve bu bağlamda düzenlemenin sosyal devlet ilkesine de aykırı olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 7. ve 60. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 40. maddesiyle değiştirilen, 5510 sayılı Kanun'un 86. maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesinde, ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların, otuz günden az çalıştıklarını ispatlayan belgelerin işverence ilgili aya ait aylık prim ve hizmet belgesine eklenmesinin şart olduğu belirtilmiş; dava konusu ikinci cümlesinde ise bu kurala istisna getirilerek SGK tarafından belirlenen işyerlerinde bu şartın aranmayacağı hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen sosyal hukuk devleti, insan haklarına dayanan, kişilerin huzur, refah ve mutluluk içinde yaşamalarını güvence altına alan, kişi hak ve özgürlükleriyle kamu yararı arasında adil bir denge kurabilen, çalışma hayatını geliştirerek ve ekonomik önlemler alarak çalışanlarını koruyan, onların insan onuruna uygun hayat sürdürmelerini sağlayan, milli gelirin adalete uygun biçimde dağıtılması için gereken önlemleri alan, sosyal güvenlik hakkını yaşama geçirebilen, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak sosyal adaleti ve toplumsal dengeleri gözetten devlettir.

Anayasa'nın 60. maddesinde de "*Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.*" denilmektedir. Bu maddeye göre, sosyal güvenlik herkes için bir hak ve bunu gerçekleştirmek ise Devlet için bir görevdir. Sosyal güvenlik hakkı, sosyal sigorta kuruluşlarınca kendi kuralları çerçevesinde yerine getirilir. Sosyal sigortanın kapsamı, sigorta alanı ve içerdiği riskler ile alınacak primler kanunlarla belirlenmiştir. Sosyal güvenliğin ve sigortanın varlık nedeni sosyal risklerin karşılanmasıdır.

Sosyal güvenlik, bireylerin istek ve iradeleri dışında oluşan sosyal risklerin, kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin üzerlerindeki gelir azaltıcı ve harcama artırıcı etkilerini en aza indirmek, ayrıca sağlıklı ve asgari hayat standardını güvence altına alabilmektir. Bu güvencenin gerçekleştirilebilmesi için sosyal güvenlik kuruluşları oluşturularak, kişilerin yaşlılık, hastalık, malûllük, kaza ve ölüm gibi sosyal risklere karşı asgari yaşam düzeylerinin korunması amaçlanmaktadır. Bu amaç, sosyal sigorta kuruluşlarınca, kendi kuralları çerçevesinde gerçekleştirilir ve yerine getirilir.

5510 sayılı Kanun'un 86. maddesine göre, işverenler bir ay içinde çalıştırdıkları sigortalıların ad ve soyadlarını, kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını gösteren aylık prim ve hizmet belgelerini SGK'ya bildirmekle yükümlüdürler. Dava konusu kural ise SGK'ya, ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların, otuz günden az çalıştıklarını ispatlayan belgelerini ilgili aya ait aylık prim ve hizmet belgesine eklemek zorunda olmayan işyerlerini belirleme yetkisi verilmesine ilişkindir.

Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmayan ve ücret ödenmeyen sigortalıların, bu durumlarını ispatlayan belgeleri ibraz etmek zorunda olmayan işyerlerini belirleme yetkisinin, belge ibrazından muaf tutulacak işyerlerinin günün şartlarına ve ihtiyaca göre belirlenebilmesi, iş ve işlemlerin, gerek işveren ve sigortalılar gerekse Kurum yönünden en uygun koşullarla yerine getirilmesinin sağlanması amacıyla SGK'ya verilmesinin hukuk devleti ilkesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Devletin Anayasa'da güvence altına alınan sosyal güvenlik haklarının yaşama geçirilmesi için gerekli teşkilatı kurması ve diğer önlemleri alması, sosyal güvenlik politikalarını bilimsel verilere göre belirlemesi ve bunun için gerekli yasal düzenlemeleri yapması doğaldır. Sosyal sigorta programlarının sigortacılık ilkeleri ve çağdaş standartlarla uyumu ve mali açıdan sürdürülebilirliği, sosyal sigorta kuruluşlarının idari ve mali etkinliklerinin artırılması için gerekli rejimin oluşturulmasını zorunlu kılar. Nesnel ve sürekli kurallarla sağlam ve sağlıklı temellere oturtulmayan bir sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilir olması düşünülemez. Bu düzenin korunması Anayasa'nın 60. maddesinde yer alan sosyal güvenlik hakkının güvenceye alınması için de zorunludur.

Ülkemizde sosyal güvenliği kendi kuralları çerçevesinde gerçekleştirme görev ve yetkisi SGK'ya verilmiştir. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'na göre SGK'nın amacı, sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişilebilir, aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemini yürütmektir. Sosyal güvenlik sistemi içerisinde primli sistem olarak adlandırılan sisteme göre çalışmakta olan SGK, ülkenin ekonomik gelişmesi ve mali gücü ile kurumun aktüeryal dengesini göz önünde bulundurarak sosyal güvenlik alanında tedbirler almakla görevlidir.

5510 sayılı Kanun'da kimlerin sigortalı sayılacağı, sigortalılığın başlangıcı ve sona ermesi, işyerlerinin bildirilmesi, işverenler ile sigortalıların hak ve yükümlülükleri, sigorta kollarına göre prim oranları, ödenecek primlerin miktarı ve ödenme zamanı, verilmesi gereken bilgi ve belgeler, bunları vermeyenler hakkında uygulanacak cezalar vb. sosyal güvenlikle ilgili temel esaslar gösterilmiştir.

Diğer taraftan, belge ibraz etme yükümlülüğünden muaf tutulacak işyerlerinin SGK tarafından belirlenmesinin, işçilerin çalışma süresi, sosyal güvenlik hakkı ve sigortalılık statüsüne bir etkisi bulunmadığından kuralın, Devletin Anayasa'nın 60. maddesinde belirtilen sosyal güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alacağı yönündeki hükme aykırı olduğu da söylenemez.

Anayasa'nın 7. maddesinde, *"Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez."*denilmektedir.

Yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olması ve bu yetkinin devredilememesi, kuvvetler ayrılığı ilkesinin bir gereğidir. Bu hükme yer veren Anayasa'nın 7. maddesinin gerekçesinde yasama yetkisinin parlamentoya ait olması *"demokrasi rejimini benimseyen siyasi rejimlerde kaçınılmaz bir durum"* olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca, gerekçede *"Millet adına kanun koyma yetkisini yasama meclisi yerine getirir. Bu yetki devredilemez. Ancak, Anayasanın 99 ve 129 uncu maddeleri hükümleri saklıdır"* denilmek suretiyle bu ilkenin anlamı ve istisnaları belirtilmiştir.

Madde gerekçesinden de anlaşılacağı üzere, yasama yetkisinin devredilemezliği, esasen kanun koyma yetkisinin TBMM dışında başka bir organca kullanılamaması anlamına gelmektedir. Anayasa'nın 7. maddesi ile yasaklanan, kanun yapma yetkisinin devredilmesidir.

Bununla birlikte, çok geniş yorumlandığında yasama yetkisinin devredilemezliği ilkesi kanunla düzenlenmesi gereken konuların yürütmeye bırakılmasını da yasaklamaktadır. Bu noktada Anayasa gereğince kanunla düzenlenmesi gereken hususlarla diğerleri arasında bir ayırım yapmak gerekmektedir. Anayasa temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması (m.13), vergi ve benzeri mali yükümlülüklerin konması (m.73) ve memurların atanmaları, özlük hakları vb. (m.128) gibi bazı konularda düzenlemenin münhasıran kanunla yapılmasını öngörmektedir. Bu konularda kanunun temel esasları, ilkeleri ve çerçeveyi belirlemeden düzenleme yetkisini yürütmeye bırakması yasama yetkisinin devredilemezliği ilkesine aykırılık teşkil edebilmektedir.

Anayasa'nın açıkça kanunla düzenlenmesini öngörmediği konularda ise kanunda çok genel ifadelerle düzenleme yapılarak, ayrıntının yürütmeye bırakılması mümkündür. Anayasa'da münhasıran kanunla düzenleme yapılması öngörülmeyen konularda yürütme organının doğrudan ve ilk elden düzenleyici işlem yapabileceği düşünülebilirse de yasamanın asliliği ve yürütmenin türevselliği gereği idari işlemlerin kanuna dayanması zorunluluğu vardır.

Nitekim, Anayasa'nın gerek yürütme yetkisinin kanunlara uygun olarak kullanılacağını ifade eden 8. maddesi, gerekse yönetmeliklerin kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak kaydıyla çıkarılabileceğini belirten 124. maddesi bu zorunluluğa işaret etmektedir. Ancak, bu durumda kanunda belirlenmesi beklenen çerçeve, Anayasa'nın kanunla düzenlenmesini öngördüğü durumdakinden çok daha geniş olabilecektir. Başka bir ifadeyle, Anayasa'ya göre mutlaka kanunla düzenlenmesi gerekmeyen bir konu, kanuni dayanağı olmak kaydıyla idarenin düzenleyici işlemlerine bırakılabilir. Aksi yorum, Anayasa'da bazı hususların kanunla düzenlenmesinin öngörülmüş olmasını anlamsız hâle getirmektedir.

Sosyal güvenlik sistemi çerçevesinde, SGK'ya hangi belgelerin ibraz edileceği ve ne tür belgelerin ibraz yükümlülüğünün dışında tutulacağını belirlenmesi, Anayasa'da "*kanunla*" düzenlenme zorunluluğu getirilen hususlar arasında bulunmadığı gibi doğrudan sosyal güvenlik hakkıyla ilgili bir mesele de değildir. Bu nedenle, belge ibraz etmek zorunda olmayan işyerlerini belirleme yetkisinin, iş ve işlemlerin, gerek işveren ve sigortalılar gerekse Kurum yönünden en uygun koşullarla yerine getirilmesinin sağlanması amacıyla SGK'ya verilmesi, yasama yetkisinin devri olarak nitelendirilemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2., 7. ve 60. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamıştır.

B- Kanun'un 53. Maddesiyle, 506 Sayılı Kanun'un Geçici 20. Maddesine Eklenen Fıkranın İncelenmesi

1- Kuralın Anlam ve Kapsamı

Ülkemizde kanunla oluşturulan sosyal güvenlik kurumlarının yanında, bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret ve sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birliklerin personelinin malullük, yaşlılık veya ölümlerinde yardım yapmak üzere vakıf şeklinde kurulmuş özel sandıklar da sosyal güvenlik hizmeti vermektedir. Bu sandıklarla ilgili olarak standart ve norm birliği sağlamak, sosyal güvenlikle dağınıklığa son vermek ve özel hukuk alanında faaliyet gösteren bu kuruluşları kamu hukuku alanına çekebilmek amacıyla 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20. maddesi düzenlenmiştir. Ayrıca, 17.4.2008 günlü, 5754 sayılı Kanun'un 73. maddesiyle, 5510 sayılı Kanun'a eklenen geçici 20. maddeyle, 506 sayılı Kanun'un geçici 20. maddesi kapsamındaki sandıkların iştirakçileri ile aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahiplerinin herhangi bir işleme gerek kalmaksızın bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde SGK'ya devredilerek bu Kanun kapsamına alınacağı ve bu üç yıllık sürenin Bakanlar Kurulu kararı ile en fazla dört yıl daha uzatılabileceği öngörülmüştür. Bakanlar Kurulu, anılan maddeden kaynaklanan yetkisini kullanarak devir süresini uzatmış olup öngörülen süre henüz dolmamış ve söz konusu sandıkların tasfiyesi henüz gerçekleştirilememiştir.

Personelinin sosyal güvenliğini sağlamak amacıyla kurulan ve tüzel kişiliği haiz olan bu sandıklara, ilgili bulundukları kuruluşların bütün personelinin tabi olması zorunlu olup, sandıkların kapsamına giren kişilerin üyelikten vazgeçmesi veya sandığın ilgiliyi kapsam dışı bırakması söz konusu olamaz. Vakıf sandıklarının ileriye yönelik olarak yapacakları tasarruflar ile aktüeryal dengeleri tamamen kendi kontrollerinde bulunmaktadır. Devletin, sandıkların finansman modelleri ve politikaları üzerinde hiçbir etkisi bulunmamaktadır. Vakıf sandıkları sosyal güvenlik sistemi içerisinde primli sistem olarak adlandırılan sisteme göre çalışmakta

olup, üyelerinin katkısıyla yani aidat ve katılma paylarıyla finanse edilmektedirler. Devletin bu kuruluşlara doğrudan veya dolaylı olarak yardımda bulunması veya bunların açıklarını kapatması söz konusu değildir.

Sandıkların mensuplarına yapacakları sosyal yardım ve aylık ödemeleri ile sağlık hizmetleri tamamen kendi öngörülerini çerçevesinde oluşturacakları finansman modeli ve gelir gider tablolarına göre şekillenmektedir. Vakıf sandıkları, üyelerine, 506 sayılı Kanun'un geçici 20. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtildiği üzere iş kazaları, meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm, eşlerinin analık, eş ve çocuklarının hastalık hâllerinde, en az 506 sayılı Kanun'da belirtilen yardımları sağlamakla yükümlüdürler. Bu hükme göre, sandık tarafından yapılan yardımlar, aynı şartları taşıyan SGK sigortalısı bir kişiye yapılan yardımlardan aşağı olamaz. SGK sigortalısının yapılan zamma göre oluşan aylığı, aynı konumdaki sandık üyesinin aylığından fazla olduğu takdirde, sandık, bu üyesinin aylığını aradaki farkı ödeyerek sigortalı aylığına eşitlemek zorundadır. Ancak, sandık üyesinin aylığı fazla olduğu takdirde, sandığın, üyesinin aylığına sigortalı aylığına uygulanan zammı uygulamak zorunluluğu yoktur.

Bununla birlikte, uygulamada, sandıklarca yapılacak yardımların, aynı şartları taşıyan SGK sigortalısı bir kişiye yapılan yardımlardan aşağı olamayacağı yönündeki kural, sandıkça, aylık ve yardımlara tatbik edilecek artışların da SGK'nın aylık artış oranlarından aşağı olamamasını gerektirdiği biçiminde uygulandığı anlaşılmaktadır. Vakıfların aktüeryal dengesini olumsuz olarak etkileyebileceği değerlendirilen bu durumun düzeltilmesi ve hükmün uygulanmasına ilişkin yorum farklarının giderilmesi amacıyla, dava konusu fıkra ihdas edilerek 506 sayılı Kanun'un geçici 20. maddesine eklenmiştir.

Buna göre, geçici 20. maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin uygulanmasında, yani, iş kazaları, meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm, eşlerinin analık, eş ve çocuklarının hastalık hallerinde öngörülen yardımların sağlanması ve bağlanması yönünden alt sınırın belirlenmesinde muadil miktar karşılaştırması esas alınacaktır. Dolayısıyla, kuralla, sandıkların ödeyeceği gelir ve aylıkların artırılmasında, SGK tarafından yapılan artış oranlarının değil, kendi sigortalısına ödenen muadil miktarın esas alınması gerektiği hususu açıklığa kavuşturulmuş ve bu konuda oluşan tereddütler giderilmiştir. Diğer bir ifadeyle, sandıklar, miktar itibarıyla muadil SGK sigortalısının altına düşmemek kaydıyla, sigortalılarına ödedikleri gelir ve aylıklara yapacakları artışları serbestçe belirleyebilirler. Bu hususta, SGK'nın artış oranlarıyla bağlı değildir. Bununla beraber, kuralda, 5510 sayılı Kanun'un geçici 20. maddesinin onikinci fıkrasında yer alan sınırlama dâhilinde sandıkların kuruluş senetlerinde yer alan hükümler ve sandıkların uygulamaları saklı tutulmuştur.

Diğer taraftan, sandık tarafından yapılan yardımlarda alt sınırın hatalı belirlenmesi sonucu aleyhine uygulama yapılan sandık üyelerinin haklarının ihlal edilmemesi amacıyla hükmün yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlarda da uygulanacağı öngörülmüştür. Ayrıca, hükmün görülmekte olan davalar hakkında da uygulanacağı belirtilmek suretiyle, maddenin uygulanmasında ortaya çıkan ihtilafın yeni yapılan düzenleme doğrultusunda giderilmesi amaçlanmıştır. Böylece, sandık tarafından yapılan yardımlarda alt sınırın belirlenmesinde miktar karşılaştırması yerine artış oranlarının esas alınması gerektiği iddiasıyla, söz konusu düzenleme yapılmadan önce açılmış ancak düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihte sonuçlanmamış davalar hakkında da bu hükmün uygulanması sağlanmıştır.

Fıkranın gerekçesinde düzenlemenin, söz konusu sandıklar tarafından bağlanan aylık ve gelirlerin artırılmasında 506 sayılı Kanun'a göre bağlanan aylıklara uygulanan artışların esas

alınmasının, sandıkların aktüeryal dengelerini bozmasından dolayı, yapılacak artışlarda muadil miktar karşılaştırmasının esas alınmasının sağlanması ve bu nedenle doğmuş ve doğacak olan uyuşmazlıkların giderilmesi amacıyla yapıldığı belirtilmiştir.

2- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde, 506 sayılı Kanun'un geçici 20. maddesinde belirtilen sandıkların, bağlı bulundukları kuruluşların personeli hakkında yasal düzenleme alanı içinde SGK'nın yüklendiği görevleri, sağladığı hakları, o düzeyin altına düşmemek üzere yüklenmiş kuruluşlar olduğu, bunların görev ve yükümlülüklerinin kanunla belirlendiği, mahkemeler tarafından vakıf sandıklarınca bağlanan aylıklara yapılan artışın oran olarak alt sınırının 506 sayılı Kanun uyarınca aylık alanlara yapılan artış oranından az olmaması gerektiği yönünde kararlar verildiği, eklenen fıkra ile alt sınırın belirlenmesinde miktar karşılaştırmasının esas alınmasının öngörüldüğü, bunun ise kazanılmış hakları ortadan kaldırdığı, yasaların geriye yürümeyeceği ilkesine aykırı olduğu ve görülmekte olan davaları geçersiz kıldığı, sandık kapsamındaki sigortalıların emekli maaş artışı konusunda açmış oldukları davalardan bir kısmının kesinleştiği bir kısmının ise hâlen devam ettiği ve düzenleme ile görülmekte olan davaların ortadan kaldırıldığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 138. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesinin vazgeçilmez unsurlarından birisi kanunların hukuk güvenliğini sağlaması, bu doğrultuda geleceğe yönelik, öngörülebilir kurallar içermesi gerekliliğidir. Bu nedenle, hukuk devletinde güven ve istikrarın korunabilmesi için kural olarak kanunlar, yürürlüğe girdikleri tarihten sonraki olaylara uygulanırlar. Kanunların geriye yürümezliği ilkesi uyarınca, kanunlar kamu yararı ve kamu düzeninin gereği, kazanılmış hakların korunması, mali haklarda iyileştirme gibi kimi ayrıksı durumlar dışında ilke olarak yürürlük tarihlerinden sonraki olay, işlem ve eylemlere uygulanmak üzere çıkarılırlar. Yürürlüğe giren kanunların geçmişe ve kesin nitelik kazanmış hukuksal durumlara etkili olmaması hukukun genel ilkelerindendir.

Kazanılmış haklara saygı ilkesi, hukukun genel ilkelerinden birisi olup, hukuk güvenliği ilkesinin bir sonucudur. Kazanılmış bir haktan söz edilebilmesi için bu hakkın, yeni kanundan önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması gerekir. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel niteliğe dönüşmüş haktır. Bir statüye bağlı olarak ileriye dönük, beklenen haklar ise bu nitelikte değildir. Kanunlarda yapılan değişiklikler kazanılmış hakları etkilemediği ve hukuk güvenliğini zedelediği sürece bu değişikliklerin hukuk devleti ilkesine aykırı oldukları ileri sürülemez.

Anayasa'nın 138. maddesinde hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları, Anayasa, kanun ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiç bir organ, makam, merci veya kişinin yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı, görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı, yasama ve yürütme organları ile idarenin mahkeme kararlarına uymak zorunda bulundukları,

bu organlar ve idarenin mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremeyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği hükme bağlanmıştır.

Yasama organının mahkeme kararlarını değiştirememesi ilkesi yasama organının kanun yoluyla kesinleşmiş olan kararları ortadan kaldıramaması anlamına gelir. Mahkeme kararının kanun yoluyla değiştirilememesi ilkesi, maddi hukukta herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece somut mahkeme kararlarının kanun yoluyla değiştirilmesi ya da uygulanmasının engellenmesi hâlleri için söz konusu olacaktır.

506 sayılı Kanun'un geçici 20. maddesinde, bazı kuruluşlara personelinin sosyal güvenliğini sağlaması amacıyla vakıf veya dernek şeklinde sandık kurabilme yetkisi verilmiştir. Maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde, bu madde uyarınca kurulan sandıkların üyelerine en az 506 sayılı Kanun'da belirtilen yardımları sağlayacağı belirtilmiştir.

Kural, sandıklarca sağlanan yardımların SGK sigortalısına sağlanan yardımlardan aşağı olmaması yönündeki hükmün uygulanmasında, yardım miktarları dışında aylık artış oranlarının da SGK sigortalısının aylık artış oranlarından aşağı olamayacağı yönünde ortaya çıkan ihtilafların giderilmesi amacıyla getirilmiştir. Düzenlemeyle, sandıkların sağladıkları yardımın alt sınırının belirlenmesinde muadil miktar karşılaştırmasının esas alınacağı belirtilmek suretiyle mevcut hükümden ne anlaşılması gerektiği ve maddenin lafzına ve amacına uygun nasıl uygulanacağı konusu açıklığa kavuşturulmuştur.

Vakıf senedi gereği üyelerine sağladıkları yardımlardaki artış oranını SGK tarafından uygulanan oranın altında tutan vakıf sandıklarının bu uygulamasını onun mali yapısını ve aktüeryal dengesini sağlam tutmaya yönelik bağımsız bir kararı olarak görmek gerekmektedir. Dolayısıyla, sandıkların alt sınır kuralını ihlal etmedikleri sürece, sağladıkları yardımlar için SGK'dan daha düşük artış oranı belirleyebilmeleri mümkün görülmelidir. Aksi hâlde sandığın asli görevi olan üyelerinin sosyal güvenliğini sağlama fonksiyonu tehlikeye girecektir.

Kanunların, kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi ve kazanılmış hakları ihlal etmemesi Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir.

Vakıf sandıklarının mali yapısını ve aktüeryal dengesini sağlam tutarak üyelerinin sosyal güvenliğini sağlama yönündeki asli görevini yerine getirebilmesinin tehlikeye girmemesi için mevcut kanun hükmünün uygulanmasına ilişkin olarak ortaya çıkan ihtilafların giderilmesi amacıyla yapıldığı hususu göz önünde bulundurulduğunda, yeni bir uygulama getirmeyen ve sadece sandıkların sağladıkları yardımın alt sınırı belirlenirken muadil miktar karşılaştırmasının esas alınacağı belirtilmek suretiyle mevcut hükümden ne anlaşılması gerektiğini açıklığa kavuşturan kural, kamu yararı amacıyla getirilmiş olup, Anayasa'ya aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, söz konusu sandıklar tarafından bağlanan aylık ve gelirlerin artırılmasında muadil miktar karşılaştırmasının esas alınmasının sağlanmasına yönelik düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlarda da uygulanacağı öngörülerek geriye yürütülmesi, sandık tarafından yapılan yardımlarda alt sınırın hatalı belirlenmesi sonucu aleyhine uygulamada bulunan sandık üyelerinin haklarının ihlal edilmemesi amacıyla kabul edildiği anlaşıldığından, hukuk güvenliği ilkesini ihlal eden bir durum da bulunmamaktadır.

Kanun koyucu tarafından bir kanun hükmünün farklı yorumlanmasından kaynaklanan ihtilafları gidermek amacıyla yapılan düzenlemelerin söz konusu ihtilaf nedeniyle açılmış ve düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla henüz sonuçlanmamış davalar hakkında da uygulanmasını sağlamak amacıyla getirilen kuralın, yargılamanın ne yönde yapılacağı veya belirli somut bir uyuşmazlığı nasıl karara bağlayacağı hususunda bir ifade içermediği gibi hâkimlerin görevlerini bağımsızlık içinde yapmalarını, Anayasa'ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm vermelerini engelleyen ve yargı yetkisinin kullanılması bakımından mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat verilmesine yol açan bir yönü de bulunmamaktadır.

Her kanunun muhatapları ve uygulayıcılar açısından uyulması zorunlu emirler niteliğinde olması hukuk kurallarının normatif doğasından kaynaklanır. Bir hukuk devletinde her kamusal yetkinin hukuka uygun kullanılması gerektiği gibi mahkemelerin de önlerine gelen uyuşmazlıklar hakkında karar verirken ilgili kanunlara uyma yükümlülüğü vardır. Bu nedenle sandıklarca yapılacak yardımlardan kaynaklanan uyuşmazlıkları karara bağlarken mahkemelerin uymaları gereken esasları belirleyen kuralın yargı bağımsızlığını ihlal edici nitelikte olduğu söylenemez.

Öte yandan, sandıkça ödenecek gelir ve aylıklar nedeniyle açılacak davaların kazanılmış hak doğurması, davada, sigortalı lehine karar verilmesi ve bu kararın kesinleşmesiyle söz konusu olacaktır. Anılan uyuşmazlıklarla ilgili olarak dava açılmış olması, o ihtilafın sigortalı lehine sonuçlanacağı anlamına gelmeyeceği gibi bu kişiler için kazanılmış herhangi bir haktan da söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 138. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR maddenin tümü yönünden; Mehmet ERTEN ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT maddenin dördüncü cümlesi yönünden; Serruh KALELİ ile Zehra Ayla PERKTAŞ ise maddenin dördüncü cümlesinin *"yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlarda ve."* bölümü yönünden bu görüşe katılmamışlardır.

C- Kanun'un 64. Maddesiyle Değiştirilen, 3308 Sayılı Kanun'un 25. Maddesinin Birinci Fıkrasının Son Cümlesinde Yer Alan *"net tutarının yirmi ve üzerinde personel çalıştırılan işyerlerinde."* ve *"yirmiden az personel çalıştırılan işyerlerinde yüzde 15'inden."* İbarelerinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücrette yirmi ve üzeri personel çalıştıran işyeri-yirmiden az personel çalıştıran işyeri ayırımına gidilmesi ve brüt asgari ücret yerine net asgari ücretin esas alınması suretiyle öğrenci ücretlerinin düşürüldüğü, bunun ise mevcut kanunlara göre kazanılmış hakların sonradan çıkacak kanunlarla tanınması zorunluluğunu ortadan kaldırdığı, ödenecek ücretlerde, geçerli bir nedene dayanmayan böyle bir ayırma gidilmesinin eşitlik ve ücrette adalet sağlanması ilkelerine de aykırı olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 10. ve 55. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 25. maddesinin birinci fıkrasında, aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışların, aday çırak veya çırağın velisi veya vasisi veya kişi reşit ise kendisi, öğrenciler için okul müdürlüğü ile işyeri sahibi arasında Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenen esaslara göre

düzenlenecek sözleşme ile tespit edileceği belirtilmiş ve ödenecek ücretin alt sınırı gösterilmiştir.

Söz konusu fıkranın 6111 sayılı Kanun'un 64. maddesi ile değiştirilen ve dava konusu sözcükleri de içeren son cümlesinde, işletmelerde meslek eğitimi gören örgün eğitim öğrencilerine, asgari ücretin net tutarının yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 30'undan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 15'inden aşağı ücret ödenemeyeceği kurala bağlanmıştır.

Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel niteliğe dönüşmüş haktır. Bir statüye bağlı olarak ileriye dönük, beklenen haklar ise bu nitelikte değildir. Kanunlarda yapılan değişiklikler kazanılmış hakları etkilemediği ve hukuk güvenliğini zedelediği sürece bu değişikliklerin hukuk devleti ilkesine aykırı oldukları ileri sürülemez.

Dava konusu kural, öğrencilere ödenecek ücretlerin alt sınırını belirlemeye yönelik olup, fiilen ödenecek ücretleri göstermemektedir. Ödenecek ücretler, iş durumu ve çalışma koşulları göz önünde bulundurularak okul müdürlüğü ile işyeri sahibi arasında düzenlenecek sözleşme ile tespit edilmektedir. Her sözleşmede öngörülen ücret, o sözleşme dönemi süresince ödenecek olup, yeni dönemde yenilenen sözleşme ile öngörülen ücret ödenmeye başlanacaktır. İşletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilerle ilgili olarak imzalanan bir sözleşmede öngörülen ücret, sadece o sözleşme dönemi için kazanılmış hak sayılacağından, öğrencilere sonraki sözleşme dönemi için ödenecek ücretlerin alt sınırının işletmelerin çalıştırdıkları personel sayısına göre belirlenmesini öngören kuralın kazanılmış hakları ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Teorik eğitimlerini mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletme veya kurumlarca tesis edilen eğitim birimlerinde yapan mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencileri, mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını geliştirmek, iş hayatına uyum sağlamak ve gerçek üretim ve hizmet ortamında yetiştirebilmek amacıyla işletmelerde mesleki eğitim yapmakla yükümlüdürler.

Bunun yanında, mesleki eğitim yapması öngörülen işletmelerin söz konusu öğrencileri bu eğitim kapsamında çalıştırması da kanuni bir zorunluluk olup, mesleki eğitim kapsamında olduğu hâlde bu eğitimi yaptırmayan işletmelerin mesleki eğitime katılma payı adı altında belli bir para yatırma yükümlülüğü bulunmaktadır.

İşletmeler, mali yapı, iş alanı, iş kapasitesi ve çalıştırdıkları personel sayısı bakımından farklılık göstermektedir. Beceri eğitimi vermek üzere öğrenci çalıştırmak, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelere ilave yük getirerek, katlanmak zorunda oldukları maliyetlerde artışa neden olacaktır. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin mali durumları ile iş kapasiteleri büyük işletmelere göre daha düşük düzeyde kaldığından, bu işletmelerin katlanabilecekleri maliyetler de sınırlı olmaktadır. Ülkenin ekonomik ve mali yapısına göre işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücretlerin alt sınırının belli bir sayıya kadar personel çalıştıran işyerlerinde düşük, o sayıdan fazla personel çalıştıran işyerleri için daha yüksek belirlenmesi kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kalmaktadır.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesi, aynı hukuki durumda bulunanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını

sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Aynı durumda bulunanların aynı, ayrı durumda bulunanların ayrı kurallara bağlanması eşitlik ilkesini zedelemeyiz.

Kanun koyucu, kuralla işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücretlerin alt sınırını, yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerleri ile yirmiden az personel çalıştıran işyerleri için farklı belirlemiştir. Yirmiden az personel çalıştıran işyerleri ile yirmiden fazla personel çalıştıran işyerlerinin, iş kapasitesi ve çalışma koşulları birbirinden farklılık göstermektedir. Beceri eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücret, iş durumu ve çalışma koşulları göz önünde bulundurularak okul müdürlüğü ile işyeri sahibi arasında düzenlenecek sözleşme ile tespit edileceğinden, öğrencilerin tamamına aynı ücretin ödenmesi söz konusu değildir. Dolayısıyla, öğrencilere ödenecek ücretin alt sınırının çalıştırılan personel sayısına göre farklı belirlenmesi eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmamaktadır.

Diğer taraftan, Anayasa'nın 55. maddesinde, ücretin emeğin karşılığı olduğu ve Devletin çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alacağı ifade edilmiştir. Adaletli bir ücret dağılımı yapılan işe uygun olarak aynı durumda bulunanlara aynı ücretin, farklı durumda bulunanlara da farklı ücretin verilmesi ile sağlanabilecektir. Kuralda belirtilen oranlar, öğrencilere ödenecek ücretin alt sınırını göstermekte olup, ödenecek ücret bu sınırın altına düşmemek üzere düzenlenecek sözleşme ile serbest bir şekilde tespit edilebileceğinden, öğrencilere ödenecek ücretin alt sınırının işletmelerin çalıştırdıkları personel sayısı dikkate alınarak belirlenmesinin, çalışanların adaletli ücret elde etmelerini engelleyici bir yönü de bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2., 10. ve 55. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamıştır.

D- Kanun'un 67. Maddesiyle, 2022 Sayılı Kanun'a Eklenen Geçici 2. Maddenin Birinci Fıkrasında Yer Alan ".3 aylık süre içerisinde." İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, sosyal güvenlik mevzuatına tabi olarak çalışmayan, sosyal güvenlik kurumlarından her ne ad altında olursa olsun herhangi bir gelir veya aylık almayan ve silikozis hastalığı nedeniyle meslekte kazanma gücünü en az %15 kaybettiğine karar verilen kişilere, SGK tarafından aylık bağlanmasının Kanun'un yayım tarihinden itibaren 3 aylık süre içinde talepte bulunulması şartına bağlandığı, düzenlemeye göre bu 3 aylık süre içinde başvuramayanlar ile Kanun'un yayımı tarihinden sonra silikozis hastalığına yakalananların söz konusu haktan yararlanamayacağı, silikozis hastalarına tanınmış olan bir hakkın belli süreyle sınırlanmasının ve bu süreden sonra hasta olanların Kanun'un kapsamı dışında tutulmasının sosyal hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayacağı gibi eşitlik ilkesine de aykırılık oluşturduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 67. maddesi ile 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'a eklenen geçici 2. maddenin birinci fıkrasında, bu maddenin yayımı tarihi olan 25.2.2011 tarihinden itibaren 3 aylık süre içerisinde talepte bulunan ve sosyal güvenlik mevzuatına tabi olarak çalışmayan, sosyal güvenlik kurumlarından her ne ad altında olursa olsun herhangi bir gelir veya aylık almayan ve silikozis hastalığı nedeniyle meslekte kazanma gücünü en az %15 kaybettiğine

Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Kurulunca meslek hastalıkları tespit hükümleri çerçevesinde karar verilen kişilere, maddede öngörülen şartları sağlamaları hâlinde, belirlenen esaslara göre SGK tarafından aylık bağlanacağı düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen sosyal devlet ilkesi, kişinin doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürme, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisini kullanmasını sağlar. Sosyal devletin görevi, güçsüzleri koruyarak sosyal adaleti, sosyal refahı ve sosyal güvenliği sağlamaktır. Sosyal hukuk devleti, kişisel özgürlük, sosyal adalet ve sosyal güvenlik öğelerini birbirleriyle bağdaştırarak "*hukuk devleti*" ile "*sosyal devlet*" arasındaki uyumu sağlar.

Silikozis, kristal yapıya sahip silika tozlarının bir süre solunması sonucu akciğerlerde kalıcı ve ilerleyebilen hasara yol açan bir meslek hastalığı olup, cam ve seramik malzemesi hazırlama, taş kırma, madencilik, kumlama, taşlama sırasında açığa çıkan kristal silika tozlarına uzun süre maruz kalma sonucu oluşmaktadır. Ülkemizde son yıllarda herhangi bir sosyal güvencesi olmadan kayıt dışı çalışanlardan silikozis hastalığına yakalananlar, yaygın olarak tekstil sektöründe-kot kumlama atölyelerinde görülmüştür. Kot kumlama sektöründe bu hastalığın görülme sıklığının yüksek olması nedeniyle Sağlık Bakanlığı 2009 yılında, her türlü kot giysi ve kumaşlara uygulanan püskürtme işleminde kum veya silika kristalleri içeren herhangi bir madde kullanılmasını yasaklamıştır.

Kural, silikozis meslek hastalığında, kayıt dışı çalışmış olanların işyerleriyle çalışma ilişkisinin kurulamaması nedeniyle iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından yararlanamayanların 2022 sayılı Kanun'dan yararlandırılarak sosyal güvenliklerinin sağlanması amacıyla getirilmiştir. Söz konusu düzenlemeden yararlanan kişiler sosyal güvenliğe tabi olmadan kayıt dışı çalışan kişilerdir.

Anayasa'nın 60. maddesinde, herkesin, sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu, Devletin, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alacağı ve örgütü kuracağı kurala bağlanmıştır. Bu maddeye göre, sosyal güvenlik herkes için bir hak ve bunu gerçekleştirmek ise Devlet için bir görevdir. Sosyal güvenlik hakkı, sosyal sigorta kuruluşlarınca kendi kuralları çerçevesinde yerine getirilir. Sosyal güvenliğin ve sigortanın varlık nedeni sosyal risklerin karşılanmasıdır. Devletin Anayasa'da güvence altına alınan sosyal güvenlik haklarının yaşama geçirilmesi için gerekli önlemleri alması, sosyal güvenlik politikalarını bilimsel verilere göre belirlemesi ve bunun için gerekli yasal düzenlemeleri yapması doğaldır. Nesnel ve sürekli kurallarla sağlam ve sağlıklı temellere oturtulmayan bir sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilir olması düşünülemez. Bu düzenin korunması Anayasa'nın 60. maddesinde yer alan sosyal güvenlik hakkının güvenceye alınması için de zorunludur.

Çalışmaya başlayan kişilerin bir sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı olması esastır. Böylece, çalışanların yaptıkları işle ilgili olarak girecekleri sosyal riskler, tabi oldukları sosyal güvenlik kurumları tarafından karşılanacaktır.

Sosyal güvenlik mevzuatına tabi olarak çalışmayan, sosyal güvenlik kurumlarından her ne ad altında olursa olsun herhangi bir gelir veya aylık almayan ve silikozis hastalığı nedeniyle meslekte kazanma gücünü belli oranda kaybeden kişilere aylık bağlanması ile ilgili olarak, maddenin yayımı tarihinden itibaren 3 aylık süre içerisinde talepte bulunma şartı getirilmesinde kamu yararı dışında bir amacın gözetildiği söylenemez.

Dava konusu kuralla, daha önceki dönemlerde kayıt dışı çalıştırılan ve silikozis meslek hastalığına yakalananların mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle, kural, Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önceki durumları kapsamına almış ve belli bir süre içinde başvuranlara, belli haklardan yararlanma imkânı getirmiştir. Kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla çözümlenmesi gereken bir sorun olarak gördüğü konuları bir tarih belirleyerek çözüme kavuşturması, herhangi bir sosyal güvencesi olmadan kayıt dışı çalışan ve silikozis hastalığına yakalanan kişilere aylık bağlanması ve talepte bulunulması için belli süre öngörülmesi kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kalmaktadır.

Anayasa'nın 65. maddesinde, Devletin, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getireceği açıklanmıştır. Buna göre, kanun koyucunun ülkedeki sosyal ve ekonomik gelişmelere paralel olarak, mali kaynakların yeterliliği ölçüsünde, herkesi sosyal ve ekonomik güvencelere kavuşturacak düzenlemeleri yapacağına kuşku bulunmamaktadır.

Dava dilekçesinde, Devlet tarafından yasaklanan üretim işlerinin devam edeceği ve belirtilen tarihten sonra da herhangi bir sosyal güvencesi olmadan kayıt dışı çalışıp, söz konusu hastalığa yakalananların olabileceği, başvuru süresinin 3 ayla sınırlı tutulmasının bu kişilerin mağduriyetine yol açacağı ileri sürülmüş ise de hukuk devletinde kamu otoritelerince yasaklanan hususlara yönelik faaliyetlerde bulunulmaması asıl ve olağandır. Kanun koyucunun, kanunlarla yasaklanmış faaliyetlerin sürdürüleceği olasılığı üzerine hukuk inşa etmesi beklenemez. Kayıt dışı istihdamla mücadele etmek sosyal devlet ilkesinin gereği olup, tüm çalışanları sosyal güvenlik çatısı altında birleştirmek ve çalışanların sosyal güvenliğini sağlayacak önlemleri almak, Devletin görevleri arasındadır. Ayrıca, kayıt dışı olarak ve herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmadan ve işçilerin sağlığını etkilemesi dolayısıyla Devlet tarafından yasaklanan işlerde çalışan kişilerin, yaptıkları işle ilgili olarak girecekleri sosyal riskleri karşılayıp karşılamama konusu kanun koyucunun takdirindedir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamıştır.

E- Kanun'un 98. Maddesiyle, 6219 Sayılı Kanun'a Eklenen Geçici 4. Maddenin İncelenmesi

1- Kuralın Anlam ve Kapsamı

6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanunu'nun 18. maddesinde, Vakıflar Bankası (Banka) ve ortaklıkları hakkında uygulanmayacak kanunlar düzenlenmiştir. Maddenin önceki hâlinde, Banka ve kuracağı ortaklıklar hakkında uygulanmayacak kanunlar, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 3460 sayılı Sermayesinin Tamamı Devlet Tarafından Verilmek Suretiyle Kurulan İktisadi Teşekküllerin Teşkilatıyla İdare ve Murakabeleri Hakkındaki Kanun şeklinde sayılmış iken 6111 sayılı Kanun'un 97. maddesiyle yapılan değişiklikle bunların kapsamı genişletilmiştir. Buna göre, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair

Kanun Hükmünde Kararname, 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun ve 3624 sayılı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun, Banka ve ortaklıkları hakkında uygulanmayacaktır. Yapılan düzenlemeyle 399 sayılı KHK ile 195 ve 3624 sayılı Kanunların da Banka ve ortaklıkları hakkında uygulanmaması sağlanmıştır.

195 sayılı Basın İlan Kurumunun Teşkiline Dair Kanun'un 2. maddesinde, resmi ilanların mevkutelerde yayınlanmasına aracılık etmenin Basın İlan Kurumunun görevi olduğu belirtilmiş ve 24. maddesinde de Kurumun yayınlanmasına aracı olduğu ilan ve reklâmlardan %15 oranında komisyon ücreti alacağı hüküm altına alınmıştır.

3624 sayılı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Kurulması Hakkında Kanun'un 14. maddesinde, sermayesinin %50'sinden fazlası kamu kurum ve kuruluşlarına ait bankaların kurumlar vergisine matrah olan yıllık kârlarının %2'si oranında kuruma aidat ödeyeceği kurala bağlanmıştır.

Banka ve ortaklıklarının, 195 ve 3624 sayılı Kanunlarda belirtilen mali yükümlülüklerle tabi olup olmadıkları konusunda ihtilaflar çıkmış ve konu yargıya intikal etmiştir. 6111 sayılı Kanun'un 97. maddesiyle, 6219 sayılı Kanun'un 18. maddesinde yapılan değişiklikle, Banka ve ortaklıklarının anılan mali yükümlülüklerle tabi olmadığı hususu açıklığa kavuşturulmak suretiyle bu konuda yaşanan tartışmalar sonlandırılmıştır. Maddenin gerekçesinde, değişiklikle, uygulamada Banka aleyhine yaşanan haksız rekabetin giderilmesinin amaçlandığı belirtilmiştir.

6111 sayılı Kanun'un dava konusu 98. maddesiyle 6219 sayılı Kanun'a eklenen geçici 4. madde ile de, 6219 sayılı Kanun'un değişik 18. maddesinin 1.1.2004 tarihinden itibaren geçerli olması ve Banka ve ortaklıkları hakkında yargı mercilerine açılmış davalar ve icra takipleri hakkında da uygulanması öngörülmektedir. Böylece, anılan kanunlar uyarınca, Banka ve ortaklıkları hakkında dava ve icra safhasında bulunanlar da dâhil olmak üzere 1.1.2004 tarihinden itibaren tahakkuk eden mali yükümlülüklerin ortadan kaldırılması sağlanmıştır.

2- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde, sonradan yürürlüğe giren kanunların geçmiş ve kesin nitelik kazanmış hukuksal durumlara etkili olmamasının hukukun genel ilkeleri arasında yer aldığı, Devlet faaliyetlerinin hukuk kurallarına uygun olmasının yanında kazanılmış haklara saygı duyulmasını da gerektirdiği, bu ilkenin temel amacının ise bireylerin hukuk güvenliğini sağlamak olduğu, 25.2.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6219 sayılı Kanun'un değişik 18. maddesinin geçmişi kapsayacak şekilde 1.1.2004 tarihinden itibaren geçerli olmasını sağlayan kuralın hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu, düzenlemenin yasama organının yetkisi kapsamında olmadığı ve yürümekte olan dava ve icra takiplerine açık bir müdahale anlamına geldiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 87. ve 138. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

6111 sayılı Kanun'un 97. maddesiyle 6219 sayılı Kanun'un 18. maddesinde yapılan değişiklikle, Banka ve ortaklıklarının 195 ve 3624 sayılı Kanunlarda belirtilen mali yükümlülüklerle tabi olmadıkları hususu açıklığa kavuşturulmuş, dava konusu kuralla ise 6219 sayılı Kanun'un değişik 18. maddesi hükümlerinin 1.1.2004 tarihinden itibaren geçerli olacağı ve Banka ve ortaklıkları hakkında açılmış davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanacağı hükme bağlanmak suretiyle, 1.1.2004 tarihinden sonraki dönemde Banka ve ortaklıkları adına (195 ve 3624 sayılı Kanunlar uyarınca) tahakkuk eden veya edecek olan tüm mali

yükümlülükler, mahkeme ve icra safhasında bulunanlar da dâhil olmak üzere geçmişe etkili olarak ortadan kaldırılmıştır.

Kanunların geriye yürümezliği ilkesi uyarınca kamu yararı ve kamu düzeni, kazanılmış hakların korunması, mali haklarda iyileştirme gibi kimi ayırıksı durumlar dışında kanunlar, ilke olarak yürürlük tarihlerinden sonraki olay, işlem ve eylemlere uygulanmak üzere çıkarılırlar. Ancak, kanun koyucunun kişilerin lehine yeni haklar sağlayan kanuni düzenlemeleri geçmişe etkili olarak yapma konusunda takdir yetkisine sahip olduğunda kuşku yoktur.

Dava konusu kuralla, Banka ve ortaklıklarının 195 ve 3624 sayılı Kanunlarda belirtilen mali yükümlülüklere tabi olmadıklarını açıklığa kavuşturan değişiklik, 1.1.2004 tarihine kadar geriye yürütülmüş ise de bu durumun bireylerin haklarının ihlaline yol açtığı söylenemez. Basın İlan Kurumu ve KOSGEB, kamu tüzel kişiliğini haiz hizmet yerinden yönetim kuruluşları olup, kamu kurumu oldukları açıktır. Banka ve ortaklıklarınca, 195 ve 3624 sayılı Kanunlar uyarınca bu kurumlara ödenmesi gereken mali yükümlülükler de kamu alacağı vasfını taşımaktadır. Devletin, kamu kurumlarının alacaklarından vazgeçmesi yolunda düzenleme yapması, ilgili kurumların hakkının ihlali olarak değerlendirilemez. Esasen kamu kurumlarının insan haklarının sîjesi olarak görülmeleri de mümkün değildir. Anayasa Mahkemesi kararlarında vurgulandığı gibi mevcut mali yükümlülüklerin tümünü ya da bir kısmını kaldırmak kanun koyucunun takdirindedir. Bu itibarla, kanun koyucunun Banka aleyhine haksız rekabete yol açtığı değerlendirilen mali yükümlülükleri geçmişe yönelik olarak ortadan kaldırmasında kamu yararı dışında bir amacın gözetildiği söylenemez.

Öte yandan, Devletin, mahkeme kararıyla kesinleşen alacaklarından vazgeçmesi yolunda düzenleme yapması da mümkündür. Bu nedenle, yukarıda yapılan değerlendirmeler, mahkeme kararına bağlanan ve icra safhasında bulunan kamu alacakları için de geçerlidir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 138. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın, Anayasa'nın 87. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

F- Kanun'un 101. Maddesiyle Değiştirilen, 657 Sayılı Kanun'un 68. Maddesinin (B) Bendinin İkinci Paragrafının ".Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için." Bölümünün İncelenmesi

Dava dilekçesinde, dava konusu kural uyarınca, üniversiteyi bitirdikten sonra 12 yıl özel kurumlarda ve serbest olarak çalışmış kişilerin hiç memuriyet yapmadan kurumların doğrudan üst yönetici kadrolarına atanabilecekleri, Anayasa'nın 128. maddesinde üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esaslarının kanunla özel olarak düzenleneceği hükmüne yer verildiği, yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak 12 yıl çalışan ve bu yanılla da kamu hizmeti birikimi ile Devlet memuriyeti kariyeri ve deneyimi olmayanların üst yönetici konumundaki kadrolara atanmalarını öngören düzenlemenin kamu hizmetleri ve kamu yararı ile kamu görevi ve görevlileri arasındaki fonksiyonel ilişkiyi tek

göstergesi fiyat olan piyasa mantığına indirgeyerek statü hukukunun bütün gereklerini ortadan kaldırdığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 128. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

657 sayılı Kanun'un 68. maddesinde memurların derece yükselmesinin usul ve esasları düzenlenmiştir. Maddenin (A) bendinde derece yükselmesinin şartları, üst derecelerden boş bir kadronun bulunması, derecesi içinde en az 3 yıl ve bu derecenin 3. kademesinde 1 yıl bulunmuş olmak ve kadronun tahsis edildiği görev için öngörülen nitelikleri elde etmiş olmak şeklinde belirtilmiştir. Maddenin (B) bendinde ise eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4. derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabileceği öngörülmüş, ancak bu şekilde yapılacak atamada atanacak kişilerin yükseköğrenim görmüş olması ve atanılacak görevin derecesi ve ek göstergesine göre belirli hizmet yılına (8, 10, 12 yıl) sahip bulunması şart koşulmuş ve hizmet sürelerinin hesaplanmasında hangi çalışmaların ne kadarının sayılacağı hususu düzenlenmiştir.

Dava konusu düzenlemeyle sınıfların üst derecelerindeki kadrolarına daha alt derecelerden atanacak memurların hizmet yılının hesaplanmasında, yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürelerin, Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamının, diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere dörtte üçünün dikkate alınacağı kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 128. maddesinde, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerinin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği ve üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esaslarının kanunla özel olarak düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Memurların atanması, görev ve yetkileri, aylıkları ve ödenekleri ve diğer özlük işleri, kısacası memurluk statüsü 657 sayılı Kanun'da düzenlenmiştir. Bu Kanun bütün memurların genel statüsü niteliğindedir. Memurluk, 657 sayılı Kanun'un öngördüğü asli ve sürekli istihdam biçimidir. Kanun'un 4/A maddesine göre memurlar, mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilmişlerdir.

Memur ile idare arasındaki ilişki, yasama organı tarafından, hizmetin gereklerine göre kanunla düzenlenmektedir. Bu ilişki, karşılıklı anlaşmaya dayanarak saptanmamaktadır. Memur, belirli bir statüde, nesnel kurallara göre hizmet yürütmekte, o statünün sağladığı aylık, ücret, atanma, yükselme, nakil gibi kimi özel haklara sahip olmaktadır.

Kanun koyucu, bir kamu hizmetinde, görevin gerektirdiği nitelikleri ve koşulları saptamayı ya da saptanmış olanları değiştirmeyi, anayasal ilkeler içerisinde kalmak kaydıyla, görevin ve ülkenin gereklerine ve zorunluluklarına göre serbestçe takdir edebilir. Kamu hukuku alanında anayasa, kanun, tüzük, yönetmelik gibi düzenleyici tasarruflarla konmuş kurallar, kamu hizmetinin gerekleri, gereksinimleri gibi nedenlerle ve konuldukları yöntemlere uyulmak, anayasaya ve kanunlara uygun düşmek kaydıyla her zaman değiştirilebilirler veya kaldırılabilirler.

Memurların derece yükselmeleri ve üst derecelere atanmaları statü hukukuna ilişkindir. Statü hukukuna göre yürütülen görevlere atanmanın usulleri, görevin kapsamı ve süresi ile ilgili konularda değişiklikler yapmak kanun koyucunun takdirindedir. Bu bağlamda, daha alt derecelerde bulunan memurların, sınıfların ilk dört derecesine atanmasında aranacak hizmet süresinin hesabında hangi çalışmaların ne kadarının sayılacağı hususunda düzenleme yapmanın ve bu sürelerin atanılacak kadro unvanlarına göre belirlenmesinin statü hukuku çerçevesinde kanun koyucunun takdirinde olduğu açıktır.

Ayrıca, düzenlemenin 657 sayılı Kanun'un 68. maddesinde yapılan değişiklikle getirildiği dikkate alındığında, Anayasa'nın 128. maddesinde ifade edilen memurlarla ilgili düzenlemelerin kanunla yapılacağı yönündeki hükme aykırı bir durum da bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, dava dilekçesinde, yapılan düzenleme ile üniversiteyi bitirdikten sonra 12 yıl özel kurumlarda ve serbest olarak çalışmış kişilerin hiç memuriyet yapmadan kurumların doğrudan üst yönetici kadrolarına atanabilecekleri, bunun da Anayasa'nın 128. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür. 657 sayılı Kanun'un değişik maddelerinde memuriyete nasıl girileceği ve şartları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Kanun'un 68. maddesi ise memurların derece yükselmesinin usul ve esaslarının belirlenmesine ilişkin olup, memuriyete girişle ilgili değildir. Dava konusu kuralla, üst derecelerdeki kadrolara daha alt derecelerden atanacak memurların hizmet yılının hesaplanmasında, özel kurumlarda veya serbest olarak çalışılan sürelerin nasıl değerlendirileceği belirlenmiş olduğundan, söz konusu iddianın da yerinde olduğu söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 128. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamıştır.

G- Kanun'un 115. Maddesiyle, 657 Sayılı Kanun'un Başlığıyla Birlikte Değiştirilen Ek 8. Maddesinin İkinci Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, düzenlemeyle memurların geçici olarak görevlendirilmesinin, memurun geçici görevlendirileceği kurumun talebi olmaksızın çalışmakta oldukları kurumların isteği ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü ile yapılacağının öngörüldüğü, düzenlemede memurun göreviyle ilgili olması ve onayının alınması gibi geçici görevlendirmenin asli unsurlarına yer verilmediği, bu hâliyle ihtiyaçtan fazla personeli olan kamu kurumlarındaki personel fazlalığını memurlara sıkıntı vererek eritmeyi amaçladığı, geçici görevlendirmenin asli unsurlarını taşımayan ve memurların hukuki güvenliğini ortadan kaldıran söz konusu düzenlemenin hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu, kadro fazlası olan kurumlardan başka kurumlara 6 aylık süreyle geçici olarak görevlendirilecek memurların hiçbir ölçüye bağlı olmadan idarelerce seçilecek olmasının siyasi ve başkaca tercihlerle geçici görevlendirme yapılarak memurlar arasında eşitsizliğe yol açacağı, 6 aylık sürenin çok kısa olduğu, bu nedenle görevlendirme süresinin kurumun neyi nasıl yaptığının, hizmet üretme süreçlerinin ve iş akışlarının öğrenilmesi ile geçeceği, dolayısıyla bu şekilde yapılacak görevlendirmelerde kamu yararı olmadığı ve görevlendirilen kurumlarda kamu hizmetlerinin etkin, verimli ve ekonomik yürütülmesini de olumsuz etkileyeceği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

657 sayılı Kanun'un ek 8. maddesinde kurumlar arası geçici süreli görevlendirme şartları düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında memurların, geçici görevlendirme yapmak isteyen

kurumun talebi ve çalıştıkları kurumun izni ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici süreli olarak görevlendirilebilecekleri, geçici görevlendirmede memurun muvafakatinin aranacağı, görevlendirme süresinin bir yılda altı ayı geçemeyeceği, geçici görevlendirmenin 4. ve daha yukarı derecelerdeki boş kadrolara tahsis edilmiş görevler hakkında uygulanacağı ve görevlendirmenin memurun göreviyle ilgili olması gerektiği belirtilmiştir.

Dava konusu olan ek 8. maddenin ikinci fıkrasında ise maddenin birinci fıkrasında belirtilen hâller dışında memurların, kamu yararı ve hizmet gerekleri sebebiyle ihtiyaç duyulması hâlinde kurumlarınca, Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü alınarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarında altı aya kadar geçici süreli olarak görevlendirilebileceği kurala bağlanmıştır.

657 sayılı Kanun'a göre, bir kamu kurumunun görev alanı içinde yer alan bir hizmeti yürütmek amacıyla o hizmetlerle ilgili konulardaki kamu görevlilerini kadroları üzerinde kalmak koşulu ile kendi uzmanlık alanına giren işler için belirli bir süre ile geçici görevlendirilmeleri mümkün bulunmaktadır. İdarenin bu konuda sahip olduğu takdir yetkisini hizmetin gerekli kıldığı durumlarda kullanması sürenin belirli olması ve hizmetin ifası için öngörülen sürenin sonunda ilgilinin kadro görevine döndürülmesi gerekmektedir.

Geçici görevlendirme işleminin, her idari işlem ve eylem için aranan amaç unsuruna da uygun olması gerekmektedir. İdari işlem ve eylemlerin genel amacı, kamu yararı ölçütüdür. Bundan anlaşılması gereken ise geçici görevlendirme işleminin, gerçekten de acil gereksinim duyulan bir kamu hizmetinin sağlıklı ve yeterli biçimde yürütülmesi amacıyla uygun olmasıdır.

Temelde asli bir yetkiye dayanılarak yürürlüğe konulan kanun ile bağımlı bir yetkiyle çıkarılan tüzük, yönetmelik, kararname gibi yürütmenin genel düzenleyici işlemlerini içeren kural işlemler, objektif ve genel hukuksal durumlar yaratırken, düzenledikleri konularda statü oluştururlar. Kişilerin bu statülere alınmaları, özel ve kişisel bir işlemle olur.

Kanun koyucu, bir kamu hizmetinde, görevin gerektirdiği nitelikleri ve koşulları saptamay ya da saptanmış olanları değiştirmeyi, anayasal ilkeler çerçevesi içerisinde kalmak kaydıyla, görevin ve ülkenin gereklerine ve zorunluluklarına göre serbestçe takdir edebilir.

Memurların kamu yararı ve hizmet gerekleri sebebiyle ihtiyaç duyulması hâlinde kurumlarınca Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü alınarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebileceğine ilişkin düzenleme statü hukukuna ilişkindir. Statü hukukuna göre yürütülen görevlere atanmanın usulleri, görevin kapsamı ve süresi ile ilgili konularda değişiklikler yapmak kanun koyucunun takdirindedir.

Statü hukuku esasına dayalı nesnel ve düzenleyici kuralların egemen olduğu idare hukuku alanında statü hukukunun olanak verdiği oranlarda ve koşullarda, genel durumun kişisel duruma dönüşmesinden sonra kazanılmış haklar ortaya çıkabilmektedir. Objektif ve genel hukuksal durumun, şart işlemle özel hukuksal duruma dönüşmesi kazanılmış hak yönünden yeterli değildir. Kural işlemler her zaman değiştirilebilir ya da yargı organları tarafından Anayasa'ya veya kanuna aykırı görülerek iptal edilebilir. Kural işlemin değişmesi ya da ortadan kaldırılması, ona bağlı kişi ile ilgili şart işlemi de etkiler. Bu durumda ilerisi için kazanılmış haktan söz edilemez. Ancak kişi, yeni kural tasarrufa göre oluşan statüde yerini alır.

Personel statüsü bakımından ilerisi için beklenen hakların kanun değişikliğinde korunması söz konusu değildir. Kanun koyucu statü kurallarını ileriye dönük olarak her zaman

değiştirebilir. İlgililer yeni kurallara uymak zorundadır. 657 sayılı Kanun'un dava konusu ek 8. maddesinin, önceki ve yeni düzenleniş biçimleriyle kazanılmış bir hak oluşturmadığı gibi anılan düzenlemede kazanılmış hak ihlali de söz konusu olmadığı için hukuk güvenliği dolayısıyla hukuk devleti ilkesine aykırılıktan söz edilemez.

Kamu personelinin hukuki statüsü ve uygulanması esaslarını tespit etmek, kamu kurum ve kuruluşlarının personel ihtiyaçlarını karşılamak için uygulanacak usul ve esasları düzenlemek ve kamu kuruluşlarında personel planlaması yapılması ve uygulamasına yardımcı olmak konusunda görevli ve yetkili olan Devlet Personel Başkanlığının, kurumların personel ve hizmet durumlarını göz önünde bulundurarak geçici görevlendirmelerin kamu yararı ve hizmet gereği olup olmadığı konusunu değerlendirerek uygun görüş verip vermemek takdir yetkisi bulunmaktadır. Kuralla, memurların belirtilen şekilde görevlendirilebilmesi Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşüne bağlı kılınarak, memurların hukuki güvenliği güvence altına alınmıştır.

Diğer taraftan, dava dilekçesinde, öngörülen geçici görevlendirme ile ilgili olarak hiçbir objektif ölçünün getirilmediği, başka kurumlara 6 aylık süreyle geçici olarak görevlendirilecek memurların hiçbir ölçüye bağlı olmadan idarelerce seçilecek olmaları, siyasi ve başkaca tercihlerle geçici görevlendirme yapılarak memurlar arasında eşitsizliğe yol açılacağı soyut bir iddia olup, anayasal denetimin dışında kalmaktadır.

Kaldı ki, statü kanunlarında, gelişen bir dinamik yapı olan idare ve onun ajanları konusunda öngörülemeyen tüm detayların kanunla karşılanması yoluna gidilmemekte, bu gibi hâllerde idareye gerekli olan takdir yetkisine dayalı ve idari yargı denetimine doğal olarak tabi hükümler öngörülmektedir. İlgililerin idari yargı yoluna başvurusu durumunda ise bu yargı yerlerinin, iptal istemine konu kuraldaki gibi geçici görevlendirmelerin kamu yararı ve hizmet gereği olup olmadığını yani bu idari tasarrufun gerekli olup olmadığını yargı denetimine tabi tutarak bir karar verecekleri açıktır.

Ayrıca, dava dilekçesinde düzenlemenin ihtiyaçtan fazla personeli olan kamu kurumlarındaki personel fazlalığını memurları taciz ederek eritmeyi amaçladığı ifade edilmişse de söz konusu düzenlemede personel fazlası olan kurumlardan görevlendirme yapılacağına ilişkin bir ifade yer almamaktadır. Bahse konu fıkrada belirtilen görevlendirme, kamu yararı ve hizmet gerekleri sebebiyle ihtiyaç duyulması hâlinde Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü alınarak bütün kuruluşlardan yapılabileceğinden ve altı aya kadar görevlendirme yapılabileceği öngörüldüğünden, söz konusu iddianın da yerinde olduğu söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 10. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

H- Kanun'un 133. Maddesiyle, 3996 Sayılı Kanun'un 12. Maddesine Eklenen Fıkranın İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 3996 sayılı Kanun'da belirtilen yatırım ve hizmet ihalelerinin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında olmayıp 3996 sayılı Kanun'un kapsamında kaldığı, ancak yapım ve işletme sürelerindeki müşavirlik/danışmanlık hizmeti alımlarının 4734 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki hizmet tanımı kapsamında olduğundan bu Kanun'a tabi olduğu, anılan Kanun'un 66. maddesinde Kanun hükümlerindeki değişikliklerin ancak bu Kanun'a

hüküm eklenmek veya değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceğinin belirtilmesine rağmen müşavirlik hizmetlerinin 4734 sayılı Kanun'a tabi olunmadan ilgili bakanlıklar tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacağı hususunun 3996 sayılı Kanun'a fıkra eklenmek suretiyle yapıldığı, bu durumun ise kanun hükümlerinin uygulamasında çelişki ve belirsizliklerin doğmasına neden olacağı, öte yandan ihale usul ve esaslarını belirleme yetkisinin ilgili bakanlıklara verilmesiyle her bakanlığın ayrı usul ve esas belirlemesine zemin hazırlandığı ve bu durumun, aynı konuda birden fazla usul ve esasın ortaya çıkmasına neden olacağı, düzenlenen alanda temel ilkeler konulup çerçeve çizilmeden müşavirlik/danışmanlık hizmeti alımına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisinin ilgili bakanlıklara verilmesinin yasama yetkisinin devri anlamına da geleceği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 6., 7. ve 87. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 133. maddesiyle 3996 sayılı Kanun'un 12. maddesine eklenen ve iptal davasına konu olan ikinci fıkrada, yap-işlet-devret modeli ile yapılacak projelerde ilgili idaresince 4734 sayılı Kanun'a tabi olunmadan yapım ve işletme sürelerinde müşavirlik hizmet alımı yapılabileceği ve söz konusu hizmet alımına ilişkin esas ve usullerin ilgili bakanlıklar tarafından belirleneceği kurala bağlanmıştır.

Kamu-özel sektör ortaklığı esasına dayanan yap-işlet-devret (YİD) modeli, ileri teknoloji ve yüksek maddi kaynak ihtiyacı duyulan bir kamu yatırım veya hizmetinin finansmanının özel bir şirket tarafından karşılanarak gerçekleştirilmesi, sözleşme ile önceden belirlenen bir süre için işletilmesi, bu süre içerisinde üretilen mal veya hizmetin kamu kurum ve kuruluşlarınca veya hizmetten yararlananlarca satın alınarak yatırım bedelinin bu suretle ödenmesi ve sürenin sonunda işletilmekte olan tesislerin, borçsuz, bakımı yapılmış, eksiksiz ve işler durumda, ilgili kamu kurum veya kuruluşuna bedelsiz olarak devredilmesi şeklinde tanımlanmaktadır.

YİD modeliyle yaptırılacak işler 3996 sayılı Kanun'un 2. maddesinde köprü, tünel, baraj, sulama, içme ve kullanma suyu, arıtma tesisi, kanalizasyon, haberleşme, elektrik üretim, iletim, dağıtım ve ticareti, maden ve işletmeleri, fabrika ve benzeri tesisler, çevre kirliliğini önleyici yatırımlar, otoyol, trafiği yoğun karayolu, demiryolu, gar kompleksi, lojistik merkezi, yeraltı ve yerüstü otoparkı ve sivil kullanıma yönelik deniz ve hava alanları ve limanları, yük ve/veya yolcu ve yat limanları ile kompleksleri, sınır kapıları, milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı ve yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında planlarda öngörülen yapı ve tesisleri, toptancı halleri vb. yatırım ve hizmetlerin yaptırılması, işletilmesi ve devredilmesi olarak sayılmıştır.

4734 sayılı Kanun, kamunun mal ve hizmet alımlarına ilişkin ihalelerinde saydamlığın, rekabetin, eşit muamelenin, güvenilirliğin, gizliliğin, kamuoyu denetiminin, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasının ve kaynakların verimli kullanılmasının en geniş şekilde sağlanması, kamu kurum ve kuruluşlarının kullanımlarında bulunan her türlü kaynaktan yapacakları ihalelerde tek bir yasal düzenlemeye tâbi olmaları amacıyla çıkarılmıştır.

Anayasa Mahkemesi kararlarında da vurgulandığı gibi, Devlet harcamalarında Kamu İhale Kanunu'nun uygulanmasını zorunlu kılan bir Anayasa kuralı bulunmamaktadır. Kanun koyucunun bazı mal ve hizmetler yönünden farklı usuller benimsemesinde anayasal açıdan bir engel yoktur. Ancak, kanun koyucunun, bazı mal ve hizmetleri Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen usullerin dışında tutarak farklı usullere tâbi kılabilme yetkisine sahip olması, bu amaçla çıkarılacak kanunlarda hiçbir anayasal ilkeyle bağlı olmayacağı anlamına gelmez. Bir

mal ve hizmet alımı ihalesinin Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen usullerin dışına çıkarılırken, özellikle hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan kamu yararı amacı gözetilmelidir.

Hukuk devletinde kanunların kamu yararı gözetilerek çıkarılması zorunludur. Kanun koyucu, Anayasa'ya ve hukukun genel ilkelerine aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapmak yetkisine sahip olup, düzenlemede kamu yararının bulunup bulunmadığının belirlenerek takdir edilmesi kanun koyucuya aittir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde, kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığının incelenebileceği açıktır.

Müşavirlik/danışmanlık hizmetleri, yatırım ve hizmet işlerinin yapımı ve yerine getirilmesi ile doğrudan ilgisi olmayan bir takım proje ve planların hazırlanması, yazılım tasarım geliştirilmesi, denetim ve kontrolün sağlanması gibi teknik, mali, hukuki vb. alanlardaki hizmetleri kapsamaktadır.

Dava konusu kuralla, YİD projelerinin yüksek maddi kaynak veya ileri teknoloji gerektirmesi ve uluslararası boyutunun bulunması dolayısıyla uzun bir hazırlık sürecini de beraberinde getirmesi, bu projelerin hazırlanması ve yürütülmesi safhasındaki müşavirlik hizmeti alımının Kamu İhale Kanunu'ndan muaf tutularak sürecin kısaltılması ve uygulamanın kolaylaştırılmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Esas ve usulleri 3996 sayılı Kanun ve bu Kanun'un verdiği yetkiyle çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararı ile düzenlenen ve 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunmayan YİD modeli ile yapılacak projelerin yapım ve işletme sürelerinde alınacak müşavirlik hizmetinin, ihale ve yapım sürecinin kısaltılması ve uygulamanın kolaylaştırılması amacıyla 4734 sayılı Kanun'a tabi olunmadan, esas ve usulleri ilgili bakanlıklar tarafından belirlenmesi suretiyle alınmasında kamu yararı dışında bir amacın bulunduğu söylenemez.

Kamu ihalelerinin hangi usullere göre yapılacağına ilişkin Anayasa'da bir hüküm bulunmadığı gibi, ihale usul ve esasları "*kanunla*" düzenlenme zorunluluğu getirilen hususlar arasında yer almamaktadır. Bu nedenle, 3996 sayılı Kanun kapsamında kalan ve YİD modeli ile yapılacak projelerin yapım ve işletme sürelerinde alınacak müşavirlik hizmetinin usul ve esaslarını belirleme yetkisinin bakanlıklara bırakılması, yapılacak işlerin uzmanlık gerektirmesi, teknik ve detaya ilişkin düzenlemeleri içermesi nedeniyle yasama yetkisinin devri olarak nitelendirilemez.

Diğer taraftan, dava dilekçesinde, müşavirlik/danışmanlık hizmetlerinin İhale Kanunu kapsamından çıkarılmasına ilişkin düzenlemenin 3996 sayılı Kanun'a fıkra eklenmek suretiyle yapıldığı ve bu bakımdan 4734 sayılı Kanun'un 66. maddesinde yer alan "*Bu Kanun hükümlerine ilişkin değişikliklerin ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir.*" yönündeki hükümle çelişkiye yol açacağı ve belirlilik ilkesine aykırı olacağı ileri sürülmüştür.

Bir yasa kuralının başka bir norm ile uyumlu olmaması onun iptal edilmesini gerektiren bir durum değildir. Anayasa Mahkemesi kanunların başka kanunlara ya da daha alt düzeydeki diğer normlara uyumluluğunu değil, kanunların Anayasa'ya uyumluluğunu denetlemektedir. Bu nedenle söz konusu gerekçeye dayanan Anayasa'ya aykırılık iddiası geçerli değildir.

Dava dilekçesinde, müşavirlik hizmet alımına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi yetkisinin ilgili bakanlıklara verilmesinin, her bakanlığın ayrı usul ve esas belirlemesine ve aynı konuda birden fazla usul ve esasın ortaya çıkmasına yol açabileceği ifade edilmişse de, her bakanlığın YİD projelerinin yapım ve işletme sürelerinde müşavirlik hizmeti alımına ilişkin farklı usul ve esas belirlemesinin, faaliyet alanının ve yaptığı işlerin birbirinden farklı olmasının ve usul ve esasların uzmanlık gerektiren, teknik ve detaya ilişkin düzenlemeleri içermesinin bir sonucu olarak kabul etmek gerekir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 6. ve 87. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

I- Kanun'un 166. Maddesinin İncelenmesi

1- Kuralın Anlam ve Kapsamı

Kanun'un 166. maddesinde, il özel idarelerinin sürekli işçi kadrolarında çalışan ihtiyaç fazlası işçilerin Karayolları Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatındaki sürekli işçi kadrolarına, belediyelerin sürekli işçi kadrolarında çalışan ihtiyaç fazlası işçilerin ise Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatındaki sürekli işçi kadroları ile sürekli işçi norm kadro dâhilinde olmak üzere ihtiyacı bulunan mahalli idarelere atanması öngörülmekte ve buna ilişkin esas ve usuller düzenlenmektedir.

Kural, il özel idareleri ve belediyelerde ihtiyaç fazlası olan işçilerin diğer kurumlara atanabilmesini sağlamak amacıyla getirilmiştir. Kuralla, sürekli işçi kadrolarında çalışıp ihtiyaç fazlası olan işçilerden;

- İl özel idarelerinde çalışanlar, muvafakatlari aranmaksızın Karayolları Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatlarının ve muvafakatlari alınarak bulundukları ildeki diğer kamu kurum ve kuruluşlarından talepte bulunanların (özelleştirme programında bulunanlar hariç) sürekli işçi kadrolarına,

- Belediyelerde çalışanlar ise muvafakatlari aranmaksızın Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatları ile sürekli işçi norm kadro dahilinde olmak üzere ihtiyacı bulunan mahalli idarelerin ve muvafakatlari alınarak bulundukları ildeki diğer kamu kurum ve kuruluşlarından talepte bulunanların (özelleştirme programında bulunanlar hariç) sürekli işçi kadrolarına,

atanmaları öngörülmüştür.

Ayrıca, bu şekilde ataması yapılacak ihtiyaç fazlası işçilerin tespitin, vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, il emniyet müdürü, defterdar, il milli eğitim müdürü, Türkiye İş Kurumu il müdürü, Karayolları Genel Müdürlüğü bölge müdürü, il mahalli idareler müdürü ve işçi devreden işyerinde toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkili işçi sendikası temsilcisinden oluşan bir komisyon tarafından yapılması kurala bağlanmıştır.

Düzenlemede, tespitin yapılmasına esas işçilerin listesinin, il özel idareleri ve belediyeler tarafından Kanun'un yayımından itibaren kırkbeş gün içinde gerekçesi ile birlikte söz konusu komisyona sunulacağı öngörülmüştür. Mahalli idarelerin ihtiyaç fazlası işçi

bildirme zorunlulukları bulunmamakta olup, ihtiyaç fazlası işçi bildirip bildirmemek tamamen mahalli idarelerin takdirindedir.

Mahalli idarelerce ihtiyaç fazlası olarak bildirilen işçilerden norm kadro fazlası olanların doğrudan komisyon tarafından belirtilen kurumlara atanmak üzere tespit edileceği, norm kadro dâhilinde olup da ihtiyaç fazlası olarak bildirilenlerin ise personel gider oranları, kurumun bütçe dengesi, norm kadro sayısı ve yürütmekle görevli olduğu hizmetlerin gereği ile nüfus kriterleri değerlendirilmek suretiyle tespit edileceği kurala bağlanmıştır. Bu şekilde tespit edilen işçilerin atanmasının valiler tarafından yapılması ve atama işlemi yapılan personelin ilgili valilikler tarafından en geç on gün içinde Devlet Personel Başkanlığına bildirilmesi öngörülmüştür.

Söz konusu 166. maddede komisyonca belirlenen işçi listesinin kesinleşmesinden sonra kendisine tebligat yapılan işçinin, atama kararının tebliğinden itibaren beş iş günü içinde belirlenen yeni işyerinde işe başlamak zorunda olduğu ve bu süre içinde yeni kurumunda işe başlamayan işçilerin atamalarının iptal edilerek, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 17. maddesi gereğince iş sözleşmelerin sona erdirileceği hükmüne yer verilmiştir.

Bu şekilde ataması yapılan işçilerin ücret ile diğer mali ve sosyal haklarının, toplu iş sözleşmesi bulunan işçiler bakımından yenileri düzenleninceye kadar devir işleminden önce tabi oldukları toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre, toplu iş sözleşmesi olmayan işçiler bakımından 2010 yılı Kasım ayında geçerli olan bireysel iş sözleşmesi hükümlerine göre belirlenmesi kurala bağlanmıştır.

Diğer taraftan, düzenleme ile işçi fazlası bildirip işçilerini diğer kurum ve kuruluşlara nakledecek mahalli idarelerin, gerekli özeni gösterip görev ve yetkilerini dikkate alarak belirlemelerde bulunmalarını sağlamak amacıyla, işçi nakleden mahalli idarelerin nakil sonrasında oluşan işçi sayısında beş yıl süreyle artış yapılamayacağı ve üç yıl süreyle, gerçekleşen en son yıl bütçe gideri içinde yer alan hizmet alımı tutarını aşmayacak şekilde hizmet alımı için harcama yapılabileceği yönünde sınırlama getirilmiştir.

Ayrıca, kuralda İşçileri Bakanlığına maddenin uygulanmasına ilişkin olarak gerekli görülmesi hâlinde, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve ilgili diğer kurumların görüşünü alarak uygulamayı yönlendirme ve ortaya çıkabilecek tereddütleri giderme yetkisi verilmiştir.

657 sayılı Kanun'un 4. maddesi kamu kurumlarındaki istihdam şekillerini düzenlemektedir. Buna göre, kamu hizmetleri, memur, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle yürütülür. Söz konusu 4. maddede işçiler *"memurlar, sözleşmeli personel ve geçici personel dışında kalan ve ilgili mevzuatı gereğince tahsis edilen sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan sürekli işçiler ile mevsimlik veya kampanya işlerinde ya da orman yangınıyla mücadele hizmetlerinde ilgili mevzuatına göre geçici iş pozisyonlarında altı aydan az olmak üzere belirli süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan geçici işçilerdir."* şeklinde tanımlanmıştır.

İşçiler, 4857 sayılı Kanun çerçevesinde istihdam edilmektedir. Bu Kanun'un 2. maddesinde işçinin tanımı *"Bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişi."* şeklinde yapılmıştır. İşçi istihdamı, kamu kesiminde tümüyle iş hukukuna bağlı olarak gerçekleştirilmekte olup, işçiler bakımından kamuya özgü kurallar getirilmemiştir. Bununla

birlikte, işçi istihdamı hizmete girişte sınava tabi tutulma ve kamu hizmetlerinde süreklilik ilkeleri ile kendine özgü boyutlara ulaşmış ve özel sektör işçi istihdamından farklılaşmıştır.

4857 sayılı Kanun'a göre işverenlerce, iş sözleşmeleri önceden karşı tarafa bildirimde bulunmak ve ihbar ve kıdem tazminatı ödemek suretiyle feshedilebilecektir. 4857 sayılı Kanun'un 17. maddesinde, belirsiz süreli iş sözleşmelerinin feshinden önce durumun diğer tarafa bildirilmesi gerektiği ve bildirimin diğer tarafa yapılmasından başlayarak çalışılan zamana göre belirlenen sürelerin geçmesinden sonra iş sözleşmelerinin feshedilmiş sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Maddede ayrıca, bildirim şartına uymayan tarafın bildirim süresine ilişkin ücret tutarında tazminat ödemek zorunda olduğu ve işverenin bildirim süresine ait ücreti peşin vermek suretiyle iş sözleşmesini feshedebileceği ifade edilmiştir.

2- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde, il özel idareleri ve belediyelerin sürekli işçi kadrolarında gerçek anlamda ihtiyaç fazlası işçi bulunmadığı, ihtiyaç fazlası işçiden söz edilmesinin nedeninin işlerin ihaleyle üçüncü şahıslara yaptırılmak istenmesi olduğu, işçilerin bu şekilde atanmalarında kamu yararı bulunmadığı, kamu yararına yönelik olmayan, kamu hizmetinin gerekleriyle bağdaşmayan, adil ve makul olmayan, kamu hizmetlerinin etkin, verimli ve ekonomik sunulmasına katkı sağlamayan düzenlemelerin hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayacağı, sürekli işçi kadrolarında çalışan işçilerin anayasal güvence altında olan sözleşme ve çalışma hürriyeti kapsamında bireysel iş sözleşmesi imzalayarak çalışmaya başladıkları ve toplu iş sözleşmeleri ile çalışma koşullarının düzenlendiği, ortada il özel idareleri ile belediyelerin kapanması veya görevlerinin başka kamu kurum ve kuruluşlarına devredilmesi gibi zorlayıcı bir neden olmamasına rağmen sözleşmelerin taraflarının değiştirilmesinin hukuka uygun olmayacağı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 48., 49. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Çalışma ve sözleşme hürriyeti, Anayasa'nın 48. maddesinde düzenlenmiş ve "*Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.*" denilmiştir. Bu maddenin gerekçesinde, hürriyet temeline dayalı bir toplumda irade serbestliği çerçevesinde ferdin sözleşme yapma, meslek seçme ve çalışma hürriyetlerinin garanti altına alınmasının tabii olduğu ve bu hürriyetlerin ancak, kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlanabileceği ifade edilmiştir.

Anayasa'nın 49. maddesinde de çalışmanın herkesin hakkı ve ödevi olduğu belirtilmiş; Devlete, çalışanların yaşam düzeyini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri almak ödevi verilmiştir.

Dava konusu maddede, il özel idareleri ve belediyelerde sürekli işçi kadrolarında istihdam edilmekte olan ihtiyaç fazlası işçilerden il özel idarelerinde görevli olanların Karayolları Genel Müdürlüğüne, belediyelerde görevli olanların Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile norm kadroları dâhilinde ihtiyacı bulunan mahalli idarelere, yine il özel idareleri ve belediyelerin ihtiyaç fazlası işçilerinin talepte bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşlarına atanması ve bu atamalara ilişkin esas ve usuller düzenlenmektedir.

Madde gerekçesinde, mahalli idarelerin sürekli işçi kadrolarında çalışan ihtiyaç fazlası işçilerin ihtiyacı bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının taşra teşkilatındaki sürekli işçi

kadrolarına atanmasının amaçlandığı, böylece mahalli idarelerin bütçelerine personel giderlerinin aşırı yük getirmesinin önüne geçilebileceği ve yerel nitelikteki hizmetleri etkin bir şekilde sunmaları için mali yapılarının dengeli hale getirilmesinin ve kaynakları etkin kullanmasının sağlanabileceği ifade edilmiştir.

Hukuk devletinde kanun koyucu, memur ve diğer kamu görevlileri ile bunların dışında çalışanlarla ilgili olarak, Anayasa'da belirlenen kurallara bağlı kalmak, adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini gözetmek koşuluyla ihtiyaç duyduğu düzenlemeyi yapma yetkisine sahiptir. Hukuk devletinde diğer tüm kamusal yetkilerde olduğu gibi yasama işlemlerinde de kişisel yararların değil, kamu yararının gözetilmesi gerekir. Kamu yararı kavramı, genel bir ifadeyle, özel veya bireysel çıkarlardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yararı ifade etmektedir.

Kanun koyucu, Anayasa'ya ve hukukun genel ilkelerine aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapmak yetkisine sahip olup, düzenlemede kamu yararının bulunup bulunmadığının belirlenerek takdir edilmesi kanun koyucuya aittir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde, kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığının incelenebileceği açıktır.

Naklen atanması öngörülen işçiler, çalıştıkları mahalli idarelerde ihtiyaç fazlası olanlardır. Bu şekilde atanacak işçilerin bizzat mahalli idarenin kendisi tarafından belirlenmesi öngörülmüş olup, söz konusu idareleri ihtiyaç fazlası işçi bildirme konusunda zorlayıcı bir hüküm bulunmamaktadır. İhtiyaç fazlası işçi bildirip bildirmeme yetkisi tamamıyla mahalli idarelerin takdirindedir.

Dava dilekçesinde, düzenlemenin amacının kamu yararı olmadığı ileri sürülmüşse de kuralın amacının kamu yararı dışında ne olduğu ya da kuralda hangi özel yararın gözetildiği açıklanmamıştır. Kanun koyucunun, mahalli idarelerdeki ihtiyaç fazlası işçi yığılmalarını engellemek amacıyla, bu şekildeki işçilerin diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirebilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmasının kamu yararı amacına yönelik olduğu ve bu nedenle hukuk devleti ilkesine aykırı olmadığı açıktır.

Kuralla, ihtiyaç fazlası işçilerin tespit edilmesi işleminin, vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, il emniyet müdürü, defterdar, il milli eğitim müdürü, Türkiye İş Kurumu il müdürü, Karayolları Genel Müdürlüğü bölge müdürü, il mahalli idareler müdürü ve işçi devreden işyerinde toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkili işçi sendikası temsilcisinden oluşan bir komisyon tarafından yapılması öngörülmüş ve norm kadro fazlası işçiler ile norm kadro dâhilinde olup, ihtiyaç fazlası işçilerin belirtilen kurumlara geçişi ayrı ayrı düzenlenmiş ve farklı kriterlere tabi tutulmuştur. Bu düzenlemeler, kurumlarında ihtiyaç fazlası durumunda olan işçilerin diğer kurum ve kuruluşlara naklinin objektif kısıtlara dayandırıldığını ve böylece keyfi uygulamaların önlenmesine ilişkin tedbirlerin alındığını göstermektedir.

İşverenlerin ihtiyaç olmadan bir kişiyi çalıştırması beklenemez. İş hayatına ilişkin kuralların belirlenmesinde kamu yararı esas olup, ayrıca işçi ve işveren arasındaki denge de gözetilmektedir. 4857 sayılı Kanun'da işçi ve işverenin hak ve yükümlülükleri arasındaki denge, işverene tazminat ödeme yükümlülüğü getirilmek suretiyle kurulmuştur. İşverenler, her hâlükârda 4857 sayılı Kanun çerçevesinde öngörülen tazminatları ödeyerek işçilerin sözleşmelerini sona erdirebilecektir. Bu husus göz önünde bulundurulduğunda, mahalli idarelerin ihtiyaç fazlası işçilerinin sözleşmelerini, öngörülen tazminatları ödeyerek sona

erdirmesi yerine, ihtiyacı olan diğer kurum ve kuruluşlara nakline imkân sağlanmasına yönelik düzenleme ile bu işçilerin lehine bir uygulama getirildiği anlaşılmaktadır.

Ayrıca, düzenleme ile işçi fazlası bildirip işçilerini diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakleden mahalli idarelerin, nakil sonrasında oluşan işçi sayısında beş yıl süreyle artış yapılamayacağı ve üç yıl süreyle, gerçekleşen en son yıl bütçe gideri içinde yer alan hizmet alımı tutarını aşmayacak şekilde hizmet alımı için harcama yapılabileceği yönünde sınırlama getirilmek suretiyle, işçi nakledecek mahalli idarelerin görev ve yetkilerini göz önünde tutarak personel durumu, mali yapısı ve bütçe dengelerine uygun bir şekilde nakil işlemini gerçekleştirmesine yönelik sınırlayıcı bir düzenleme yapılmıştır.

Bu şekilde ataması yapılan işçilerin ücret ile diğer mali ve sosyal haklarının, toplu iş sözleşmesi bulunan işçiler bakımından yenileri düzenleninceye kadar devir işleminden önce tabi oldukları toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre, toplu iş sözleşmesi olmayan işçiler bakımından 2010 yılı Kasım ayında geçerli olan bireysel iş sözleşmesi hükümlerine göre belirleneceği öngörülmek suretiyle, naklen atanan işçilerin gittikleri yeni kurumlarında önceki haklarının tamamı muhafaza edilmiş ve maaş, ek ücret, kıdem tazminatı, prim, yol gideri, gıda, yardım vs. sosyal alacaklar açısından da herhangi bir olumsuzluğa yol açılmamıştır.

Bu itibarla, mahalli idarelerde ihtiyaç fazlası durumunda olan işçilerin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına atanabilmesine imkân sağlayan düzenlemenin hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayan bir yönü bulunduğu söylenemez.

Çalışma özgürlüğü, herkesin dilediği mesleği seçmede özgür olmasını ve zorla çalıştırılmamayı ifade eder. Birey bu özgürlüğünü kullanarak dilediği alanı ve işi seçebilir. Çalışma hakkı ise bireyin özgür iradesiyle seçtiği mesleği veya işi icra etmesini ve Devletin de çalışmak isteyenlere iş temin etmek için gereken tedbirleri almasını gerektirmektedir. Devlet, çalışanların yaşam düzeyini yükseltmek, çalışma yaşamını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği gidermeye elverişli ekonomik bir ortam oluşturmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

Sözleşme iki taraflı bir hukuki işlem olup, tarafların karşılıklı ve birbirine uygun surette irade açıklamalarıyla meydana gelir. Sözleşme özgürlüğü, özel hukuktaki irade özerkliği ilkesinin Anayasa Hukuku alanındaki dayanağıdır. Özel hukukta irade özerkliği, özel kişilerin yasal sınırlar içerisinde istedikleri hukuki sonuca bu yoldaki iradelerini yeterince açığa vurarak ulaşabilmeleri demektir. Anayasa açısından sözleşme özgürlüğü ise Devletin, özel kişilerin istedikleri hukuki sonuçlara ulaşmalarını sağlaması ve bu bağlamda, özel kişilerin belli hukuki sonuçlara yönelen iradelerini geçerli olarak tanınması, onların iradelerinin yöneldiği hukuki sonuçların doğacağını ilke olarak benimsemesi ve koruması demektir.

Kuralla, mahalli idarelerin sürekli işçi kadrolarında bulunup da ihtiyaç fazlası olan işçilere, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının sürekli işçi kadrolarına atanabilmeleri bir hak olarak verilmiş olup, bu şekilde atanan işçilerin imzalamış oldukları toplu iş sözleşmelerinin yenileri düzenleninceye kadar geçerli olacağı ve ücret ile diğer mali ve sosyal haklarının mevcut sözleşme hükümlerine göre belirleneceği öngörülmüştür.

Söz konusu işçiler diğer kamu kurum ve kuruluşlarının sürekli işçi kadrolarına atanacak olduğundan, bu işçilerin devren atandıkları kurum ve kuruluşlarla sözleşme yenileme veya mevcut sözleşmelerinin süresinin bitiminde yeni sözleşme imzalama hakları bulunmaktadır.

Ayrıca, çalıştıkları mahalli idarelerde ihtiyaç fazlası durumunda olan işçilerin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına atanmayı kabul etmeme ve 4857 sayılı Kanun hükümlerine göre sözleşmelerini feshetme seçeneğini kullanma hakları her zaman vardır.

Kuralla, naklen atanması öngörülen işçiler hakkında atandıkları yeni kurumda da devir işleminden önce tabi oldukları sözleşme hükümlerinin aynen uygulanması ve işçilerin mali ve sosyal haklarının tamamının muhafaza edilmesi öngörüldüğünden, kuralın çalışma ve sözleşme özgürlüğü ile çalışma hakkının özünü zedeleyen bir yönü de bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2., 48. ve 49. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 127. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

J- Kanun'un 169. Maddesiyle, 4059 Sayılı Kanun'a Eklenen Ek 3. Maddenin İkinci Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan ".Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri; Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve görevlendireceği ilgili diğer kurum ve kuruluşlar." İbaresinin, Dördüncü Cümlesinde Yer Alan ".Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Dış Ticaret Müsteşarlığınca görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar." İbaresinin, Sekizinci ve Dokuzuncu Cümlelerinde Yer Alan ".Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar." İbaresinin ve Üçüncü Fıkrasında Yer Alan ".Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından bu madde çerçevesinde görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşların." İbaresinin İncelenmesi

Kanun'un 169. maddesiyle, 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen ek 3. madde, 8.6.2011 günlü, 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 38. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (h) bendiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Bu nedenle, konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

K- Kanun'un 177. Maddesiyle, 4734 Sayılı Kanun'un 3. Maddesinin Birinci Fıkrasına Eklenen (r) Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun 4734 sayılı Kanun'a tabi bir kamu kurumu olduğu ve bu kurumun kendisine veya bağlı ortaklık ya da iştiraklerine ait olan kömür sahalarının büyük bir çoğunluğunun özel firmalarca işletildiği, fakir ailelere yardım olarak dağıtılacak kömürlerin kalitesinin standartlara uygun olmasının, maliyetinin rekabetçi fiyatlarla oluşmasının ve satın alma işleminin eşit muamele şartlarında, saydamlık içinde ve rekabetçi koşullarda karşılanmasının kamu yararına olduğu, hukuk devletinde kanunların kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla çıkarıldığı, kamu hizmetinin gerekleriyle uyuşmayan, adil ve makul olmayan, kaynakların etkili, verimli ve tasarruflu kullanılmasını olumsuz etkileyen kuralın kamu yararına olmadığı ve hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmadığı, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna ihale yapmadan kömür alımı yetkisi verilmesinin kömür üreticisi firmalara eşit muamelede bulunma yükümlülüğünü ortadan kaldıracağı, bunun ise eşitlik ilkesine aykırı olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 177. maddesiyle 4734 sayılı Kanun'un 3. maddesine eklenen (r) bendi ile fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararnameleeri kapsamında, işleticisi kim olursa olsun Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün (TKİ) kendisine veya bağlı ortaklık veya iştiraklerine ait olan kömür sahalarından yapacağı mal ve hizmet alımları Kanun'un kapsamı dışında çıkarılmıştır.

Devletin fakir ailelere ısınma amaçlı kömür yardımı yapması sosyal devlet olmasının bir gereğidir. Bu kapsamda, 2003 yılından itibaren her yıl çıkarılan Bakanlar Kurulu kararnameleeriyle il ve ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca belirlenerek valiliklere bildirilecek fakir ailelere müracaatları üzerine asgari 500 kg. bedelsiz kömür verilmektedir. Fakir ailelere dağıtılacak kömürü temin etme görevi ise TKİ'ye verilmiştir. TKİ dağıtılacak kömürü öncelikle kendi ocaklarından karşılamakta, bunun mümkün olmaması durumunda ise diğer üreticilerden kömür alınması yoluna başvurmaktadır.

Yardım kapsamında talep edilen kömür miktarının aşırı yükselmesi sonucu TKİ'nin kendi ocaklarında ürettiği kömür, yardımları karşılayamaz duruma geldiği için, yardımların aksamaması amacıyla TKİ ihale yoluyla diğer üreticilerden kömür temin etme yoluna gitmektedir. Ancak, çevre mevzuatında yapılan değişiklikler dolayısıyla ısınmada kullanılacak vasıfta yerli kömür verebilecek üretici sayısının düşüklüğü ve bunların ihalelere girmek istememesi ve ihale mevzuatındaki bir takım işlemlerin uzun zaman alması nedeniyle, TKİ talepleri karşılayacak kömür temin etmekte zorluklar yaşamaya başlamış ve bunların aşılması amacıyla dava konusu kural getirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi kararlarında da vurgulandığı gibi, Devlet harcamalarında 4734 sayılı Kanun'un uygulanmasını zorunlu kılan bir Anayasa kuralı bulunmamaktadır. Kanun koyucunun bazı mal ve hizmetler yönünden farklı usuller benimsemesinde anayasal açıdan bir engel yoktur. Ancak, kanun koyucunun, bazı mal ve hizmetleri Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen usullerin dışında tutarak farklı usullere tâbi kılabilme yetkisine sahip olması, bu amaçla çıkarılacak kanunlarda hiçbir anayasal ilkeyle bağlı olmayacağı anlamına gelmez. Bir mal ve hizmet alımı ihalesinin 4734 sayılı Kanun'da öngörülen usullerin dışında çıkarılırken, özellikle hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan kamu yararı amacı gözetilmelidir.

Hukuk devletinde kanunların kamu yararı gözetilerek çıkarılması zorunludur. Kanun koyucu, Anayasa'ya ve hukukun genel ilkelerine aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapmak yetkisine sahip olup, düzenlemede kamu yararının bulunup bulunmadığının belirlenerek takdir edilmesi kanun koyucuya aittir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde, kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığının incelenebileceği açıktır.

Dava konusu kuralla, TKİ'nin fakir ailelere dağıtılmak üzere, kendisine veya bağlı ortaklık veya iştiraklerine ait olan kömür sahalarından yapacağı mal ve hizmet alımlarının 4734 sayılı Kanun kapsamının dışında çıkarılarak, çevre mevzuatına uygun vasıfta, talebi karşılayacak miktarda kömürün zamanında temin edilebilmesinin ve dağıtım yerlerine kadar naklinin herhangi bir aksama olmadan yapılabilmesinin ve uygulamada karşılaşılan zorlukların bertaraf edilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. Sosyal devlet olmanın bir gereği olarak fakir ailelere ısınma amaçlı kömür yardımı yapılması kapsamında, talebi karşılayacak miktarda kömürün zamanında temin edilebilmesi ve dağıtım yerlerine kadar naklinin herhangi bir aksama olmadan yapılabilmesi amacıyla, TKİ'nin kendisine veya bağlı ortaklık veya iştiraklerine ait olan kömür sahalarından yapacağı mal ve hizmet alımlarının 4734 sayılı Kanun'dan istisna tutulmasının,

hukuk devletinin gereği olarak gözetilmesi gereken kamu yararına aykırı bir yönünün bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararlarında kömür yardımının Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından belirlenecek kriterlere göre yapılacağı kabul edilmiştir. Bu bağlamda, TKİ'nin 4734 sayılı Kanun'un 3. maddesinin birinci fıkrasının (r) bendi kapsamında yapacağı kömür alımına dair usul ve esaslar ikincil düzenlemelerle belirlenmiş ve bazı şartlar öngörülmüştür. Bu şekilde alınacak kömürlerin fiyatının TKİ'nin kendi satış fiyatına, nakliye ton/km birim fiyatı ve KDV'nin eklenmesi ile bulunacak tutarı aşamayacağı hükmüne yer verilmiş ve temin edilecek mal ve hizmete ilişkin yaklaşık maliyet hazırlanması, komisyon oluşturulması ve alınan tekliflerin değerlendirilmesi usul ve esaslarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Kömür yardımı kapsamında TKİ tarafından yapılacak mal ve hizmet alım işlemlerinin hem kanuna hem de çıkarılan yönetmelik, genelge, tebliğ, şartname, usul ve esaslara uygun olarak yapılmaması halinde, hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabilecekler için yargı yoluna gitme imkânı her zaman bulunmaktadır.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan kanun önünde eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesine aykırılıktan söz edilebilmesi için bir kanunun aynı hukuksal durumda olanlar arasında bir ayırım veya ayrıcalık oluşturmaması gerekmektedir.

TKİ'ye veya bağlı ortaklık veya iştiraklerine ait kömür sahalarında üretim yapacak firmalar, elde edecekleri üründen veya ürünün hâsılatından pay vermek üzere kendisine rüdvans yöntemi ile saha tahsis edilen firmalardır. Bunlar ile TKİ arasında ihale işlemleri sonucunda akdedilmiş rüdvans sözleşmeleri bulunmaktadır. TKİ'nin kendisine, bağlı ortaklıklarına veya iştiraklerine ait kömür sahalarında üretim yapan firmalar ile özel olarak kendi adına ruhsatlı kömür sahalarında üretim yapan firmaların aynı konumda görülmesi mümkün olmadığından bunlar arasında eşitlik karşılaştırması yapılamaz.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

L- Kanun'un 179. Maddesiyle Değiştirilen, 4734 Sayılı Kanun'un 68. Maddesinin (c) Fıkrasının Birinci Cümlesindeki "projelerde" İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, yasa kurallarının genel, soyut, açık ve anlaşılabilir olması gerektiği, aynı yapım işi devletin bütün kurum ve kuruluşlarında aynı normlara bağlı iken Toplu Konut İdaresi (TOKİ) tarafından yapılırken veya yaptırılırken bazı kurallardan istisna tutulmasının hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayacağı, kanunların genelliği ilkesinin özel, aktüel ve geçici bir durumu gözetmemeyi, belli bir kişi, grup veya kurumu hedef almamayı ve aynı durumlar için aynı kuralların uygulanmasını zorunlu kıldığı, aynı işin TOKİ tarafından ihale edilince farklı kurallara tabi olmasının kanunların genelliği ilkesine de aykırılık oluşturduğu, yasama organının kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyumu da gözetmek durumunda bulunduğu, 4734 sayılı Kanun'daki sınırlayıcı hükümlerden kaçınmak isteyen idarelerin yapım işlerini TOKİ'ye yaptırmak isteyecekleri, bunun sonucunda da Bayındırlık Bakanlığı işlevsiz kalırken TOKİ'nin asıl görevinden uzaklaşarak zaman ve mesaisini diğer işlere ayırmak

durumunda kalacağı, dolayısıyla verimliliğin düşeceği ve uyumun ortadan kalkacağı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 126. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 179. maddesiyle 4734 sayılı Kanun'un 68. maddesinin (c) fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*toplu konut projelerinde*" sözcüğü "*projelerde*" şeklinde değiştirilmiştir. Buna göre, 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu kapsamındaki projelerin tamamında, 4734 sayılı Kanun'un 5. maddesinin beşinci ve altıncı fıkraları ile 62. maddesinin (a) ve (b) bentleri ile (c) bendindeki kamulaştırma, mülkiyet, arsa temini, imar işlemleri ve uygulama projesine ilişkin şartlar aranmaksızın ihaleye çıkılması mümkün hale gelmekte, ancak, çevresel etki değerlendirme (ÇED) raporu zorunluluğu bulunan hallerde sözleşme imzalanmadan önce bu raporun alınması zorunlu olmaktadır.

Anayasa Mahkemesi kararlarında da vurgulandığı gibi, Devlet harcamalarında 4734 sayılı Kanun'un uygulanmasını zorunlu kılan bir Anayasa kuralı bulunmamaktadır. Kanun koyucunun bazı mal ve hizmetler yönünden farklı usuller benimsemesinde anayasal açıdan bir engel yoktur. Ancak, kanun koyucunun, bazı mal ve hizmetleri Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen usullerin dışında tutarak farklı usullere tabi kılabilme yetkisine sahip olması, bu amaçla çıkarılacak kanunlarda hiçbir anayasal ilkeyle bağlı olmayacağı anlamına gelmez. Bir mal ve hizmet alımı ihalesinin 4734 sayılı Kanun'da öngörülen usullerin dışına çıkarılırken, özellikle hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan kamu yararı amacı gözetilmelidir.

Dava konusu kuralla 2985 sayılı Kanun kapsamındaki projeler için, ihaleye çıkılmadan önce yerine getirilmesi öngörülen ödenek temini ve planlaması, kamulaştırma, mülkiyet, arsa temini, imar işlemleri ve projelere ilişkin şartların aranmayacağı öngörülmüştür. Yapılacak ihalelerde saydamlığı, katılımı, rekabeti, eşit muameleyi ve ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını etkilemeyen ve ihale öncesi sürecin kısaltılması ve projelerin hızlandırılmasını amaçlayan bu düzenleme kanun koyucunun takdirinde olup, hukuk devletinin gereği olarak gözetilmesi gereken kamu yararına bir aykırılık oluşturmamaktadır. Öte yandan, Bakanlıklara ait proje ve uygulamaların TOKİ'ye yaptırılmasının, 4734 sayılı Kanun'da öngörülen saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, gizlilik ve kamuoyu denetimini ortadan kaldıracığı, kamu hizmetlerinin görülmesinde verimliliği düşüreceği ve uyumsuzluğa neden olacağı hususu bir yerindelik sorunu olup, anayasallık denetiminin kapsamı dışındadır.

Kanunların, ilke olarak genel ve nesnel nitelikte bulunmaları gerekir. Kanunun genelliği, onun belli bir kişiyi hedef almayan, özel, aktüel, geçici bir durumu gözetmeyen, fakat önceden saptanmış olup, soyut şekilde uygulanabileceği bütün kişilere hitap eden hükümler içermesi demektir. Anayasa Mahkemesine göre kanun, genel hukuk kuralları koymalı, genel, soyut ve kişilik dışı hükümler içermelidir. Kanunun genel olması, herkesin statüsünü düzenleyeceği anlamına gelmemekte, yalnızca kanunun belli bir kişiyi veya kişileri göz önünde tutmaksızın genel hükümler koymasını, hukuki durumları soyut olarak düzenlemesini gerektirmektedir. Şu halde, kanun hükümlerinin genel nitelikte olması, herkes için nesnel hukuki durumlar yaratması ve aynı hukuki durumda bulunan kişilere ayırım gözetilmeksizin uygulanabilir olmasını gerektirir.

Kuralla, 2985 sayılı Kanun'a dahil olan projelerde ihale öncesi sürecin kısaltılması ve projelerin hızlandırılması amaçlanmakta olup, kural, 2985 sayılı Kanun'a dahil olan projelerin tamamını kapsamına almaktadır. Bu bağlamda, kuralın belli bir kişiyi veya kişileri göz önünde tutmaksızın genel hükümler içerdiği anlaşıldığından kural, kanunların genelliği ve hukuk devleti ilkesine aykırı değildir.

Anayasa'nın "Merkezi idare" başlıklı 126. maddesinde, Türkiye'nin, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafi durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere, illerin de diğer kademeli bölümlere ayrılacağı, illerin idaresinin yetki genişliği esasına dayanacağı, kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatının kurulabileceği, bu teşkilatın görev ve yetkilerinin kanunla düzenleneceği ifade edilmiştir. Maddede, merkezi yönetimin örgütlenmesine ilişkin ölçütler "coğrafya durumu, ekonomik koşullar ve kamu hizmetlerinin gerekleri" olarak sayılmış, ancak merkezi yönetimin görevlerini belirginleştiren ya da sınırlayan bir düzenleme yapılmamıştır.

Anayasa'da yer alan düzenlemeler, kanun koyucuya, toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda yeni idari birimler oluşturma, görev alanlarında değişiklik yapma veya bu birimleri kaldırma yetkisi vermektedir. Bir kamu hizmetinin hangi kamu kurum veya kuruluşunca yerine getirileceğini belirleme konusunda kanun koyucunun takdir yetkisine sahip olduğu açıktır.

Anayasa'da yapım işlerinin kimler tarafından yapılacağına ilişkin bir kural yer almamakta olup, ihtiyaçlara göre bu hususun belirlenmesi kanun koyucunun takdirindedir. Bu bağlamda, bakanlıklara ait proje ve uygulamaların 2985 sayılı Kanun hükmü uyarınca TOKİ'ye yaptırılması yönündeki düzenleme de kanun koyucunun takdir alanında kalmaktadır.

Diğer taraftan, bazı bakanlıkların bir takım işlerinin, talep etmeleri ve TOKİ'nin bağlı bulunduğu bakanlığın onaylaması hâlinde TOKİ'ye yaptırılmasına ilişkin düzenlemeyle, ne Bayındırlık ve İskan Bakanlığının ne de onun yerine geçen Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görev ve yetkilerinde herhangi bir değişiklik olmamıştır. Söz konusu Bakanlığın kuruluş kanun hükmünde kararnamesinde belirtilen görev ve yetkileri aynen devam etmekte olduğundan, TOKİ'nin Bakanlığın yerine geçmesi ve kamu hizmetinin görülmesinde verim ve uyumun ortadan kalkması söz konusu değildir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 126. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

M- Kanun'un 206. Maddesiyle, 4646 Sayılı Kanun'un 4. Maddesinin Dördüncü Fıkrasının (d) Bendine Eklenen (3) Numaralı Alt Bendin "Ancak, başvurulardan birinde depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının mülkiyetinin lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortaklarına ait olması ve/veya depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının üzerinde lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortakları adına depolama faaliyetinde bulunma imkanı verecek kullanma ve/veya irtifak hakkı ve benzer izinlerin tesis edilmiş olması halinde bu başvuru kabul edilir; diğer başvurular reddedilir." Biçimindeki Dördüncü Cümlesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, düzenlemenin depolama faaliyeti yapılacak alanın en az yarısının mülkiyetine veya yararlanma hakkına sahip olanlara, diğer başvuru sahiplerine göre özel çıkar veya yarar sağlayıp, lisans bedelinin artırılmasına yönelik yarışmayı da ortadan kaldırarak toplumu kamu gelirinden yoksun bıraktığı, bir yasa kuralının konulmasında kamu yararı bulunduğu kabulü için kanunun toplumun geneline yönelik yararlar sağlamayı amaçlaması gerektiği, belirli bir alanda birbiriyle çatışan çıkarların kamu yararı ile adalet ve hakkaniyet ölçülerine göre uzlaştırılmasının öncelikli yönteminin yarışma olduğu, lisans bedelinin artırılmasına yönelik yarışmayı ortadan kaldıran düzenlemenin bu açıdan da hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu, durumları aynı olan istekliler arasında doğal gaz depolama alanı

yapılacak alanda yer alan taşınmazların en az yarısının mülkiyetine veya kullanma hakkına sahip olanlara ayrıcalık tanınmasının eşitlik ilkesi ile de bağdaşmadığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun 4. maddesinde doğal gaz piyasa faaliyetlerinde bulunacak tüzel kişilerin gerekli lisansları almalarının şart olduğu belirtilmiş olup, maddenin dördüncü fıkrasında doğal gaz piyasa faaliyetleri ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Anılan fıkranın (d) bendinde ise doğal gazın depolanması faaliyetine yer verilmiş ve depolama faaliyeti yapacak olan tüzel kişilerde, depolama yapacak teknik ve ekonomik yeterliliğe sahip olmak, tasarrufları altında bulunacak depolama kapasitelerinin tümünü sistemin eşgüdümlü ve güvenli bir tarzda işlemesine yardımcı olacak şekilde idare edeceklerini ve kapasitelerinin sistem elverişli olduğu takdirde tarafsız ve eşit bir şekilde hizmete sunulacağını taahhüt etmek şartlarının aranacağı ifade edilmiştir.

6111 sayılı Kanun'un 206. maddesiyle söz konusu (d) bendine eklenen (3) numaralı alt bentle, aynı yer için birden fazla başvuru olması durumunda yapılacak işlemlere ilişkin düzenleme yapılmış, başvuruya konu yerin il, ilçe, köy, mahalle, ada, parsel bilgilerini de içeren bilgilerin Kurum internet sayfasında duyurulacağı, duyuruda belirlenecek sürede başvuruda bulunan tüzel kişilerin depolama lisansı almak için aranılan şartları taşımaları kaydıyla lisans başvurularının Kurul tarafından değerlendirileceği, bu değerlendirme sonucunda birden fazla başvurunun kalması durumunda bunlar arasında lisans bedelinin artırılması esasına göre yarışma yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Söz konusu (3) numaralı alt bendin iptal davasına konu cümlesinde ise başvurulardan birinde depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının mülkiyetinin lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortaklarına ait olması ve/veya depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının üzerinde lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortakları adına depolama faaliyetinde bulunma imkânı verecek kullanma ve/veya irtifak hakkı ve benzer izinlerin tesis edilmiş olması hâlinde bu başvurunun kabul edileceği, diğer başvuruların ise reddedileceği öngörülmüştür.

Madde gerekçesinde, doğal gaz depolama lisansı için aynı yere birden fazla başvuru olması durumunda yapılacak işlemlere ilişkin düzenlemenin, doğalgaz yatırımlarında sürecin hızlandırılması amacıyla yapıldığı ifade edilmiştir.

Kanun koyucunun dava konusu kuralla, doğal gaz depolama sahaları için lisans başvurusunda bulunan tüzel kişilerden, o sahaların asgari yarısının üzerinde mülkiyet veya kullanım hakkı bulunanlara öncelik verilerek, depolama yapılacak yerin satın alınması, kiralanması veya kamulaştırılması gibi işlemlerle uğraşmak zorunda kalmayacak kişilerin değerlendirmeye tabi tutulmasını ve doğal gaz depolama yatırımlarındaki sürecin hızlandırılmasını amaçladığı anlaşılmaktadır.

Doğal gazın kullanım alanlarının geniş ve kullanım miktarının fazla olması, ihtiyacın tamamına yakınının ithalat yoluyla karşılanması, depolanmasının ülkemiz açısından büyük öneme sahip olması, depolama yapılabilecek alanların sınırlı olması ve depolama lisansının uzun süreli olarak verilmesi hususları göz önünde bulundurulduğunda, doğal gaz depolama lisansı verilmesinde depolama yapılacak alanla ilgili olarak kamulaştırma, mülkiyet ve arsa temini gibi işlemlerle zaman kaybedilmemesini, bu suretle sürecin kısaltılması ve projelerin hızlandırılmasını amaçlayan düzenlemenin kamu yararı amacı dışında bir yönünün bulunmadığı ve bu nedenle hukuk devleti ilkesine aykırı olmadığı açıktır.

Dava dilekçesinde, düzenlemenin lisans bedelinin arttırılmasına yönelik yarışmayı ortadan kaldırdığı ve toplumu kamu gelirinden yoksun bıraktığı, dolayısıyla kamu yararına olmadığı ileri sürülmüşse de kural, lisans bedelinin arttırılması şeklindeki yarışmayı ortadan kaldırmamaktadır. Kuralla, sadece, lisans verilecek yerdeki taşınmazlar üzerinde mülkiyet ve kullanım hakkı olanlara öncelik verilerek onlar arasında yarışma yapılması öngörülmektedir. Bahse konu haklara sahip tüzel kişilerin bulunmaması durumunda ise genel şartları taşıyan başvurucular arasında yarışma yapılmaktadır. Kaldı ki, depolama yapılacak saha üzerinde mülkiyet sahibi olmayan ve kullanım hakkı da bulunmayan kişilerin bu hakları almasının zaman alabileceği ve bu durumun yatırımın gecikmesine veya hiç gerçekleşmemesine sebep olabileceği dikkate alındığında, yarışma yapılarak en yüksek teklifi veren başvurucuya lisans hakkının verilmesi her zaman kamu yararının gerçekleşmesi sonucunu doğurmayabilecektir.

Doğal gaz depolama lisansı için başvuruda bulunan ve depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının mülkiyetine sahip olan veya asgari yarısının üzerinde depolama faaliyetinde bulunma imkânı verecek kullanma veya irtifak hakkı vb. izinlere sahip olan tüzel kişiler ile söz konusu taşınmazlar üzerinde belirtilen haklara sahip olmayan tüzel kişiler arasında ayırım yapılması haklı bir nedene dayandığı için eşitlik ilkesinin ihlal edildiğinden söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

N- Kanun'un 208. Maddesiyle, 5737 Sayılı Kanun'un 7. Maddesine Eklenen Fıkraların İncelenmesi

1- Kuralın Anlam ve Kapsamı

Kanun'un 208. maddesiyle, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 7. maddesine iki fıkra eklenmiştir. Anılan fıkralarda, intifa haklarına ilişkin taleplerin galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren beş yıl geçmekle düşmesi ve mazbut vakıflarda intifa haklarının galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren, vakfın son beş yıl içindeki malvarlığı, gelirleri ve giderleri ile sınırlı olmak ve galle fazlasının mevcudiyeti şartıyla Vakıflar Genel Müdürlüğünce belirlenmesi öngörülmektedir.

İntifa hakkı, mazbut ve mülhak vakıflarda, vakfiyelerindeki şartlara göre ilgililere bırakılmış galle fazlaları ve haklarını ifade etmektedir. Galle fazlası ise mazbut ve mülhak vakıflarda, vakfın hayrat ve akarlarının onarımı ile vakfiyelerindeki hayrat hizmetlerin ifasından sonra kalan gelir miktarını göstermektedir. İntifa hakkı ödemeleri mazbut vakıflarda, yönetim ve temsille yetkili olan Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından, mülhak vakıflarda ise vakfın kendi gelirlerinden mütevellileri tarafından yapılmaktadır.

5737 sayılı Kanun ve bu Kanun'dan önce yürürlükte bulunan 2762 sayılı Vakıflar Kanunu ile bunlara dayanılarak çıkarılan ikincil mevzuat uyarınca, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından idare ve temsil edilen mazbut vakıflar ile on seneden beri mütevelliliği kimseye tevcih edilmemiş olan vakıflarda, ilgililere vakfiyeye göre intifa hakları ödenmektedir. İntifa hakkı, vakıf evladı veya ilgilisi olduğunu kesinleşmiş mahkeme kararıyla ispat edenlere ödenmektedir. Bunun için, vakfiyede evlada ödeme yapılmasının öngörülmüş olması, kişilerin

vakfiyede belirtilen niteliklere haiz vakıf evladı arasında bulunması ve vakfın gelir fazlasının mevcut olması şartlarının bir arada gerçekleşmesi gerekmektedir.

5737 sayılı Kanun'un 7. maddesine eklenen dava konusu dördüncü fıkra, intifa haklarına ilişkin taleplerin galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren beş yıl geçmekle düşeceği belirtilmiştir. Buradaki beş yıllık sürenin hak düşürücü süre niteliğinde olduğu açıktır. Hak düşürücü süre, hukukun, haklarla ilgili bir kurumu olan zamanaşımının dar anlamda kullanılan bir ifadesidir. Dar anlamda zamanaşımı, alacaklının hakkını talep veya dava etmesinden mahrum olmayı gerektiren bir sükut sebebidir.

Kanun koyucu, bahse konu dördüncü fıkra, vakıfların ve vakıf idaresinin amaçlarını gerçekleştirebilmesi ve faaliyetlerini sürdürebilmesi ve yıllarca dava tehdidi altında kalmasının önüne geçilebilmesi amacıyla, intifa hakkı taleplerine ilişkin olarak, galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren beş yıllık bir hak düşürücü süre uygulanacağını öngörmüştür.

Söz konusu 7. maddeye eklenen ve dava konusu olan beşinci fıkra ise mazbut vakıflarda intifa haklarının galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren, vakfın son beş yıl içindeki malvarlığı, gelirleri ve giderleri ile sınırlı olmak ve galle fazlasının mevcudiyeti şartıyla Vakıflar Genel Müdürlüğünce belirleneceği öngörülmüştür.

Kanun koyucu, dava konusu beşinci fıkra ile intifa hakkı davalarının sayısında yaşanan artışın ve açılan davalarda vakıf evladı lehine ve Vakıflar Genel Müdürlüğü aleyhine yüksek miktarlarda galle fazlasına hükmedilmesinin, vakıfların ve hatta Vakıflar Genel Müdürlüğünün mali imkânlarını ciddi biçimde etkilememesini, başka bir deyişle vakıfların amaçlarına ulaşmasını ve geleceklerinin olumsuz yönde etkilenmemesini sağlamayı amaçlamıştır.

2- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a- Maddeye Eklenen Dördüncü Fıkranın İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 5737 sayılı Kanun'un 7. maddesine eklenen dördüncü fıkra ile vakıf evladına galle fazlasını almaya hak kazandıklarını gösteren mahkeme kararından itibaren beş yıllık hak düşürücü süre getirildiği, bu nedenle pek çok davanın esasa bile girilmeden reddedilmesi durumunda kalınacağı, düzenlemenin ayrıca muhtelif tarihlerde mahkemelerce verilen galleye müstahak vakıf evlatlık kararlarını ortadan kaldırdığı, oysa bir mahkeme kararı ancak o konuda alınacak ve iptali sağlanacak başka bir mahkeme kararıyla geçersiz kılınabilirken, düzenlemeyle mahkeme kararlarının hukuka aykırı bir şekilde yasama organınca ortadan kaldırıldığı, bu durumun ise hak arama hürriyeti ile adil yargılanma hakkına ve yargı kararlarının bağlayıcılığı ilkesine aykırı olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 36. ve 138. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasında, "*Herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.*" denilerek yargı organlarına davacı ve davalı olarak başvurulabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Maddeyle güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili

güvencelerden biridir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması adil bir yargılanmanın ön koşulunu oluşturur.

Anayasa'nın 138. maddesinde de "*Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.*" denilmiştir. Yasama organının mahkeme kararlarını değiştirememesi ilkesi yasama organının kanun yoluyla kesinleşmiş olan kararları ortadan kaldıramaması anlamına gelir. Mahkeme kararının kanun yoluyla değiştirilememesi ilkesi, maddi hukukta herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece somut mahkeme kararlarının kanun yoluyla değiştirilmesi ya da uygulanmasının engellenmesi hâlleri için söz konusu olacaktır.

Vakıf, bir mülkün menfaatlerinin sosyal ve kültürel hizmetlere tahsis edilmek üzere özel mülkiyetten çıkarılarak temlik ve temellükten yasaklanmak suretiyle kamu yararına özgülenmesidir. Vakfın en önemli özelliği mülkün veya gelirlerinin belli bir süreyle sınırlı olmaksızın kamunun menfaatine tahsis edilmesidir. Vakıflar sahip oldukları bu özellikler nedeniyle hukukumuzda yer aldıkları ilk günden itibaren özel bir konumda kabul edilerek diğer kurumlardan farklı düzenlemelere bağlı tutulmuşlardır.

Vakıflar, özel hukuk kurumu olmalarına karşın, tarihten gelen özellikleri, kuruluş irade ve amaçları ile vakıf senetlerindeki koşullar gereği korunmaları ve sürekliliklerinin sağlanmaları için özel hukuk yanında kamu hukukunun da kapsamı içinde nitelendirilmişlerdir. Toplumun ortak varlığı hâline gelen vakıflar, ayrı bir kanun ile düzenlenmiş, yönetimleri ve kontrolleri Devlete bırakılmıştır. Vakıflarla ilgili düzenlemeler yapılırken, vakıfların vakfiyelerinden kaynaklanan varlıklarının, statülerinin ve amaçlarının özel hukuk hükümlerine göre korunmasına önem verilmiş, kamu düzeni ve vakfiyeye uygun korumanın ve sürekliliğin sağlanması için kamunun temsil ve yönetimi sağlanmış, böylece, özel alanın kamu düzeni ve yararı için kamu tarafından korunması ve yönetilmesi amacıyla kendine özgü bir müessese oluşturulmuştur.

Dava konusu kuralda, vakfiye şartlarına göre intifa hakkı bulunan ilgililerin intifa haklarına ilişkin taleplerinin galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren beş yıl geçmekle düşeceği öngörülmüştür.

Kanun koyucunun, kural ile vakıfların ve vakıf idaresinin amaçlarını gerçekleştirebilmesini ve faaliyetlerini sürdürebilmesini ve bu kuruluşların yıllarca eski iddialara hedef olmasının önüne geçilebilmesini amaçladığı anlaşılmaktadır.

Kamu düzeninin gerektirdiği durumlarda kanun koyucunun kimi hak düşürücü süreler koyabileceği doğaldır. Bu hak düşürücü sürelerin varlığı, bazı meşru nedenlere dayanır. Çok eski iddiaların gündeme getirilmesinin zararları, savunma tarafının geçmiş olaylara ilişkin iddiaları yanıtlama açısından eskimiş delillere ulaşmada zorluklarla karşılaşmasının önlenmesi gibi nedenler, bu tür sınırlamaları haklı kılar. Diğer taraftan, hukuki işlem ve kuralların sürekli dava tehdidi altında bulunması hukuk devletinin unsurları olan hukuki istikrar ve hukuki güvenlik ilkeleriyle de bağdaşmaz. Bu nedenle hak arama özgürlüğü ile hukuki istikrar ve hukuki güvenlik gerekleri arasında makul bir denge gözetilmelidir. Dava konusu kuralla getirilen süre sınırlamasının, kamu düzeniyle ilgili olan vakıfların ve vakıf idaresinin amaçlarını gerçekleştirebilmesini ve faaliyetlerini sürdürebilmesini amaçladığı anlaşılmaktadır. Vakıfların her an dava tehdidi altında bulunması, vakfiyelerinde belirtilen hayır işlerinin gerçekleşmesine

engel olarak kamu hizmetinin aksamasına neden olacağından, intifa hakkı talepleri için bir süre sınırlaması getirilmesinde kamu yararı bulunmaktadır.

Hayır ve hizmet kuruluşu statüsünde olan ve toplumsal ihtiyaçlar için kurulan mazbut vakıflar, vakfiyelerinde belirtilen hayrî, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetleri vakfedilen mal ve hakların gelirleri ile yerine getirmektedirler. Vakfın gelirlerinden intifa hakkı talebi olmaması durumunda bütün gelirler, vakfiyelerinde belirtilen hayrî, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetlere tahsis edilmektedir. Galle fazlası almaya hak kazanan vakıf evladının uzun süre intifa hakkı talebinde bulunmayıp, yıllar geçtikten sonra bu hakkını geriye dönük talep etmesi, vakfı kaynaklarını kullanma ve planlama yapma konusunda tereddüde sevk edeceği gibi sonraki yıllarda vakfın amaçlarını gerçekleştirmesini ve faaliyetlerini sürdürmesini de zorlaştıracaktır. Bu itibarla, mazbut vakıfların gelirlerini kullanma planlarını isabetli bir şekilde yapmalarını sağlamak, faaliyetlerini sürdürebilmek ve uzun yıllar sonra eski iddialara hedef olmalarını engellemek üzere, vakıf evladının vakfiyelerde öngörülen intifa hakkını talep etmesi konusunda, hukuki bir müessese olan, hak düşürücü süreler kuralından yararlanılmasında Anayasa'ya bir aykırılık olmadığı gibi bu sürenin takdir ve tespiti de esas itibarıyla kanun koyucunun takdir yetkisi içinde kalmaktadır.

Dava konusu kuralla, hakkın kullanılması için hak düşürücü süre öngörülmüş olup, kişilerin, vakıf evladı veya ilgilisi olduğuna ve galle fazlası almak için vakfiyede belirtilen nitelikleri haiz vakıf evladı arasında bulunduğuna ilişkin dava açmalarını ve mahkeme kararlarının uygulanmasını engellenmediği gibi kuralın, süresinde başvuruda bulunan vakıf evladının intifa haklarını almalarını engelleyen bir yönü de bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 36. ve 138. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

b- Maddeye Eklenen Beşinci Fıkranın İncelenmesi

Dava dilekçesinde, kuralın mazbut vakıflarda vakıf evladına sadece son beş yıllık dönemde vakıfların mevcut malvarlığı hesaba katılarak intifa hakkı ödenmesini öngördüğü, yüzyıllar önce kurulmuş bulunan mazbut vakıfların malvarlıklarının çoğunun 1936-2011 yılları arasında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından, vakıf evladına haber verilmeksizin elden çıkarıldığı ve bedellerinin de tahsil edildiği, dolayısıyla günümüzde bu vakıfların malvarlıklarının cami ve türbelerle etrafındaki mülklerden ibaret kaldığı, düzenlemenin vakfedenlerin iradesine aykırı olarak yıllarca tahsil ettiği bedellerin Vakıflar Genel Müdürlüğü uhdesinde kalmasını sağladığı, bu durumun ise Anayasa ile güvence altına alınan mülkiyet ve miras hakkına açık bir müdahale anlamına geldiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 35. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

6216 sayılı Kanun'un 43. maddesine göre, ilgisi nedeniyle dava konusu kural Anayasa'nın 13. maddesi yönünden de incelenmiştir.

Anayasa'nın 35. maddesinde "*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.*" hükmüne yer verilerek, mülkiyet hakkı, miras hakkıyla birlikte bir temel hak olarak güvence altına alınmıştır. Mülkiyet hakkı, kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla, sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, ürünlerinden yararlanma ve tasarruf olanağı veren bir haktır. Anayasa'nın 35.

maddesinde mülkiyet hakkı sınırsız bir hak olarak düzenlenmemiş, kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlandırılabilceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 13. maddesine göre temel hak ve özgürlüklere yönelik sınırlamalar, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı gibi hak ve özgürlüklerin özlerine de dokunamaz.

Çağdaş demokrasiler, temel hak ve özgürlüklerin en geniş ölçüde sağlanıp güvence altına alındığı rejimlerdir. Temel hak ve özgürlükleri büyük ölçüde kısıtlayan ve kullanılamaz hâle getiren sınırlamalar hakkın özüne dokunur. Temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamaların yalnız ölçüsü değil, koşulları, nedeni, yöntemi, kısıtlamaya karşı öngörülen kanun yolları gibi güvenceler demokratik toplum düzeni kavramı içinde değerlendirilmelidir. Bu nedenle, temel hak ve özgürlükler, istisnâ olarak ve özüne dokunmamak koşuluyla demokratik toplum düzeninin gerekleri için zorunlu olduğu ölçüde ve ancak kanunla sınırlandırılabilirler.

Demokratik bir toplumda temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamanın, bu sınırlamayla güdülen amacın gerektirdiğinden fazla olması düşünülemez. Demokratik hukuk devletinde güdülen amaç ne olursa olsun, kısıtlamaların, bu rejimlere özgü olmayan yöntemlerle yapılmaması ve belli bir özgürlüğün kullanılmasını önemli ölçüde zorlaştıracak ya da ortadan kaldıracak düzeye vardırılmaması gerekir.

Dava konusu kuralla, mazbut vakıflarda intifa haklarının, galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren, vakfın son beş yıl içindeki malvarlığı, gelirleri ve giderleri ile sınırlı olmak ve galle fazlasının mevcudiyeti şartıyla Vakıflar Genel Müdürlüğünce belirleneceği öngörülmüştür. Buna göre, bir mazbut vakfın geriye dönük olarak ödeyeceği intifa hakkı, vakfın son beş yıl içindeki varlıkları ile sınırlandırılmış olmaktadır.

Vakıf evladı veya ilgililerinin, vakfın gelirlerinden vakfiyede belirtilen hayır işlerine yapılan harcamalar düşüldükten sonra kalan miktar üzerindeki intifa hakları (galle fazlası) bir alacak hakkı olup, bunun mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerekir. Bu bağlamda, intifa haklarının vakfın son beş yıllık gelirleri ile sınırlandırılmasının mülkiyet hakkına müdahale niteliği taşıdığı açıktır.

Vakfın, değişen ekonomik, sosyal ve hayat şartları ile bilim ve teknolojik gelişmelere paralel olarak varlığını koruması ve faaliyetini sürdürebilmesi, vakfiyesinde belirtilen hayır ve hizmet işlerine yetecek miktarda gelire sahip bulunmasıyla mümkün olabilir. Aksi hâlde, bütün vakıflar zamanla etkisiz hâle gelecek ve faaliyetlerini sürdüremediğinden vakfın tasfiyesi sonucu ile karşı karşıya kalılabilecektir. Dava konusu kural, vakfın faaliyetlerini sürdürebilmesi için gerekli gelirin sağlanmasına yönelik tedbirler alınması ve vakfın aciz hâline düşmesinin önüne geçilerek devamının sağlanması amacıyla, intifa haklarının vakfın son beş yıllık gelirleri ile sınırlı olmak şartıyla Vakıflar Genel Müdürlüğünce belirlenmesine olanak tanımaktadır. Bu açıklamalar ışığında değerlendirildiğinde, düzenlemenin bir zorunluluktan kaynaklandığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Vakıfların devamlılığının sağlanması ve vakfiyelerinde belirtilen hayır işlerini yerine getirerek faaliyetlerini sürdürebilmesi kamu yararına bağlı olduğu dikkate alındığında, vakıf evladına ödenecek

intifa haklarının, vakıfların son beş yıl içindeki gelirleri ile sınırlandırılması, vakıf amacı, kamu yararı ve kamu düzeni gereği yapılmıştır.

Ayrıca, vakıf evladı veya ilgililerine galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren gelir fazlası olan her yıl için intifa hakkı ödeneceği ve geriye dönük olarak yapılacak intifa hakkı ödemelerinin vakfın son beş yıllık geliri ile sınırlı olacağı dikkate alındığında, kamu yararı ile kişi hak ve özgürlükleri arasında adil bir denge kurulduğu, kamu yararını gerçekleştirmeye yönelik sınırlamaların, kişilerin hak ve özgürlüklerinin kullanılmasını ortadan kaldıracak düzeye varandırılmadığı, bu nedenle ölçülülük ilkesine ve demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı hareket edilmediği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, kamusal yarar gözetilerek mazbut vakıfların amacına ulaşmalarını sağlayacak ekonomik kaynaklardan mahrum kalmalarının önlenmesi amacıyla, galle fazlası alacaklarının vakfın son beş yıl içindeki malvarlığı, gelirleri ve giderleri ile sınırlı olarak belirleneceği öngörülmüş ise de hak sahiplerinin, galle fazlası alacakları tamamen ortadan kaldırılmamıştır. Dolayısıyla, intifa hakkını, vakfın son beş yıl içindeki malvarlığı, gelirleri ve giderleri ile sınırlayan dava konusu kuralın, bireysel yarar ile kamu yararı arasında açık ve hakkaniyete aykırı bir dengesizlik oluşturmadığı gibi mülkiyet hakkının özünü zedeleyen bir yönü de bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 13. ve 35. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

O- Kanun'un 209. Maddesiyle, 5737 Sayılı Kanun'a Eklenen Geçici 10. Maddenin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, kanunların geriye yürümezliği ilkesinin bir hukuki eylem ya da davranışın, bir hukuki ilişkinin vuku bulduğu ya da meydana geldiği dönemdeki kanun hükümlerine tabi kalmakta devam edeceği anlamına geldiği, sonradan çıkan kanunun kural olarak yürürlüğünden önceki olaylara ve ilişkilere uygulanmayacağı, hukuk devletinin temel özelliğinin bütün vatandaşlara hukuki güvence sağlaması ve hukuki güvencenin ilk ve en basit şartının da aleyhteki kanunların geriye yürümemesi olduğu, 6111 sayılı Kanun ile 5737 sayılı Kanun'un 7. maddesine eklenen hükümlerin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış ve hâlen devam eden intifa haklarının ödenmesi, malvarlığı ve gelirlerinin tespitine ilişkin davalarda da uygulanacağını öngören düzenlemenin hukuk devleti ilkesi ile Anayasa'nın 138. maddesinin üçüncü fıkrasına aykırılık oluşturduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 138. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 209. maddesiyle 5737 sayılı Kanun'a eklenen geçici 10. maddede, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 5737 sayılı Kanun'un 7. maddesine eklenen hükümlerin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış ve hâlen devam eden intifa haklarının ödenmesi, malvarlığı ve gelirlerin tespitine ilişkin davalarda da uygulanacağı kurala bağlanmıştır.

Vakıflar, vakfiyelerinde belirtilen hayrî, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetleri vakfedilen mal ve hakların gelirleri ile yerine getirmektedirler. Vakfın gelirlerinden vakfiyelerinde belirtilen hayrî, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetlere tahsis edilenler ile vakıf için yapılan giderler çıkarıldıktan sonra, vakıf evladı veya ilgililerine ödenecek intifa hakkı belirlenmektedir.

Kuralla, vakıflarda intifa hakları konusunda ortaya çıkan ihtilafların, 5737 sayılı Kanun'un 7. maddesine eklenen yeni hükümler doğrultusunda çözüme kavuşturulması amaçlanmıştır. Böylece, vakıflarda intifa hakkı taleplerinin galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren beş yıl geçmekle düşeceği ve mazbut vakıflarda intifa haklarının söz konusu mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren vakfın son beş yıl içindeki malvarlığı, gelir ve giderleri ile sınırlı olmak ve galle fazlasının bulunması şartıyla Vakıflar Genel Müdürlüğünce belirleneceği yönündeki düzenlemenin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış ve devam eden davalarda da uygulanması sağlanmıştır.

Dava konusu kuralın, bir yandan vakıfların gelirlerini amaçlarına uygun olarak verimli bir şekilde kullanmalarını, vakfiyelerinde belirtilen hayrî, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetleri yerine getirebilmelerini ve bu faaliyetlerini sürdürebilmelerini sağlamak, diğer yandan uzun yıllar sonra eski iddialara hedef olmalarını ve devamlı olarak dava tehdidi altında bulunmalarını engellemek amacıyla kabul edildiği anlaşılmaktadır. Vakıflarda intifa hakları konusunda ortaya çıkan hukuksal sorunların çözülmesi amacıyla Vakıflar Kanunu'na eklenen hükümlerin maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış ve hâlen devam eden davalarda da uygulanmasını öngören kural, kamu yararı amacıyla getirilmiş olup, Anayasa'ya aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Maddenin yürürlüğe girmesinden önce açılmış davalarda da uygulanacağı belirtilen düzenlemelerin, Kanun'un yürürlüğünden önce, vakıf evladı veya ilgilisi olan kişilerin açtıkları davalardaki ihtilaf konusuyla ilgili tamamlanmış ve hukuksal sonuçlar doğurmuş kararlara bir etkisi bulunmamaktadır. Bu nedenle, kuralın, söz konusu düzenlemelerin geriye yürütülmesi ve kazanılmış hakların ihlal edilmesi sonucunu doğurduğu da söylenemez.

Kanun koyucu tarafından hukuki ihtilafları gidermek amacıyla yapılan düzenlemelerin, söz konusu ihtilaf nedeniyle açılmış ve düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla henüz sonuçlanmamış davalar hakkında da uygulanmasının sağlanması yargıya müdahale anlamına gelmeyecektir. Bir ihtilafla ilgili olarak dava açılmış olması, o ihtilafın dava açan kişiler lehine sonuçlanacağı anlamına gelmeyeceği gibi bu kişiler için kazanılmış herhangi bir hakkın bulunduğunu göstermeyecektir.

5737 sayılı Kanun'un 7. maddesine eklenen fıkra hükümlerinin, maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış ve devam eden davalara da uygulanacağını gösteren ve dava konusu olan kuralın, vakıf evladı veya ilgilisi olan ve intifa hakkı bulunan kişilerin kazanılmış haklarını ihlal eden ve bu kişiler hakkında verilmiş olan mahkeme kararlarının uygulanmaması sonucunu doğuran bir yönü bulunmamaktadır.

Kural, yargılamanın ne yönde yapılacağı veya belirli somut bir uyuşmazlığın nasıl karara bağlanacağı hususunda bir ifadeye yer vermediği gibi, hâkimlerin görevlerini bağımsızlık içinde yapmalarını, Anayasa'ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm tesisini engellememekte ve yargı yetkisinin kullanılması bakımından mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat verilmesine de yol açmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 138. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Mehmet ERTEN bu görüşe katılmamıştır.

P- Kanun'un Geçici 2. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Kanun'un geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrası, Anayasa Mahkemesinin 1.11.2012 günlü, E.2010/83, K.2012/169 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Bu nedenle, konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

R- Kanun'un Geçici 17. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1- Şekil Yönünden İnceleme

Dava dilekçesinde, maddenin özel af niteliğinde olduğu ve Anayasa'nın 87. maddesi uyarınca genel ve özel affın TBMM'nin üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu olan 330 milletvekilinin oyuyla kabul edilmiş olması gerektiği, ancak TBMM Genel Kurulunun 65. birleşiminde 12.2.2011 tarihinde yapılan tasarının tümü üzerindeki oylamada tasarının 272 oyla kabul edildiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 87. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 148. maddesinin ikinci fıkrası, "*Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı;...hususları ile sınırlıdır.Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren on gün geçtikten sonra, şekil bozukluğuna dayalı iptal davası açılmaz; def'i yoluyla da ileri sürülemez.*" hükmünü içermektedir.

6216 sayılı Kanun'un 36. maddesinde kanunların şekil bakımından denetlenmesinin son oylamanın öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı hususlarıyla sınırlı olduğu ve 37. maddesinde de kanunların şekil yönünden Anayasa'ya aykırılıkları iddiası ile doğrudan doğruya iptal davası açma hakkının, bunların Resmi Gazete'de yayımlanmalarından başlayarak on gün sonra düşeceği ifade edilmiştir.

Kanun, 25.2.2011 günlü, 27857 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış, iptal davası ise 21.4.2011 gününde açılmıştır. Bu durumda, bu maddenin şekil bakımından Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin başvuru, süresi içinde yapılmadığından, bu maddenin şekil bakımından Anayasa'ya aykırılığına ilişkin iptal isteminin süre aşımı nedeniyle reddi gerekir.

2- Esas Yönünden İnceleme

Dava dilekçesinde, kanun koyucunun kişisel, siyasi ya da saklı bir amaç güttüğü kamu yararına yönelik olmayan başka bir amaca ulaşmak için bir konuyu kanunla düzenlediği durumlarda, amaç ögesi bakımından kanunun sakatlığının ve dolayısıyla hukuk devleti ilkesine aykırılığın söz konusu olacağı, siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespitinin Anayasa Mahkemesince yapılacağı, söz konusu denetimin Siyasi Partiler Kanunu hükümlerine göre yapılacağı ve kesin hesabın verilmemiş olması nedeniyle denetimin yapılamamasının cezai yaptırıma bağlandığı, düzenleme ile kesin hesabını vermemiş olmanın cezalandırılmak yerine ödüllendirildiği, iptali istenen maddenin mahkeme kararlarını hükümsüz kılmayı amaçladığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 69. ve 138. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un geçici 17. maddesinde, Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce haklarında kapatma kararı verilen siyasi partilerden, kapatma kararının verildiği tarihten önceki döneme ilişkin olarak kesin hesabın verilmemiş olması nedeniyle Anayasa Mahkemesince denetlenmediği için hesapları hakkında karar verilmemiş olanların Hazineye intikal etmesi gereken malvarlığı ile ilgili olarak sorumlular aleyhine açılmış ve bu Kanun'un yayımlandığı

tarih itibarıyla kesin hükme bağlanmamış olan davalardan, davalıların davaya konu alacak aslının %50'sini ve bu tutara alacağın Hazineye intikali gereken tarihten bu Kanun'un yayımlandığı tarihe kadar geçen süreye TEFE/ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarı, Kanun'da öngörülen süre ve şekilde ödemeleri şartıyla, vazgeçileceği ve kalan alacak aslı ile fer'i tutarların tahsil edilmeyeceği belirtilmiştir.

Maddede ayrıca, hesaplanan fer'i tutarın ödenmesi gereken asıl alacak tutarının yarısını geçemeyeceği, bu hükümden yararlanmak isteyen davalıların Kanun'un yayımını izleyen ikinci ayın sonuna kadar başvuruda bulunmalarının şart olduğu, yargılama masrafı ve vekâlet ücretlerinin karşılıklı olarak talep edilmeyeceği, madde hükmünden yararlanmak üzere başvuruda bulunduğu halde taksitlerden birinin ödenmemesi halinde madde hükmüne göre ödenmesi gereken alacağın tamamının muaccel olacağı ve muaccel hale geldiği tarihten itibaren 6183 sayılı Kanun'un 51. maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranında bir faiz ile birlikte başkaca bir işleme gerek kalmaksızın tahsil edileceği kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 69. maddesinde ".Siyasi partilerin gelir ve giderlerinin amaçlarına uygun olması gereklidir. Bu kuralın uygulanması kanunla düzenlenir. Anayasa Mahkemesince siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştaydan yardım sağlar. Anayasa Mahkemesinin bu denetim sonunda vereceği kararlar kesindir." denilmektedir.

Dava konusu kuralın, haklarında kapatma kararı verilen siyasi partilerin Hazineye intikal etmesi gereken malvarlığı ile ilgili olarak sorumlular aleyhine açılmış ve bu Kanun'un yayımlandığı tarih itibarıyla kesin hükme bağlanmamış olan davalara konu alacakların yapılandırılarak tahsilâtının sağlanmasına yönelik olup, kuralla öngörülen düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti için yapacağı inceleme ve denetim ile bu denetim sonucunun gereğinin yapılmasını engelleyen bir yönü bulunmamaktadır.

Hukuk devleti, yönetilenlere hukuk güvencesi sağlar. Bu bağlamda kanun koyucu sosyal yaşamı düzenlemek için kamu yararı amacı ile kimi kurallar koyabilir. Zaman içinde değişen toplumsal gereksinimleri karşılamak, kişi ve toplum yararının zorunlu kıldığı düzenlemeleri yapmak, toplumdaki değişikliklere koşut olarak bu yönde alınan önlemleri güçlendiren, geliştiren, etkilerini daha çok artıran ya da bunları hafifleten veya tümüyle ortadan kaldıran işlemlerde bulunmak yetkisi, kanun koyucunun görevidir.

Devlet, sosyal ve ekonomik politika gereği bazı durumlarda bir miktar kamu alacağından belirli şartlarla vazgeçebilecektir. Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde gerekli kaynağın elde edilmesi amacıyla kanun koyucunun kamu alacaklarının takip ve tahsili için kolaylık ve hızlilik sağlanmasına yönelik hukuki düzenlemeler yapması yasama yetkisinin bir gereğidir.

Hukuk devletinde kanunların kamu yararı gözetilerek çıkarılması zorunludur. Kanun koyucu, Anayasa'ya ve hukukun genel ilkelerine aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapmak yetkisine sahip olup, düzenlemede kamu yararının bulunup bulunmadığının belirlenerek takdir edilmesi kanun koyucuya aittir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde, kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığının incelenebileceği açıktır.

Kapatılan siyasi partilerin Hazineye intikal etmesi gereken malvarlığı ile ilgili olan ve davaları devam eden alacakların tahsilatının hızlandırılması ve dava dosyalarının azaltılması amacıyla, TEFE/ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak yapılandırılmasına yönelik düzenleme, kanun koyucunun takdirinde olup, hukuk devletinin gereği olarak gözetilmesi gereken kamu yararına aykırı da değildir.

Dava konusu kural, bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce haklarında kapatma kararı verilen siyasi partilerin tamamını kapsadığı ve siyasi partiler arasında bir ayırım yapılmadığı anlaşıldığından, kuralın kanunların genelliği ilkesine aykırı olduğu söylenemez.

Anayasa'nın 138. maddesinde mahkemelerin bağımsızlığı ve hiçbir organ ya da kişinin yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı, görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı hükme bağlanmıştır.

Kural, kesinleşmiş mahkeme kararlarının yerine getirilmemesine veya değiştirilmesine ilişkin bir ifade içermemektedir. Kamu alacaklarının tahsilatının hızlandırılması ve alacaklara ilişkin dava dosyalarının azaltılması amacıyla enflasyon oranına endekslenerek yapılandırılmasını öngören kuralın, yargı kararlarının bağlayıcılığı ilkesine aykırı bir yönü de bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2., 69. ve 138. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

VI- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

13.2.2011 günlü, 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

A- 1- 40. maddesiyle değiştirilen, 31.5.2006 günlü, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 86. maddesinin dördüncü fıkrasının "*Kurumca belirlenen işyerlerinde bu şart aranmaz.*" biçimindeki ikinci cümlesine,

2- 53. maddesiyle, 17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20. maddesine eklenen fıkra,

3- 64. maddesiyle değiştirilen, 5.6.1986 günlü, 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanunu'nun 25. maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan "*net tutarının yirmi ve üzerinde personel çalıştırılan işyerlerinde.*" ve "*yirmiden az personel çalıştırılan işyerlerinde yüzde 15'inden.*" ibarelerine,

4- 67. maddesiyle, 1.7.1976 günlü, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'a eklenen geçici 2. maddenin birinci fıkrasında yer alan "*3 aylık süre içerisinde.*" ibareye,

5- 98. maddesiyle, 11.1.1954 günlü, 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanunu'na eklenen geçici 4. maddeye,

6- 101. maddesiyle değiştirilen, 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 68. maddesinin (B) bendinin ikinci paragrafının "*Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için.*" bölümüne,

7- 115. maddesiyle, 657 sayılı Kanun'un başlığıyla birlikte değiştirilen ek 8. maddesinin ikinci fıkrasına,

8- 133. maddesiyle, 8.6.1994 günlü, 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanun'un 12. maddesine eklenen fıkraya,

9- 166. maddesine,

10- 177. maddesiyle, 4.1.2002 günlü, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (r) bendine,

11- 179. maddesiyle değiştirilen, 4734 sayılı Kanun'un 68. maddesinin (c) fıkrasının birinci cümlesindeki "*projelerde*" ibaresine,

12- 206. maddesiyle, 18.4.2001 günlü, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun 4. maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendine eklenen (3) numaralı alt bendin "*Ancak, başvurulardan birinde depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının mülkiyetinin lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortaklarına ait olması ve/veya depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının üzerinde lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortakları adına depolama faaliyetinde bulunma imkanı verecek kullanma ve/veya irtifak hakkı ve benzer izinlerin tesis edilmiş olması halinde bu başvuru kabul edilir; diğer başvurular reddedilir.*" biçimindeki dördüncü cümlesine,

13- 208. maddesiyle, 20.2.2008 günlü, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 7. maddesine eklenen fıkralara,

14- 209. maddesiyle, 5737 sayılı Kanun'a eklenen geçici 10. maddesine,

15- Geçici 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasına,

yönelik iptal istemleri, 9.5.2013 günlü, E.2011/42, K.2013/60 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara, bende, cümlelere, bölüme ve ibarelere ilişkin yürürlüğün durdurulması istemlerinin REDDİNE,

B- 1- 169. maddesiyle, 9.12.1994 günlü, 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen ek 3. maddesinin;

a- İkinci fıkrasının;

aa- Birinci cümlesinde yer alan "*Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri; Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve görevlendireceği ilgili diğer kurum ve kuruluşlar.*" ibaresi,

ab- Dördüncü cümlesinde yer alan "*Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Dış Ticaret Müsteşarlığınca görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar.*" ibaresi,

ac- Sekizinci ve dokuzuncu cümlelerinde yer alan "*Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar.*" ibaresi,

b- Üçüncü fıkrasında yer alan "*Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından bu madde çerçevesinde görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşların.*" ibaresi,

2- Geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesi,

hakkında, 9.5.2013 günlü, E.2011/42, K.2013/60 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu cümleye ve ibarelere ilişkin yürürlüğün durdurulması istemleri hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

9.5.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VII- SONUÇ

13.2.2011 günlü, 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

A- 40. maddesiyle değiştirilen, 31.5.2006 günlü, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 86. maddesinin dördüncü fıkrasının "*Kurumca belirlenen işyerlerinde bu şart aranmaz.*" biçimindeki ikinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

B- 53. maddesiyle, 17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20. maddesine eklenen fıkranın;

1- Birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal istemlerinin REDDİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dördüncü cümlesinin;

a- "*yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlarda ve.*" bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Serruh KALELİ, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- Kalan bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

C- 64. maddesiyle değiştirilen, 5.6.1986 günlü, 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanunu'nun 25. maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan "*net tutarının yirmi ve üzerinde*

personel çalıştırılan işyerlerinde." ve *".yirmiden az personel çalıştırılan işyerlerinde yüzde 15'inden."* ibarelerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal istemlerinin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

D- 67. maddesiyle, 1.7.1976 günlü, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'a eklenen geçici 2. maddenin birinci fıkrasında yer alan *".3 aylık süre içerisinde."* ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

E- 98. maddesiyle, 11.1.1954 günlü, 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanunu'na eklenen geçici 4. maddenin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

F- 101. maddesiyle değiştirilen, 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 68. maddesinin (B) bendinin ikinci paragrafının *".Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için."* bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

G- 115. maddesiyle, 657 sayılı Kanun'un başlığıyla birlikte değiştirilen ek 8. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

H- 133. maddesiyle, 8.6.1994 günlü, 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun'un 12. maddesine eklenen fıkranın Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

I- 166. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

J- 169. maddesiyle, 9.12.1994 günlü, 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen ek 3. maddenin;

1- İkinci fıkrasının;

a- Birinci cümlesinde yer alan *".Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri; Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve görevlendireceği ilgili diğer kurum ve kuruluşlar."* ibaresi,

b- Dördüncü cümlesinde yer alan *".Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Dış Ticaret Müsteşarlığınca görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar."* ibaresi,

c- Sekizinci ve dokuzuncu cümlelerinde yer alan *".Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşlar."* ibaresi,

2- Üçüncü fıkrasında yer alan "*Türkiye İhracatçılar Meclisi/İhracatçı Birlikleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından bu madde çerçevesinde görevlendirilen ilgili diğer kurum ve kuruluşların.*" ibaresi,

ek 3. madde, 3.6.2011 günlü, 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 38. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (h) bendi ile yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu ibarelere ilişkin iptal istemleri hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

K- 177. maddesiyle, 4.1.2002 günlü, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (r) bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

L- 179. maddesiyle değiştirilen, 4734 sayılı Kanun'un 68. maddesinin (c) fıkrasının birinci cümlesindeki "*projelerde*" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

M- 206. maddesiyle, 18.4.2001 günlü, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun 4. maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendine eklenen (3) numaralı alt bendin "*Ancak, başvurulardan birinde depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının mülkiyetinin lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortaklarına ait olması ve/veya depolama faaliyetinin yapılacağı sahada yer alan taşınmazların asgari yarısının üzerinde lisans başvurusunda bulunan tüzel kişi ve/veya ortakları adına depolama faaliyetinde bulunma imkanı verecek kullanma ve/veya irtifak hakkı ve benzer izinlerin tesis edilmiş olması halinde bu başvuru kabul edilir; diğer başvurular reddedilir.*" biçimindeki dördüncü cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

N- 208. maddesiyle, 20.2.2008 günlü, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 7. maddesine eklenen fıkraların Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

O- 209. maddesiyle, 5737 sayılı Kanun'a eklenen geçici 10. maddenin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Mehmet ERTEN'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

P- Geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 1.11.2012 günlü, E.2010/83, K.2012/169 sayılı karar ile iptal edildiğinden, konusu kalmayan bu fıkra ile ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

R- Geçici 17. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

1- Şekil yönünden iptali istemiyle açılan davanın, süre aşımı nedeniyle REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- Esas yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

9.5.2013 gününde karar verildi.

Başkan

Haşim KILIÇ

Başkanvekili

Serruh KALELİ

Başkanvekili

Alparslan ALTAN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Üye

Üye

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ

KARŞIOY GEREKÇESİ

13.2.2011 tarih ve 6111 sayılı Kanun'un 53. maddesiyle 1.7.1964 tarih ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun Geçici 20. maddesine eklenen dava konusu fıkra ile, aynı maddenin (Geçici 20'inci madde) birinci fıkrasının (b) bendinin uygulanmasında, yardımların sağlanması ve bağlanması yönünden alt sınırın belirlenmesinde muaidil miktar karşılaştırmasının esas alınacağı, **ancak gelir ve aylıkların artırılmasında 506 sayılı Kanun'a göre bağlanan gelir ve aylıkların artırımına ilişkin hükümlerin devir tarihine kadar uygulanmayacağı ve bu hükmün, yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlarda ve görülmekte olan davalar hakkında da uygulanacağı** hüküm altına alınmaktadır.

17.7.1964 tarih ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun Geçici 20. maddesiyle bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya teşkil ettikleri birliklerin personeline malullük, yaşlılık ve ölümlerinde yardım yapmak üzere birer vakıf teşkil etmekle yükümlü oldukları, bu vakıfların yapacakları aylık dahil emeklilik yardımlarının 506 sayılı Kanun'da öngörülen tutarlardan aşağı olamayacağı, sözkonusu vakıfların (sandıkların) hem Çalışma Bakanlığı hem de Maliye ve Ticaret Bakanlıklarının kontrol ve denetimine tâbi tutulacağı hüküm altına alınmış; 11.5.1976 tarih ve 1992 sayılı Kanunla hem bu sandıklar hem de bunların iştirakçileri ile sandıklarından aylık alanların bir yıl içerisinde Sosyal Sigortalar Kurumu'na devredilmesi öngörülmüştür.

Sözkonusu yasal düzenlemenin iptali için Cumhurbaşkanı'nca açılan iptal davası üzerine Anayasa Mahkemesi, 25.1.1977 tarih ve E.1976/36, K.1977/2 sayılı kararıyla, aşağıdaki gerekçesiyle sözkonusu kuralın iptaline karar vermiştir.

". Geçici 20. madde ile getirilen durumu özetlemek gerekirse; bu maddede sayılan kuruluşlara ait personelin sosyal güvenliğini sağlamak için, Devlet, bu kuruluşlara sosyal sigorta örgütü kurdurmuştur. Vakıf yolu ile kurulan bu örgütlerin mensuplarına sağladığı yararların genel sosyal güvenlikten, başka bir deyimle 506 sayılı Kanunla sağlanandan aşağı düşmesi halinde, üç Bakanlıktan oluşan denetim organının alınmasına lüzum gördüğü

önlemlerin yerine getirilmesiyle sandıklar ve ilgili kuruluşlar yükümlü tutulmuş ve böylece bu maddenin kapsamında olan personelin sosyal güvenliği, genel sosyal güvenlikten aşağı olmayacak bir biçimde sağlanmış olmaktadır. Sosyal hukuk devletin temel ereği, sosyal hakların ve sözgelimi sosyal güvenliğin en iyi, en sağlam ve en etkin bir biçimde sağlanmasıdır. Bunun için devlet ya kendisi bu işi üstlenerek sosyal güvenlik hakları sağlayacak ya da kendi dışında bu hakkın sağlanmasına olanak yaratarak kurduğu örgütü denetleyecektir. **Devletin, haklı bir neden ortaya koymaksızın, kendi kurduğu örgütten farksız ve hatta ondan daha üstün sosyal güvenlik hakkı sağlayan vakıf kuruluşlarına el atması, sosyal hukuk devleti ilkesi ile bağdaştırılmaz.** O halde kuruluşlar hakkında hiçbir inceleme yapılmadan ve bu örgütlerin durumları açık ve seçik olarak ortaya konulmadan mensuplarının sosyal sigortalar kapsamına ilke olarak alınmasında Anayasa'ya uyarlık yoktur. **Devletin görevi, bu kuruluşların doğal kaynaklarını kurutmak değil, onların güçlenmelerini sağlamak ve bu yolla ilgililerin sosyal güvenlik haklarını güvence altına almaktır.** Dava konusu EK 1. madde hükmünün tümünün Anayasaya aykırı olduğuna ve İPTALİNE."

506 sayılı Kanun'un Geçici 20. maddesinin ikinci değiştirilme girişimi 19.10.2005 tarih ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun Geçici 23. maddesiyle yapılmış ve anılan kuralla, sözkonusu sandıkların iştirakçileri ile bu sandıklardan kendilerine yaşlılık ve ölüm aylığı ve gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahiplerinin, herhangi bir işleme gerek kalmaksızın, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde Sosyal Sigortalar Kurumu'na devredilerek 506 sayılı Kanun kapsamına alınacağı ve bu Kanun kapsamında sigortalı sayılacakları hüküm altına alınmış; bu yasal düzenlemeye karşı Cumhurbaşkanı ve 119 milletvekilinin açtıkları iptal davalarında Anayasa Mahkemesi, 22.3.2007 tarih ve E.2005/139, K.2007/33 sayılı kararıyla, aşağıdaki gerekçeyle kuralın iptaline karar vermiştir:

" . sosyal devletin görevi, güçsüzleri koruyarak sosyal adaleti, sosyal refahı ve sosyal güvenliği sağlamaktır. Sosyal hukuk devleti, kişisel özgürlük, sosyal adalet ve sosyal güvenlik öğelerini birbirleriyle bağdaştırarak 'hukuk devleti' ile 'sosyal devlet' arasındaki uyumu sağlar. Çağdaş uygarlığın simgesi olarak tüm toplumlarca benimsenmiş ve evrensellik kazanmış olan sosyal güvenlik kavramı, özde bireyin karşılaşacağı tehlikelere karşı güvence arayışının ürünüdür. Bireye asgari bir güvence sağlamak, sosyal güvenliğin temel amacıdır. Maddenin birinci fıkrası, sandık iştirakçileri ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahiplerinin 506 sayılı Yasa kapsamına alınmak suretiyle devrini öngörürken, altıncı fıkrası bu devrin iştirakçilerin 506 sayılı Yasa'ya göre emsallerine uygun olarak intibaklarının yapılması suretiyle gerçekleştirileceğini belirtmektedir. Bu durum, 506 sayılı Yasa kapsamındakilere uygulan prim oranlarının üzerinde prim uygulamasında bulunan sandıklardan, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından aylık ve bağlanmış olanlar ile bunların hak sahiplerinin gelecekte gelir kaybına uğramalarına yol açabilecektir. Her ne kadar sandıkların varlıkları sona erdirilmemekte ve maddenin beşinci fıkrasında da sandıkların 506 sayılı Yasa'nın öngördüğü sosyal hakların ve ödemelerin üzerinde sağlamış oldukları sosyal sigorta haklarına ve ödemelerine devam edebilecekleri belirtilmekte ise de, kural gereği devir tarihi itibarıyla devredilen kişilerle ilgili olarak sandıkların yükümlülüğünün peşin değerinin hesaplanarak borçlandırılması ve sandık iştirakçilerinin devri nedeniyle sağlanan prim gelirleri yönünden de büyük kayba uğrayacak olmaları, sandıkların 506 sayılı Yasa'nın öngördüğü sosyal hakların ve ödemelerin üzerinde sağlamış oldukları sosyal sigorta haklarını ve ödemelerini gerçekleştirebilmelerini ve devam ettirebilmelerini tehlikeye düşürebilecektir. Sandıkların bu hakları ve ödemeleri gelecekte karşılamakta ödeme güçlüğüne düşebilecekleri gözetildiğinde, bu kişilerin haklarının korunması için gerekli düzenlemelerin yapılması sosyal hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir. Açıklanan nedenlerle kural Anayasanın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir."

Anayasa Mahkemesi'nin bu iptal kararı üzerine 17.4.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanun'un 73. maddesiyle 5510 sayılı Kanun'a "506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklar ve ilgili hükümler" başlığıyla Geçici madde 20 eklenmiş; bu maddenin birinci fıkrasının iptali istemiyle açılan iptal davasında Anayasa Mahkemesi 30.3.2011 tarih ve E.2008/56, K.2011/58 sayılı kararı ile iptal isteminin reddine (oyçokluğuyla) karar vermiştir. Anılan düzenlemeyle, 506 sayılı Kanun'un Geçici 20. maddesi kapsamındaki bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler personeli için kurulmuş bulunan **sandıkların** "iştirakçileri ile aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahiplerinin" herhangi bir işleme gerek kalmaksızın, bu maddenin yayımı tarihinden (8.5.2008) itibaren üç yıl içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na devredilerek 5510 sayılı Kanun kapsamına alınacağı, devir için öngörülen bu sürenin Bakanlar Kurulu kararı ile en fazla iki yıl daha uzatabileceğini, devir tarihi itibarıyla sözkonusu sandık iştirakçilerinin 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendi kapsamında sigortalı sayılacakları hüküm altına alınmış; bu sandıkların mensupları yeni sosyal güvenlik sistemine intibak ettirilmiş olmakla beraber, bu sandıkları kapatılmamış ve sözkonusu yasal düzenlemeyle mensuplarına ek sosyal güvenlik sağlama fonsiyonlarına müdahale edilmemiştir. Öte yandan, Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen 30.3.2011 tarih ve E.2008/56, K.2011/58 sayılı red kararının gerekçesinde de ".5510 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 20. maddenin iptal istemi dışında kalan diğer fıkralarında, kural kapsamındakilerin aylık ve gelir farklarının Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenmeye devam edilmesi zorunluluğunun bulunması ve vakıf senedinde bulunmasına rağmen karşılanmayan diğer sosyal haklar ile ödemelerin yalnızca sandıklar tarafından değil, aynı zamanda sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlarca da ödenmesi öngörüldüğünden, kural kapsamındakilerin haklarının korunmadığı söylenemez." denilmektedir.

506 sayılı Kanun'un Geçici 20. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, maddede düzenlenen "sandık"ların personelinin, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm, eşlerinin analık, eş ve çocuklarının hastalık hallerinde, **en az bu kanunda belirtilen yardımları sağlayacak** birer tesis (vakıf) şeklinde teşkilatlanmaları hüküm altına alınmıştır. 506 sayılı Kanun Geçici 20. maddesine iptal istemine konu fıkra eklenmeden önce uygulamada Sosyal Güvenlik Kurumu'nca bu hükmün asıl amacının vakıflarca (sandıklarca) sağlanan yardımların miktarının, aynı şartları taşıyan 4/1-a sigortalısı bir kişiye sağlanan yardımların miktarından aşağı olmamasını sağlamak olduğu, bu hükmün ve yardım kavramının aylık artışlarını içermediğinin savunulmasına karşılık; sandıktan emekli aylığı almakta olan bir kısım şahısların açtıkları davalarda, yardım miktarları dışında aylık artış oranlarının da Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenen aylık artış oranlarından aşağı olamayacağı yolunda adli yargı kararları verilmiş, bu kararlardan bir kısmı Yargıtay 10. Hukuk Dairesince onanmak suretiyle benimsenmiştir. 5510 sayılı Kanun Geçici 20. maddesi hükmü 8.5.2013 tarihinde yürürlüğe gireceğinden; bu tarih öncesi geçiş döneminde 506 sayılı Kanun Geçici 20. maddesinin esas alınması gerektiği kuşkusuzdur ve sandık emeklilerinin de, emekli aylıklarındaki artışlar yönünden yasadan doğan haklarının yorumu bakımından adli yargıya başvurmaları hukuki ve doğal bir süreçtir. Adli yargının ilgili yasa maddesi konusunda yaptığı yorum ve vardığı sonucu ortadan kaldırıcı ve sandık emeklileri aleyhine sonuç doğurucu mahiyetteki dava konusu yasal düzenleme, gelecekte daha iyi bir emeklilik aylığı bağlanması beklentisinde olan sandık emeklilerinin sosyal güvenlik haklarını zaafa uğrattığı gibi; emekli aylığı alanların gelecekte alacakları/almakta oldukları yüksek emekli aylıkları ve artışları imkânından mahrum bırakılmaları itibarıyla, hukuk devletinin "öngörülebilirlik" ve "hakkaniyet" ilkelerine de aykırı düşmektedir. Diğer bir deyişle, yasayla kurulmuş vakıf tüzel kişiliğinin hukuki himayesinde olan sandık emeklilerinin özel hukuk kaynaklı beklenen hakları

bu yasal düzenlemeyle büyük ölçüde zedelenmiş; hukuk devletinin "hukuki güvenlik" ilkesi de ihlâl edilmiştir.

Öte yandan, dava konusu fıkranın ikinci cümlesi de hem bu düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışları kapsamaması hem de görülmekte olan davalarda uygulanacağını belirtmesi karşısında; hukuk güvenliği ve hukuk devleti ilkelerine açıkça aykırı düşmektedir. Kaldı ki, birinci cümlenin açıkça Anayasa'ya aykırı olması nedeniyle, buna bağlı ikinci cümlenin de Anayasaya aykırılığında kuşku bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle, Anayasa'nın 2. ve 60. maddelerine aykırı bulunan 506 sayılı Kanun'un Geçici 20. maddesine eklenen fıkranın iptali gerektiği kanaatine vardığımızdan; çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyoruz.

Başkanvekili

Üye

Serruh KALELİ

Serdar ÖZGÜLDÜR

KARŞIOY GEREKÇESİ

13.2.2011 günlü, 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

1- 53. maddesiyle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20. maddesine eklenen ve iptali istenilen fıkranın son cümlesinde ***"Bu hüküm, yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlarda ve görülmekte olan davalar hakkında da uygulanır."***

2- 98. maddesiyle 6219 sayılı Kanun'a eklenen ve iptali istenilen geçici 4. maddesinde ***"6219 sayılı Kanunun değişik 18 inci maddesi, 1/1/2004 tarihinden itibaren geçerli olup, Banka ve ortaklıkları hakkında yargı mercilerine açılmış davalar ve icra takipleri hakkında da uygulanır."***

3- 209. maddesiyle 5737 sayılı Kanun'a eklenen ve iptali istenilen geçici 10. maddesinde ***"Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 7 nci maddesine eklenen hükümler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış ve halen devam eden intifa haklarının ödenmesi, malvarlığı ve gelirlerinin tespitine ilişkin davalarda da uygulanır."***

denilmektedir.

İptali istenilen hükümler sırasıyla incelendiğinde;

506 sayılı Kanun'un geçici 20. maddesine eklenen son cümlede, bu maddenin birinci fıkranın (b) bendinin uygulanmasında, yardımların sağlanması ve bağlanması yönünden alt sınırın belirlenmesinde muadil miktar karşılaştırmasının esas alınacağına, ancak, gelir ve aylıkların artırılmasında 506 sayılı Kanun'a göre bağlanan gelir ve aylıkların artırımına ilişkin hükümlerin devir tarihine kadar uygulanmayacağına, 5510 sayılı Kanun'un geçici 20. maddesinin on ikinci fıkrasında yer alan sınırlama dâhilinde sandıkların kuruluş senetlerinde yer alan hükümler ve sandıkların uygulamalarının saklı kalacağına ilişkin hükmün, yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlara ve görülmekte olan davalara da uygulanacağı,

6219 sayılı Kanun'a eklenen geçici 4. maddede, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname, 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun ve 12/4/1990 tarihli ve 3624 sayılı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun Banka ve ortaklıkları hakkında uygulanmayacağına ilişkin 18. madde hükmünün, 1/1/2004 tarihinden itibaren geçerli olacağı, Banka ve ortaklıkları hakkında yargı mercilerine açılmış davalar ve icra takipleri hakkında da uygulanacağı,

5737 sayılı Kanun'a eklenen geçici 10. maddede, 7. maddeye eklenen, intifa haklarına ilişkin talepler galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren beş yıl geçmekle düşeceğine, mazbut vakıflarda intifa hakları, galle fazlası almaya hak kazanıldığını gösteren mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren, vakfın son beş yıl içindeki malvarlığı, gelirleri ve giderleri ile sınırlı olmak ve galle fazlasının mevcudiyeti şartıyla Genel Müdürlükçe belirleneceğine ilişkin hükümlerin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış ve halen devam eden intifa haklarının ödenmesi, malvarlığı ve gelirlerinin tespitine ilişkin davalarda da uygulanacağı,

öngörülerek, ileriye yönelik olarak yapılan bu düzenlemelerin sözü edilen ve iptali istenilen hükümlerle yürürlük tarihleri geriye götürülmek suretiyle önceki olay, işlem ve eylemlere de uygulanacağı ifade edilmiştir.

Hukuk devletinde, hukuki güvenlik, kural olarak yasaların geriye yürütülmemesini gerekli kılar. Yasalar, geriye yürümezlik ilkesi uyarınca kazanılmış hak, kamu düzeni, kamu yararı ve mali haklarda iyileştirme gibi durumlar dışında kural olarak yürürlük tarihlerinden sonraki olay, işlem ve eylemlere uygulanmak üzere çıkarılırlar. Yürürlüğe giren yasaların geçmişe etkili olmaması hukukun temel ilkelerindendir.

Anayasa'nın 2. maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir." denilmektedir. Bu maddede belirtilen hukuk devleti, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de gerçekleştirdiği yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Hukuk güvenliğinin sağlanması, yasaların geleceğe yönelik öngörülebilir kuralları içermesiyle mümkün olur. Daha önce tesis edilmiş işlemlerden ya da yürürlükte olan yasalardan yararlanacağı umuduyla hak arama

yollarına başvuranların elde etmek istedikleri hukuki sonuçları etkisiz hale getirecek şekilde geriye dönük düzenlemelerle yasama tasarrufunda bulunulması, hukuki güvenlik ilkesiyle bağdaşmaz.

Kişilerin devlete güven duymaları, maddî ve manevî varlıklarını geliştirebilmeleri, temel hak ve özgürlüklerden yararlanabilmeleri, hukuki güvenliğinin sağlanmasıyla gerçekleşebilir.

İptali istenilen kurallarla ileriye yönelik olarak düzenlenen hükümlerin yürürlük tarihlerinin kamu düzeni, kamu yararı ve mali haklarda iyileştirme gibi nedenler bulunmadığı halde geriye götürülmek suretiyle yürürlük tarihinden önce meydana gelmiş artışlar, yargı mercilerine açılmış bulunan davalar ve başlatılmış icra takipleri için de uygulanması sağlanarak, hak arama yollarına başvuran bireylerin elde etmek istedikleri hukuki sonuçların yasama tasarruflarıyla etkisizleştirilmesi, Devlete olan güven duygusunu ortadan kaldırmaktadır. Bu durum hukuki güvenlik ve Anayasa'nın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesine uygun düşmemektedir.

Açıklanan nedenlerle hükümlerin geriye yürütülmesini sağlayan kurallar Anayasa'ya aykırıdır.

İptalleri gerekir.

Üye

Mehmet ERTEN

KARŞIOY YAZISI

1- Kanun'un 40. maddesiyle, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 86. maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, Kurumca belirlenen işyerlerinde, ay içerisinde bazı iş günlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını ispatlayan belgelerin işverence ilgili aya ait aylık prim ve hizmet belgesine eklenmesi zorunluluğundan, "*Kurumca belirlenen*" işyerlerinin hariç tutulacağı öngörülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen sosyal hukuk devleti, 10. maddesindeki eşitlik ilkesi ve 60. maddesinde düzenlenen "*herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir*" hükmü, sosyal güvenlik alanında yasaların emek sahiplerini aynı düzeyde korumasını gerektirir.

İptali istenen kuralla, sosyal güvenlik alanında kişilerin hak sahipliğinin belgelenmesinde önemli bir işlev görecektir olan düzenlemeden, Kurumca belirlenecek işyerlerinin istisna tutulabileceği anlaşılmaktadır. Anayasal güvence altındaki sosyal güvenlik hakkından kişilerin yararlanmasını etkileyecek düzenlemelerin, çalışanlar arasındaki eşitliği

bozacak ve keyfi şekilde kullanılabilir bir yasa kuralı ile Kurumun takdirine bırakılması, Anayasa'nın 2. ve 60. maddelerine aykırıdır.

Anayasa'nın 7. maddesinde yasama yetkisinin TBMM'ne ait olduğu ve devredilemeyeceği belirtilmiştir. Çalışanların hizmetlerini belgelemeleri konusunda demokratik ve sosyal bir devlette zorunlu olan farklı düzenlemelerin yasa ile yapılması, çerçevesi çizilmemiş geniş bir alanın idarenin takdirine bırakılmaması gerekir. Kural bu yönüyle Anayasa'nın 7. maddesine de aykırıdır.

2- Kanun'un 53. maddesiyle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 20. maddesine eklenen fıkranın dördüncü cümlesinde, fıkra ile getirilen kuralların, Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlarda ve görülmekte olan davalar hakkında da uygulanacağı öngörülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletinin başlıca ilkelerinden biri de hukuk güvenliğidir. Bu çerçevede, yasalarla getirilen düzenlemelerin, kişilerin öngöremeyecekleri biçimde hak ve yükümlülükleri etkilememesi, açılmış olan davalar kesin hükümle sonuçlanmadan kişiler aleyhine değişiklikler getirmemesi gerekir. Kuralla öngörülen düzenlemenin Anayasa'nın 2. maddesine uyarlık taşıdığı söylenemez. Bu nedenle iptali gerekir.

3- Kanun'un 64. maddesiyle değiştirilen 3308 sayılı Kanun'un 25. maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan *"net tutarının yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde."* ve *"yirmiden az personel çalıştırılan işyerlerinde yüzde 15'inden."* ibareleriyle, işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücrette personel sayısı üzerinden ayrıma gidilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, 10. maddesinde eşitlik ilkesi yer almış, 55. maddesinde *"Ücret, emeğin karşılığıdır"* denilmiştir. İptali istenen kuralla getirilen ayırımın, Anayasa Mahkemesinin E:2013/23, K:2013/123 sayılı kararına ilişkin olup, işletmelerin personel sayısına göre emeğin farklı şekillerde değerlendirilmesini öngören yasa hükümlerinde Anayasa'ya aykırılık bulunduğu dair karşıoy gerekçemde belirtilen nedenlerle iptali gerektiği düşüncesindeyim.

4-Kanun'un 67. maddesiyle, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'a eklenen Geçici 2. maddenin birinci fıkrasında yer alan *"3 aylık süre içerisinde."* kuralıyla, *silikozis* hastalığı nedeniyle meslekte kazanma gücünü en az %15 kaybettiğine karar verilen kişilere, SGK tarafından aylık bağlanması, Kanun'un yayım tarihinden itibaren üç ay içerisinde talepte bulunma şartına bağlanmıştır.

Silikozis hastalığına Kanun'un yayımından sonra yakalanan veya daha önce yakalanıp da üç ay içinde başvurmayan kişilerin Kanundan yararlanmasının mümkün olamayacağı anlaşılmaktadır.

Kişilerin ellerinde olmayan nedenlerle hastalığa yakalandıkları, sosyal hukuk devletinde hasta kişilere yardımın yasa tarihine göre veya esasen makul olmayan, kısa başvuru süresi içinde başvurup başvurmadıklarına bakılarak farklı sosyal güvenceler sağlanmasının sosyal hukuk devleti, eşitlik ve herkesin sosyal güvenlik hakkı bulunduğu yolundaki Anayasal ilkelere uymadığı açıktır. Bu nedenle kural, Anayasa'nın 2., 10. ve 60. maddelerine aykırıdır.

5- Kanun'un 98. maddesiyle, 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanunu'na eklenen Geçici 4. madde ile 6219 sayılı Kanun'un değişik 18. maddesinin, 1/1/2014 tarihinden itibaren geçerli olup, banka ve ortaklıkları hakkında yargı mercilerinde açılmış davalar ve icra takiplerinde de uygulanacağı öngörülmüştür. Buna göre, 1/1/2004 tarihinden sonraki dönemde Banka ve ortaklıkları adına tahakkuk eden veya edecek olan tüm mali yükümlülükler, mahkeme ve icra safhasında bulunanlar da dahil olmak üzere, geçmişe etkili olarak ortadan kaldırılmıştır.

Hukuk devletinin gereği olan kanunların geriye yürümezliği ve hukuk güvenliği ilkelerine aykırı olarak, yürümekte olan dava ve icra takiplerini ortadan kaldıran yasa kuralında Anayasa'ya uyarlık bulunmadığı açıktır. Bu tür düzenlemeler yasa koyucunun takdir alanı içerisinde kabul edilemezler, kazanılmış hakları fiilen ihlal edip etmediklerine bakılmaksızın Anayasaya aykırılık teşkil ederler. Aksi düşüncenin kabulü halinde Anayasa Mahkemesinin pek çok kararında gözetilen hukuk güvenliği ilkesinin etkisiz hale gelmesi söz konusu olur. İptali istenen kuralın soyut Anayasallık denetimi, iptal kararı verilmesini gerektirir.

6- Kanun'un 101. maddesiyle değiştirilen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 68. maddesinin (B) bendinin ikinci paragrafının *"Başbakanlık ve Bakanlıkların ve bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için."* bölümü, özel kurumlarda çalışmış ve hiç devlet memuriyeti yapmamış kişilerden, kuralda sayılan görevlere atama yapılabilmesini düzenlemiştir.

Anayasa'nın 128. maddesinde kamu hizmeti görevlileriyle ilgili esaslar belirtilmiş, *"Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir"* denilmiştir.

Anayasa'nın, üst kademe yöneticilerinin göreve gelmeden önce belirli bir düzeyde birikim ve donanım kazanmalarını öngörmüş olduğu açıktır. Anayasa'nın açık hükmü karşısında hiç devlet hizmeti olmayan kişilerin özel sektörde kazandıkları deneyimin üst kademe yöneticilik yapabilmek için gereken yetkinliği ne ölçüde ve hangi yönlerden sağlayacağına ilişkin ölçüt ve esasları içermeyen, idareye çerçevesi çizilmemiş, çok geniş bir alanda takdir yetkisi veren kuralın, Anayasa'nın 128. maddesinin öngördüğü anlamda yasa ile yapılmış bir düzenleme sayılabileceğinden söz edilemez. Kuralın 128. maddeye aykırılık nedeniyle iptali gerekir.

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ

13.2.2011 günlü, 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

1) 53. maddesi ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun Geçici 20. maddesine eklenen fıkranın incelenmesi;

"Birinci fıkranın (b) bendinin uygulanmasında, yardımların sağlanması ve bağlanması yönünden alt sınırın belirlenmesinde muadil miktar karşılaştırması esas alınır. Ancak, gelir ve aylıkların artırılmasında 506 sayılı Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıkların artırımına ilişkin hükümler devir tarihine kadar uygulanmaz. 5510 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinin onikinci fıkrasında yer alan sınırlama dahilinde sandıkların kuruluş senetlerinde yer alan hükümler ve sandıkların uygulamaları saklıdır. Bu hüküm, yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlarda ve görülmekte olan davalar hakkında da uygulanır." denilmektedir.

506 sayılı Kanun'un geçici 20. maddesinde, bazı kuruluşlar personelinin sosyal güvenliğini sağlamak amacıyla vakıf veya dernek şeklinde sandık kurabilme yetkisi verilmiştir. Maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde, bu madde uyarınca kurulan sandıkların üyelerine en az 506 sayılı Kanun'da belirtilen yardımları sağlayacağı öngörülmektedir. Eklenen ve dava konusu olan fıkra ise "Bu hüküm, yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlarda ve görülmekte olan davalar hakkında da uygulanır" denildiğinden sandıkların üyelerine sağladığı yardımlarda, maddenin yürürlüğe girdiği 25.02.2011 tarihinden önce yapılan artışlar hakkında da alt sınırın belirlenmesinde miktar karşılaştırmasının esas alınacağı anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde öngörülen "hukuk devleti" eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138. maddesinin dördüncü fıkrasında ise "Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." denilmektedir.

Hukuk devleti ilkesinin vazgeçilmez unsurlarından birisi hukuk güvenliğinin sağlanması bu doğrultuda kazanılmış hakların korunması ve hukuk normlarının öngörülebilir olmasıdır. Bu nedenle hukuk devletinde güven ve istikrarın korunabilmesi için kural olarak kanunların yürürlüğe girdikleri tarihten sonraki olaylara uygulanması gerekmektedir.

Bu durumda Sosyal Sigortalar Kurumu sigortalılarının aylıklarına uygulanan artış oranının kendilerine de uygulanması yönünde mahkeme kararı bulunan sandık üyeleri hakkında, alt sınırın belirlenmesinde muadil miktar karşılaştırmasının esas alınmasına yönelik 13.2.2011 tarihli dava konusu düzenlemenin uygulanması halinde bu kişiler için düzenlemenin geriye yürütülmesi suretiyle kazanılmış hakların ihlal edilmesine neden olacağı açıktır.

Bu nedenle dava konusu fıkra da yer alan ". yürürlüğe girdiği tarihten önceki artışlarda ." ibaresinin hukuk güvenliğini zedelemesi nedeniyle hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu gibi , bu konuda kesinleşmiş mahkeme kararlarının uygulanmaması sonucunu doğuracağından Anayasa'nın 2. ve 138. maddelerine aykırıdır.

2) 98. maddesi ile 6219 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 4. maddenin incelenmesi;

"6219 sayılı Kanunun değişik 18. maddesi, 1.1.2004 tarihinden itibaren geçerli olup, Banka ve ortaklıkları hakkında yargı mercilerine açılmış davalar ve icra takipleri hakkında uygulanır."denilmektedir.

Dava konusu olan Geçici 4. madde de, Vakıflar Bankası ve ortaklıkları hakkında uygulanmayacak kanunları gösteren 6219 sayılı Kanun'un değişik 18. maddesinin 1.1.2004 tarihinden itibaren geçerli olmasını ve açılmış davalar ile icra takipleri hakkında uygulanmasını, başka bir deyişle 13.2.2011 tarihinde yapılan düzenlemenin bu tarihten önceki dönemde ve bu konuda açılmış davalar ve icra takipleri hakkında da uygulanması öngörülmektedir.

Yukarıda daha geniş şekilde açıklandığı gibi, geriye dönük düzenlemelerle kişilerin haklarının hukuki istikrar ve güvenlik ilkesi gözetilmeden kısıtlanması Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz. Diğer taraftan Anayasa'nın 138. maddesi karşısında Yasama organının Kanun yolu ile mahkeme kararlarını değiştirmemesi ya da uygulanmasını engelleyemeyeceği açıktır.

Bu durumda dava konusu 6219 sayılı Kanun'un değişik 18. maddesinin 1.1.2004 tarihinden itibaren geçerli olacağı ve Banka ve ortaklıkları hakkında açılmış bulunan dava ve icra takiplerinde de uygulanacağı yolundaki düzenleme kazanılmış hakların ihlali,hukuki güvenliğin zedelenmesi ve bu konuda verilen mahkeme kararlarının uygulanamaması ve icra takiplerinin yapılamaması sonucunu doğuracağından Anayasa'nın 2. ve 138. maddelerine aykırıdır.

Açıklanan nedenle 13.2.2011 günlü 6111 sayılı Yasa'nın yukarıda belirtilen dava konusu ibare ve kuralın iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ